

1912.

XIII.

2714

1912

Már f. évi VIII. sz. körlevelemben tájékoztattam a tisz. ehm. pap-ságot, hogy a nemzetközi eucharisztikus kongresszusok világkörűli útjukban ez év őszén közelünkbe jutnak. A múlt évben Madridban tartott nagysikerű kongresszus elhatározta ugyanis, hogy az ez idei XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Wienben lesz *szept. 12—15.* napján. Jeleztem ugyanekkor azt is, mit határozott a nagymélt. magyar püspöki kar 1911. nov. 9-ikén tartott összejeövetelén ezen ügyben.

Buzdítás a
Wienben tar-
tandó XXIII.
nemzetközi
eucharisz-
tikus kon-
gressuson
való rész-
vételre.

A részvétel módozatainak megállapítására kiküldött bizottság buzgó tevékenységet fejtett ki. A magyar előkészítő bizottság május 18-án ünnepélyesen megalakult. A kongresszus *legfelső védője Ő császári és apostoli királyi Felsége.* A magyar csoport fővédői *Vaszary Kolos Ferenc bíboros hercegprimás és Ő császári és királyi Fensége Izabella főhercegasszony.* Védők *Ő császári és királyi Fenségeik Klotild, Augusztá és Erzsébet főhercegasszonyok, a nmélt. magyar püspöki kar stb.*

Az eddig lefolyt eucharisztikus kongresszusokon is a távolság szerint nagyobb-kisebb számban vettek részt a magyar katolikusok. Most azonban, mikor egész közelünkben gyűlnek össze a világ katolikusai, hogy hódoljanak az eucharisztikus Jézusnak, hogy az Oltáriszentség előtt egyesülve bizonyosságot tegyenek hitükről, a magyar katolikusok impozáns képviselte

sem hiányozhatik, mint ezt az előkészítő értekezleten Ő császári és királyi Ő Fensége *Izabella főhercegasszony* fővédő oly szépen és bensőséggel kijelentette: „Az előkészítésnek e munkája, melyet mindannyian a legnagyobb lelkesedéssel fogunk teljesíteni, a legmagasztosabb célnak szolgál. Egy nagyszerű közös imádságnak tekintsük e kongressust, melyre népek és nemzetek sereglenek össze, hogy imádatukkal körülvegyék az Urat a legfelségesebb Oltáriszentségben.

A *hitnek* felemelő megnyilatkozását látjuk benne, mely az egész világ előtt rámutat arra, minő erő és kincs rejlik az Eucharishtiában.

A *szeretetnek* hatalmas fellángolása ez a nemzetközi összejövetel, melynek egyesítő és lélekemelő hatása mérhetetlen. Ez a kongressus egy rendkívüli nagy népmissió, mely nem egyes hitközségek, hanem népek és nemzetek számára rendeztetik a *hitélet, a vallásos szellem ébresztésére, erősítésére és megújítására*.

Nem pusztá diadalünnepnek készül tehát e kongressus, hanem országokra kiható, gazdag gyümölcsöket termő és megérlelő *vallomástételre* hitünk és szeretetünk legfőbb tárgya felől.

Ezen ünnepélyes hódolatban az Eucharisztia iránt, melyben az egész katolikus világ vesz részt, *méltó módon kell magyar hazánknak is képviselővel lennie*.

Lelkesítsen bennünket az a tudat, hogy Mária országában vagyunk. Ott a hol a Szent Szűz isteni Fiát dicsőítik, ott Mária országának gyermekei az elsők között lesznek.

Igen legyünk ott, legyünk ott az elsők között! Mindig őszinte örömmel töltött el, midőn nagyobb-kisebb, de mindig igen jelentékeny távolságban lefolyt eucharisztikus kongressusokról értesültem, olvastam, de különös örömet szerez, hogy a folyó évben ezen kongressus Wienben, a szomszédságban folyik le a legfényesebb ünnepségek között, mert Isten szent segítségével szerencsés leszek azon magam is részt vehetni s szeretem hinni, hogy ott fogom látni tiszt. ehm. papságom közül azokat, kiket elfoglaltságuk a megjelenéstől nem tart vissza, — de különösen ott fogom látni kedves hiveimet rang és állásra való tekintet nélkül.

Tudom, hogy sokan vannak buzgó hiveim közül, akik imádó szeretettel ragaszkodnak az édes Jézushoz a legméltóságosabb Oltáriszentségben, mert megtanulták s ismerik az Oltáriszentséget, ennek imáadásában, a hozzá való járulásban lelik legnagyobb örömeiket, vigaszukat, — és épen ezért szívesen vennének részt a XXIII. nemzetközi eucharishti-

kus kongressuson, vagy legalább az ennek keretében az Oltáriszentséggel tartandó körmeneten, mely fényes vallomástétel leend hitünkről és szerete-
tünkről, ha ezt idejök, körülményeik megengednék. De viszont meg vagyok
győződve, hogy igen sokan akadnak, akik szívvvel, örömmel vesznek részt,
ha kellőkép tájékoztatnak a kongressus mibenlétéről, a részvétel módo-
zatairól.

Szeretettel kérem azért tiszt. ehm. lelkeszkedő papságomat, hogy
jelen körlevelem vételét követő első vasárnapon a szószékről tájékoztassák
a hiveket a XXIII. nemzetközi, Wienben szept. 12—15-ikén tartandó eucha-
risztikus kongressusról, *buzdítsák őket a részvételre úgy a szószékről,
mint társadalmi uton.* Igyekezzenek necsak a buzgó köznépet, hanem az
értelmi osztályt is lelkesíteni, megnyerni. Csak ily módon, az ügy lelkes fel-
karolása mellett lesz édes magyar hazánk, Mária országa és egyházmegyém
is az isteni Üdvözítőnek ezen magasztos ünnepén méltóképen képviselve.

A XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongressus magyar csoportjának
előkészítési ügyeit a nagyérdemű *Országos Katholikus Szövetség* (Budapes-
ten IV. Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. em. 8. szám) vállalta magára, mint
a magyar csoport középponti bizottsága. Az *Országos Katholikus Szövetség*,
mint a XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongressus központi bizottsága ar-
ról értesít, hogy úgy a részvételre felhívó hirdetményeket s tájékoztató füze-
teket már szétküldte, amiért is felteszem, hogy a tiszt. ehm. lelkeszkedő
papság ezeket kézhez vette s jelen alkalommal ezekre csak utalni kívánok.
Röviden tudomására adom a tiszt. ehm. papságnak, hogy tekintettel a ha-
táridő rövidségére *legkésőbb július 25-ikéig jelentsék be a résztvenni szán-
dékozókat* Budapesten az *Országos Katholikus Szövetségnek*, vagy Pécselt
Wajdits Gyula, pápai praelatus, prépost-kanonok urnak, mint egyházmegyei
képviselőnek, mely utóbbi esetben a jelentkezési határidő júl. 20.

Az utazásra vonatkozólag úgy a magyar állam területén levő összes
vasutak, mint az osztrák államvasut kedvezményt biztosítanak, hasonlókép
hajón a Dunagőzhajózási társaság.

A kongressusra 4 féle jegyet adnak ki: 10, 6, 2 és 1 koronárért.

A 10 koronás jegy az összes üléseken való részvételre és az összes
kiadványokra,

a 6 koronás az összes üléseken való részvételre,

a 2 koronás egy nap ülésein való részvételre,

az 1 koronás csak a körmeneten való részvételre jogosít.

Az Országos Katholikus Szövetség, mint központi bizottság a következő beosztás szerint szept. 11-én délutántól 15-ikéig estig az utazás, elszállásolás és ellátás költségének fedezéséről

I. csoport 140 K.

II. csoport 100 K.

III. csoport 80 K.

IV. csoport 60 K.

V. csoport 40 K.

lefizetése ellenében gondoskodik úgy, hogy az I. csoport I., a II. és III. csoport II., a IV. és V. csoport III. osztályon utazik, az I—IV. egyéni, az V. csoport tömeges elszállásolást kap; az egyéni elszállásolásnál azonban csak az I. csoport tagjai laknak külön szobában.

2715

1912

Ordinatio.

Per manuum Nostrarum impositionem in Ecclesia Nostra Cathedrali die 27-a Junii ad S. Ordinem Presbyteratus promoti sunt: Ioannes Baranyai, Josephus Marek, Franciscus Navracsics, theologi absoluti Dioeceseos Quinque-Ecclesiensis, insuper Petrus Dolin, alumnus Dioeceseos Hartfordensis (America Sept. Stat. Unit.)

2716

1912

Suscept. in
Seminarium.

In concursu publico in aedibus Seminarii Nostri die 2-a Julii a. c. asservato suscepti sunt in Seminarium alumni sequentes: in annum I. theologiae: Ludovicus Bán; in classem VII. gymn.: Carolus Kecskés, Franciscus Németh, Ioannes Mohay, Maurus Treer, Stephanus Zavodnik; in classem gymn. VI.: Antonius Kő, Ludovicus Kránitz, Stephanus Talabér, Eugenius Váradi; in classem V. gymn.: Simon Bubenik, Carolus Csukly, Georgius Effinger, Ladislaus Egry, Ioannes Heckenberger, Stephanus Magyar, Ioannes Maier, Josephus Radicsek, Edmundus Richter, Adamus Szalai, Io-
sephus Sziegl.

2717

1912

Terminus pro
Sacris persol-
vendis et „Li-
ber Intenti-
onum.”

Experientia compertum est, celebrationem missarum manualium non debita sollicitudine impleri, quandoque etenim Sacra—praecipue a Cancellaria Nostra Episcopali assignata — diu inexsoluta manent. Reperti sint etiam,

qui nullis relictis documentis casu mortis a suscepta missarum obligatione relevari non poterant. Talibus ut occurratur malis, conscientiose servanda decrevimus:

1. ne quis plura acceptet Sacra, quam quot infra tres menses — ut est de stylo Cancellariae Nostrae Episcopalis — persolvere valeat. Tempus hisce praefinitum in posterum non ad urgendam rem, sed ad perficiendam intelligatur adeo, ut ultra terminum statutum recurrendum sit pro obtinenda prolongatione.

2. Vigore decreti S. Congr. Concilii die 11. Maii 1904. emanati: „officii singulorum Ordinariorum erit curare, ut in singulis ecclesiis, praeter tabellam onerum perpetuorum et librum in quo manuales missae, quae a fidelibus traduntur ex ordine cum sua eleemosyna recenseantur, insuper habeantur libri in quibus dictorum onerum et missarum satisfactio signetur“ sub gravi conscientiae vinculo mandamus, ut unusquisque presbyterorum quamprimum suorum Sacrorum sive fundatorum sive manualium a fidelibus aut Cancellaria Nostra obtentorum catalogum, seu „Librum Intentionum“ conficiat, obstringentes simul V. A. Diaconos, respective Notarios District., ut occasione annuae revisionis rationum super plena praesentium observatione vigilant, negligentes vero inomisse ad Nos deferant. Qui nempe huic obligationi satisfacere neglexerint, mulcta de casu ad casum a Nobis decernenda plectentur.

2718

1912

F. évi X. számú körlevelemben 1953/1912. sz. a. közöltem a t. egyházmegyei papsággal, hogy Pizsaszics Ferencz elhalálása folytán megüresedett nyugdíjas helyet Szabó Imre, bükkösdi plebános és Medgyesi Ede, volt felsőmindszenti plebános kérték. Ugy az egyházm. t. papság túlnyomó részének, mint a Főt. Székeskáptalannak hozzájárulásával ezen nyugdíjas helyre f. é. szept. 1-től számítva Szabó Imre bükkösdi plebánost vettem fel és részére 2000 K. évi nyugdíjat folyósítottam.

2719

1912

A kath. háziasszonyok országos szövetsége, mely a kath. családok védelmére alakult, fenállása óta gyakorlati intézményekkel igyekszik nemes célját mindjobban megvalósítani.

A kath. háziasszonyok orsz. szövetségének jótevékenységi bélyegei.

Cselédképzőjében máris félszáz leánykát nevel vallásos, jó, dolgos cselédekké. *Cselédotthonában* a fővárosba menő, állást kereső cselédek igen minimális díjért lakást és ellátást nyernek, miáltal megóvják őket azoktól, akik a tájékozatlan falusi leányokat rendesen a züllés útjára terelik. *Cselédhelyszerzője* révén az otthonban levő cselédleányokat jó keresztény családknál díjtalanul elhelyezi. *Cselédköreiből* vasárnap délután összegyűjti a cselédeket és ott egy hitoktató felügyelete alatt és jólelkű hölgyek vezetése mellett lelki oktatásban részesülnek és így megóvatnak a hirhedt vasárnapi kirándulásoktól. Az általa nagy áldozatokkal fentartott vasuti missió pedig már a pályaudvarokon gondozásba veszi a fővárosba érkező leányokat és az otthonba vezeti őket.

Mindezen intézmények fentartása azonban — amint ez könnyen érthető — igen nagy pénz áldozatot igényel. A minden oldalról igénybe vett szövetség anyagi eszközeinek gyarapítására ez évben jótékonyági bélyegeket bocsátott ki tehát, melynek jövedelmét óriási kiadásainak részben való fedezésére fordítja.

A szövetség célja mindezzel a lehető legnemesebb: a lelkek megmentése, amely fenséges munkában joggal számít minden nemesen érző keresztény sziv támogatására.

A kibocsátott jótékonyági bélyegeket a lehető legmelegebben ajánlom tehát úgy tiszt. papságom, mint hiveim jóakaró figyelmébe azzal a forró kívánsággal, vajha mentől szélesebb körökben elterjedne azok használata, s így a szövetség áldásos működését a leánykereskedelem és a prostitutio ellen vivott nehéz preventív küzdelemben mentől többen és mentől kitartóbban támogatnák.

A szóban forgó jótékonyági bélyegekért a szövetség irodájához (Budapest, VIII. Mária-utca 7.) lehet fordulni.

2720

1912

Taneszközök
hazai készí-
tőktől szer-
zendők be.

Mihez tartás végett közlöm a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister urnak máj. hó 18-án 56761/1912. szám alatt a vármegyei kir. tanfelügyelőkhöz intézett rendeletét, melynek értelmében a tanszerek lehetőleg közvetlenül hazai tanszerkészítőktől, vagy megbízható tanszerkereskedőktől szerzendők be. Felhívom a t. lelkész urakat, mint iskolaigazgatókat, hogy a tanszerek beszerzése alkalmával az ezen rendeletben foglaltakra figyelemmel legyenek.

„A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 56761/1912. szám — Tudomásomra jutott, hogy egyes külföldi cégek a hazai és tanszerkereskedéssel is foglalkozó cégekhez népiskolai tanítási eszközök szállítására nézve ajánlatot tettek magas közvetítői jutalékot és az elárusító cég címkéjének az eszközre való illesztését helyezve kilátásba, ha az általuk gyártott eszközöket népiskoláinkban forgalomba hozzák. Mivel a népiskolák szükségleteit a hazai tanszerkészítők is teljesen jó és hasznavehető eszközökkel tudják ellátni és mivel a tanítási eszközöknek nem az illetékes kereskedőktől és készítőktől való vásárlása az iskolának kárára is történhetik, mert céljainak meg nem felelő selejtes áru birtokába juthat így az iskola, felhivom a kir. tanfelügyelő urat, hogy utasítsa a felügyelete alá tartozó állami és községi elemi népiskolák gondnokságait és iskolaszékeit, hogy tanszervásárlásaiknál lehetőleg közvetlenül a tanszerkészítőjéhez, vagy pedig olyan elismert tanszerkereskedő céghez forduljanak, melyek szakértelme biztosítékot nyújt arra, hogy az iskola kifogástalan jó és olcsó eszközök birtokába jut. Ebből kifolyólag arra is felhivom a kir. tanfelügyelő urat, utasítsa a nevezett iskolai hatóságokat, hogy a taneszköz beszerzéseknél tájékoztatás céljából forduljanak az Országos Paedagógiai Könyvtár és Tanszermuzeum elnökségéhez, mely készséggel nyújt felvilágosítást úgy a hazai beszerzési forrásokat illetőleg, mint a taneszközök eredetére, áruk és minőségére vonatkozóan is. Budapest, 1912. május hó 18-án. A miniszter helyett: *Balogh*, államtitkár. — valamennyi vármegyei kir. tanfelügyelő urnak és tanfelügyelői kirendeltség vezetőségének.“

2721

1912

A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 41768. szám. Méltóságos és főtisztelendő Püspök Ur! Az orsz. kath. kongruatanács f. évi február hó 7-iki ülésében tárgyalás alá vevén egyes ft. egyházmegyei főhatóságok részéről új lelkeszi állások szervezése tárgyában beérkezett előterjesztéseket, tekintettel a kongruakiegészítéssel szándékolt szervezések mind nagyobb számára és különösen arra, hogy a bejelentett új állások nagy részénél a kérelmezett kongruakiegészítés összegével arányban nem álló csekély helyi javadalmazás lett kimutatva, indokoltnak látta a tanács bizonyos irányelvek megállapítását, melyek úgy a már bejelentett esetekben, mint a jövőben is irányadóul szolgáljanak annak megvizsgálásánál, hogy vajjon az új lelkeszi

Kongruakiegészítéssel szervezendő új lelkeszi állások létesítésénél követendő irányelvek.

állásoknak kongruakiegészítéssel való szervezése indokoltnak ismerhető-e el és ennek alapján a kérelmezett kongruakiegészítés megadható-e vagy sem?

Ilyen irányelvek megállapítása abból a megfontolásból kiindulva volt szükséges, hogy amennyiben az új lelkészi állások szervezése a kongruatanács, illetve annak javaslata alapján a vezetés alatt miniszterium részéről minden feltétel kikötése nélkül tudomásul vétetnék, az új állások által igényelt kongruakiegészítések előre számításba sem vehető, igen jelentékeny terhet hárítanak a kongrualapra.

A kongruatanács kétségtelennek látja ugyan a ft. egyházmegyei főhatóságok jogát új lelkészségek felállítására, de akkor, a midőn ezt a jogukat a kongrualap megterhelésével óhajtják gyakorolni, nem vitatható el azon tényezőktől sem, melyek a lelkészi javadalmazás egy részét — még pedig esetleg a jelentékenyebbet nyújtják — a jogosítvány arra, hogy megvizsgálják, mennyire indokolt, szükséges az új lelkészség szervezése?

A kongrualap, illetve az államkincstár érdekeinek megvédése tette szükségessé a kongruatörvényben azt a rendelkezést, hogy új lelkészi és segédlelkészi állások jövedelmei csak akkor egészíthetők ki, ha az új állás szervezését a vallás és közoktatásügyi miniszter indokoltnak ismeri — nem lévén megengedhető, hogy a csak csekély számú hívővel bíró és kellőképpen még nem javadalmazott lelkészi állások száma az államkincstár terhére feleslegesen szaporítsassék.

A kongruatanács — mint a melynek meghallgatásával gyakorolja főkegyuri rendelkezés folytán a vezetés alatt miniszterium a törvényben biztosított eme jogot — irányelveinek megállapításánál abból a helyes álláspontból indul ki, hogy feladata nemcsak azokat a szempontokat mérlegelni, melyeket a ft. egyházmegyei főhatóságok az egyházközségek önállósításának szükségessége mellett felhoznak, hanem azt is, hogy az új állás szervezése milyen új terhet hárít a kongrualapra? vajjon azokat az érdekeket tekintve, melyek az államot az egyházi élet fejlődése körül illetik, nem igényel-e az új állás szervezése a kongrualap részéről aránytalan nagy áldozatot? — Mindenesetre fennforoghatnak egyes különleges, különösen egyházi és a mellett nemzeti szempontból is kivételes figyelmet érdemlő mozzanatok, a melyek különleges elbírálás alá eshetnek, de ezektől a kivételes esetektől eltekintve a kongruatanács egyöntetű eljárást kíván a kongruakiegészítés végett bejelentett új lelkészi állások ügyében alkalmazni.

A kongruatanács által ezen szempontból készített irányelvekhez, mint a melyek kellő figyelemmel vannak úgy az egyház, mint a kongruaalap érdekeire, magam részéről is hozzájárulván, van szerencsém azokat $\frac{1}{2}$ alatt idezártan szives tudomás végett oly tiszteletteljes felkéréssel Méltóságodnak is megküldeni, hogy az új lelkeszi állásoknak kongruakiegészítéssel szándékolt szervezésénél ezen irányelveket szemelőtt tartani méltóztassék. Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1912. márczius 23. Zichy.

Az új lelkeszi állások kongruakiegészítéssel szándékolt szervezésénél szemelőtt tartandó irányelvek.

(Megállapítva az orsz. kath. kongruatanács 1912. február 7-iki üléséből tett javaslat alapján:)

1. Kongruakiegészítés szempontjából csak olyan új lelkeszi állások szervezése ismertetik el indokoltnak, melynél az *önállósítandó egyházközség lélekszáma a 800-at eléri.*

Ugyanis már az 1791-ben és 1802-ben kiadott királyi rendeletek is irányelvül megállapították, hogy a 800-nál kevesebb hívőt számláló egyházközségek összevonandók. Ha tehát az említett királyi rendeletek az ily lélekszámmal nem bíró, már meglevő önálló lelkeszségek összevonását elrendelik, alig lehet helye oly egyházközségek kongruakiegészítéssel való önállósításának, ahol a hivek száma a 800-at sem éri el.

De a megkivántató minimális lélekszámra nézve bizonyos utalást foglal magában az 1909. évi XIII. t. c. is, melynek 3. §. utolsó bekezdése szerint az 1908. január hó 1-je előtt kisebb minősítésű lelkésszel betöltött állások később csak abban az esetben tarthatnak igényt magasabb jöved. kiegészítésre, ha az illető egyházközségek *hiveinek száma a 800-at eléri* és ha a magasabb jöved. kiegészítéshez szükséges többletnek, vagyis 800 koronának felét az illető vallásfelekezet a teljes képesítésű lelkész részére állandóan biztosítja.

II. Minden új lelkeszi állás részére, melynek szervezése kongruakiegészítéssel szándékoltatik, első sorban bizonyos helyi javadalmazás biztosítandó, mert a kongruarendezés célja csupán a már biztosított lelkeszi jövedelmeknek *kiegészítése* és így tisztán a kongruaalap terhére új lelkeszi állások nem állíthatók fel.

Az egyházak részére törvényileg biztosított azon jog, melynél fogva indokolt esetekben új lelkészi állásaik részére is igényelhetik a kongruakiegészítést, nem mentheti fel az egyházakat azon feltételek teljesítése alól, melyekre a plébániák alapításánál a kánonjog által kötelezve vannak. Már pedig kánonok értelmében új lelkészségek szervezéséhez megkívántatik a: dos, aedificatio és fundus. Tehát templomról és lelkészi lakásról is kell gondoskodni és csak ha ez is megtörtént, vehető igénybe a kongruaalap kiegészítő hozzájárulása az új lelkészi állás helyi jövedelmének kiegészítése céljából.

Ezeket szem előtt tartva, új lelkészi állásoknak kongruakiegészítéssel szándékolt szervezésénél minden esetben igazolandó az egyházmegyei főhatóság részéről, hogy:

a) az önállósítantó egyházközségben *isteni tisztelet tartására alkalmas helyiség és lelkészi lakás kerttel (lehetőleg 1. 1 $\frac{1}{2}$ hold) áll rendelkezésre.*

b) hogy az alkalmazandó lelkész részére állandóan biztosítva van valamely helyi javadalmazás és pedig tekintettel az 1909. évi XIII. t. c. 3. §-ának utolsó bekezdésében idevonatkozólag foglalt utalásra, *ennek a helyi javadalmazásnak minimuma 800 korona.*

Óhajtandó, hogy a helyi jövedelmek egy részét vagy a hivek által közvetlenül — a stólán kívül — felajánlott, avagy az egyházközség által teljesítendő szolgáltatások képezzék, mert indokoltnak látszik, hogy a lelkészi állás szervezéséhez a hivek is, a kiknek érdekében az állás létesíttetik, hozzájáruljanak, nehogy az a téves felfogás menjen át a köztudatba, hogy a kongrua rendezése folytán a hivek lelkészi szolgáltatásra már egyáltalán nem kötelezhetők.

c) A lelkész részére biztosított helyi jövedelmekről a szervezés bejelentésével egyidejűleg *szabályszerű összeírás mutatandó be.* Ebben az összeírásban feljegyzendők az összeírási szabályzat értelmében felszámítható kiadások is, u. m. közterhek, lótartás vagy fuvar költség, de ezen kiadások a lelkészi állás tiszta jövedelmét nem szállíthatják le 800 K alá, vagyis — kivételes elbírálást igénylő esetektől eltekintve — a *kongrua alap az új állás részére 800 K-nál nagyobb összegű kongruakiegészítést nem nyújthat.*

d) Amennyiben az új lelkészi állás *kisebb képesítésű lelkésszel* töltenék be, egyelőre elegendő lakáson és kerten kívül 400 K. helyi jövedelem biztosítása, de ez a jövedelem később — ha teljes képesítésű lelkész alkalmaztatik — a helyi források által 800 K.-ig egészítendő ki.

e) Minden esetben igazolandó, hogy az egyházközség a maga részéről az áldozatok hozatalában elment az észszerű lehetőség határáig.

III. Az új lelkészek kongrua igényének megállapítása előtt vizsgálat tárgyát kell képeznie annak is, hogy az a lelkészség, melyhez az önállósításig az új lelkészség mint fiókegyházközség tartozik, nem szenved-e az elcsatolás folytán oly mérvű jövedelmi csorbulást, hogy ennek folytán szintén kongruakiegészítésre szorul? Ennek megállapíthatása végett:

az önállósítás bejelentésével egyidejűleg nemcsak az új lelkészség jövedelmei irandók össze, hanem pontosan tételenként kimutatandó, hogy *az eddigi anyaegyház lelkésze az összeírásban felvett mely jövedelmeitől fog elesni* és hogy azokért nem részesíthető-e az elcsatolt filia vagy valamely alap részéről kárpótlásban?

Alig engedhető meg, hogy a beállott jövedelmi csökkenés a volt anyaegyház lelkészénél oly mérvű kongruakiegészítést vonjon maga után, hogy az felérjen az önállósított egyházközség lelkészének helyi javadalmaival, mert ez egyértelmű lenne azzal, hogy az új lelkészi állás helyi javadalma is egész összegében a kongrua alapot terheli. Ezért önállósítás esetében *a volt anyaegyház lelkészeinek jövedelmi veszteségeért legfeljebb 400 K kongruakiegészítésre lehet igénye, vagyis, amennyiben az új állás kongruaszükséglete 800 K, úgy a két lelkészi állás együtt csak 1200 K új kongruakiegészítéssel terhelheti a kongrua alapot.*

IV. Abban az esetben, ha az önállósítás után a lelkészség jövedelmében csökkenés állana be, a jelentkező hiányt az egyházközség maga tartozik viselni s amennyiben ezt nem tenné, úgy a vallás és közoktatásügyi miniszter az 1898. évi XIV. t.-c. 15. §-ának 2-dik bekezdése értelmében az egyházmegyei főhatóságot a lelkészség megszüntetésére hívhatja fel.

Az önállósított egyházközségben netán utóbb felállítandó segédlelkészi állás jövedelmi kiegészítése címén a kongrua alapra új teher nem hárítható.

V. Mivel az önállósítás szükségességének vizsgálatánál az a körülmény is figyelembe veendő, hogy milyen távol van az önállósítani szándékolt egyházközség az anyaegyházától és nem volna-e esetleg célszerűbben egy más plébániához csatolható;

az önállósítás bejelentésével egyidejűleg *kimutatandó az egyházközségnek eddigi anyaegyházától, valamint a szomszédos plébániáktól való távolsága*: azonkívül a helyi és környékbeli vallási és nemzetiségi viszonyok rövid ismertetése is adandó.

VI. Csak az olyan, önállósítás iránti előterjesztések vétetnek tárgyalás alá, melyek az *illetékes egyházmegyei főhatóság* útján terjesztettek elő.

2722

1912

Az ehm. alapítványi hivatal 1911. évi számadási kivonata. Az egyházmegyei alapítványi hivatalnak az egyházmegyei papságot érdeklő alapokról 1911. évre készített számadási kivonatát jelen körlevelem melléklete gyanánt minden plebánia hivatal számára egy példányban megküldöm.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 3-a Julii a. 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

PEL

1912.

XIV.

2877

1912

A keresztény nevelés első nemzetközi kongresszusát folyó év szeptember havának 8—11 napján tartják meg Wienben, melyen Európának minden művelt államából részt vesznek a katolikus nevelésügy képviselői. Magyarország részéről kath. tanügyünk képviselőjében az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége vesz részt; ezenkívül az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagjai, valamint a plébános-iskolaigazgatók s a tanítóóság közül is már többen kilátásba helyezték részvételüket.

A keresztény
nevelés első
nemzetközi
kongresszu-
sának
ajánlása.

Mivel nagyon kívánatos, hogy a keresztény nevelésügy ez első nemzetközi kongresszusán hazánk katolikus tanügye a többi művelt nemzetekhez hasonlóan méltóképen képviselve legyen, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács határozatából kifolyólag felhivom egyházmegyém mindazon plébános iskolaigazgatóit és tanítóit, kik a német nyelvet értik, hogy ez első nemzetközi kongresszuson, mely közvetlenül az eucharisztikus kongresszus előtt tartatik Wienben, a mennyire körülményeik engedik, résztvenni igyekezzenek, mely felhívás azonban csak ajánlást, legkevésbé kötelezést jelent.

A ker. nevelés nemzetközi kongresszusa, mely Ő császári és királyi Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg fővédnöksége alatt áll, 1912 szeptember 8—11-ig tart. Megjelenhet azon minden tanító, tanítónő és a ker. nevelés

barátai, kik legkésőbb szeptember hó 3-ig a „Bureau des I. Internationalen Kongresses für christl. Erziehung Wien I. Anna Gasse 6.“ jelentkeztek és hat koronát a részvételi jegyért lefizettek. E jegy felhívja az illetőket arra is, hogy ugyanakkor ülésező kathechetikai kongresszuson is résztvehetnek.

A kongresszuson résztvevőknek ezen napok alatt a tanítás alól szívesen adok felmentést.

Egyben közlöm, hogy a keresztény nevelés első nemzetközi kongresszusára, amely az eucharisztikus kongresszus keretében fog megtartatni, egyházmegyém részéről dr. Igaz Béla kanonokot, dr. Jakab Béla felsőbb leányiskolai igazgatót és Kirtz István, teveli igazgató tanítót küldöttem ki.

2878

1912

Decreta
quoad
novas rubri-
cas Breviarii
et Missalis
Romani.

Circa interpretationem Constitutionis Apostolicae „*Divino afflatu*,“ sub Nro 371/1912. a. c. a me publicatae, permulta S. Rituum Congregationi substrata sunt dubia.

E resolutionibus dictae S. Congregationis nonnullas, quae maioris sunt momenti, hic per extensum recensere iuvat, uti sequitur :

I.

Quum ex Constitutione Apostolica „*Divino afflatu*“ SSmi Dni Nostri Pii Papae X, diei 1 Novembris 1911, Festum B. M. V. ritus duplicis maioris, aut dies Octava eiusdem Deiparae, si in Dominicam occurrant, amodo simplificari debeant ; Sacrae Rituum Congregationi insequentia dubia proposita fuerunt, nimirum :

I. An in praedicto casu conclusiones Hymnorum et versus Responsorii brevis ad Primam esse debeant de ipsa Beata Maria Virgine ?

II. Quae Praefatio in casu dicenda sit in Missa ?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem subsripti Secretarii, re mature perpensa, respondendum censuit :

Ad I. Affirmative, nisi dicenda sit propria Temporis, et exceptis Dominicis Adventus.

Ad II. Praefatio Trinitatis, nisi occurrat Praefatio de Tempore aut alicuius Octavae Domini, iuxta Novas Rubricas, tit. X, n. 4.

Atque ita rescripsit die 30 Decembris 1911. Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus. L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

II.

Quaedam Festa, quamvis perpauca, ritus Duplicis Maioris, pro aliqua particulari Ecclesia, transactis temporibus, Octava decorata fuerunt. Quum autem harum Octavarum celebratio novissimis Sanctae Sedis dispositionibus minime congruat, Sacra Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, audita sententia Commissionis Liturgicae, reque accurato examine perpensa, statuit ac decrevit: Festa ritus duplicis maioris Octava gaudere nequeunt; et si quae huiusmodi Octavae iam concessae inveniantur, amodo declarantur suppressae. Atque ita servari praecepit die 30 Decembris 1911. Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus. L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Ep. Charystien., Secretarius.

III.

Insequentia dubia, quoad Antiphonas et Psalmos ad Laudes, iuxta novas Rubricas, in quibusdam Festis ritus simplicis et in Officio S. Mariae in Sabbato recitandos, Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione proposita fuere; nimirum:

I. An in Festis simplicibus quae habeant ad Laudes Antiphonas proprias, ex alio Festo desumptas, ut in Festo S. Agnetis secundo, ad Laudes dicendi adhuc sint Psalmi de Dominica cum Antiphonis Festi simplicis; vel potius Antiphonae et Psalmi de Laudibus Feriae occurrentis, et a Capitulo et deinceps de Festo simplici?

II. An in Officio S. Mariae in Sabbato ad Laudes dicendae sint Antiphonae ipsius Officii cum Psalmis Dominicae; vel potius Antiphonae et Psalmi de Sabbato occurrente, et a Capitulo et deinceps de S. Maria?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, reque accurate perpensa, ad utrumque dubium respondendum censuit:

Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Atque ita rescripsit die 26 Januarii 1912. FR. S. CARD. MARTINELLI, Praefectus. L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

IV.

Quum ex novis Rubricis Festa diebus Dominicis affixa, nisi sint Festa Domini aut Duplicia primae vel secundae classis, amplius in ipsis

celebrari nequeant; Sacra Rituum Congregatio, attentis etiam Praescriptionibus Temporariis memoratis Rubricis adiectis, insequentes declarationes evulgare censuit:

1. Festum Commemorationis Omnium Ss. S. R. E. Summorum Pontificum in locis, quibus idem Festum, sub ritu duplici minori vel maiori, pro Dominica prima libera post Octavam Ss. Apostolorum Petri et Pauli iam concessum est, adhuc celebrari licet, die prima mensis Julii fixe adsignata.

2. Item Festum Commemorationis Ss. Reliquiarum in locis quibus idem Festum pro aliqua Dominica, sub ritu duplici minori vel maiori, iam indultum est, in posterum celebrari adhuc potest, die quinta mensis Novembris fixe adsignata.

3. Si aliquod Festum Ecclesiae Universalis, sive Beatae Mariae Virginis, sive Sanctorum, sub ritu duplici minori vel maiori, alicubi die Dominica concessum fuerit celebrari, amodo in die sua omnino reponendum est.

Atque ita rescripsit die 9 Februarii 1912. Fr. S. CARD. MARTINELLI, *Praefectus*. L. + S. † Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius*.

V.

A nonnullis Rmms locorum Ordinariis insequentia dubia Sacrae Rituum Congregationi, pro opportuna solutione, proposita fuerunt: nimirum:

I. Festa Beatae Mariae Virginis aut Sanctorum, Dominicis affixa, et a locorum Ordinariis in perpetuum simplificada, impediuntne recitationem Suffragii ad Laudes et Vesperas, Precum ad Primam et Completorium, Symboli Athanasiani ad Primam et tertiae Orationis in Missa?

II. Quando in Dominica occurrit Festum Beatae Mariae Virginis perpetuo a locorum Ordinariis simplificatum, conclusiones Hymnorum et Versus Responsorii brevis ad Primam eruntne de ipsa Beata Virgine, ad normam Decreti in una *Romana et aliarum*, diei 30 Decembris 1911 ad I^{um}?

III. Si Festum duplex secundae classis in Dominicam incidat, et commemorandum sit Festum aliquod simplificatum, quod per se habeat Praefationem propriam in Missa, vel occurrat infra Octavam aliquam similiter Praefationem propriam habentem, legendane est Praefatio de Trinitate, vel potius Praefatio propria Festi simplificati, aut Octavae?

IV. Quum ex novis Rubricis Primae Vesperae de Dominica infra Octavam Epiphaniae, nisi Epiphania ipsa venerit in Sabbato, integrae amodo de ipsa Dominica dicendae sint, ultimus harum Vesperarum Psalmus eritne *Laudate Dominum*, ut in primis Vesperis, vel potius *In exitu Israël*, ut in secundis Vesperis?

Sacra porro Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Affirmative in omnibus.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad IV. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Atque ita rescripsit, die 9 Februarii 1912. Fr. S. CARD. MARTINELLI, *Praefectus*. L. + S. † Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius*.

VI.

Evulgato novo Psalterio, novisque Tabellis Occurrentiae et Concurrentiae Festorum, non una in praxi fuit interpretatio Rubricarum, quas ad normam Bullae „*Divino afflatu*“ Commissio Pontificia ad id instituta confecit, ut videre est in diversis Calendariis pro currenti anno 1912 noviter redactis.

Ad dubia ergo in posterum praecavenda, Sacra Rituum Congregatio ad petitionem eiusdem Commissionis Pontificiae, referente infrascripto Secretario, statuit ac decrevit:

I. Rubrica de Suffragio Sanctorum, quae in Ordinario Divini Officii ad Laudes et Vesperas habetur, interpretari debet iuxta Tit. VII, n. 4 novarum Rubricarum, et ad ambiguitatem tollendam, praefata Rubrica in posterum sic edatur:

„Deinde, extra tempus Paschale . . . et exclusis diebus, in quibus occurrat quodcumque Officium Duplex aut infra Octavam, aut Dominica in qua commemoretur Duplex simpliciatum, fit sequens Suffragium.“

II. Duplicia I. et II. classis sua die impedita, iuxta Tit. III novarum Rubricarum n. 3, transferri debent in proximiorum diem liberam ab alio duplici I. vel II. classis et ab Officiis huiusmodi festa excludentibus; transferri tamen non possunt in Dominicam etiam minorem, iuxta n. 2 eiusdem Tituli.

III. Duplicitas I. et II. classis certis Dominicis vel Feriis affixa, si perpetuo impediatur, iuxta novas Rubricas Tit. IV, n. 2, reponenda sunt in feriam proxime insequentem per singulos annos liberam ab alio Duplici I. vel II. classis aut ab aliqua die Octava, vel ab officiis huiusmodi festa excludentibus, non vero, ut censent nonnulli Liturgistae, in primam diem ut supra liberam, post ambitum dierum infra quos incidere possunt.

IV. Licet iuxta novam Concurrentiae Tabellam, in concursu Duplicis maioris cum alio Duplici maiori, totum fieri debet de Nobiliori cum commemoratione de alio, ideoque Festum Domini duplex maius Secundarium cedere debeat Festis eiusdem ritus B. Mariae Virginis aut Sanctorum Primariis; nihilominus, quando Festum Domini Duplex maius secundarium in Dominica die occurrens concurrat cum Festo Duplici maiori primario B. Mariae vel Angelorum vel Sanctorum, Vesperae erunt de praefato Festo Domini, quia in casu Officium Festi Domini subrogatur Officio Dominicae. — Die 24 Februarii 1912. — Fr. S. Card. *Martinelli*, S. R. C. Praefectus. L. + S. † *Petrus la Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

VII.

Ad Sacram Rituum Congregationem pro opportuna solutione sequentia dubia delata sunt; nimirum:

I. Decurrente anno 1912, Dominicis diebus in quibus, iuxta Praescriptiones temporarias, Missa lecta celebrari potest vel de Festo duplici maiori vel minori occurrente, vel de Dominica, utendumne est, in Missa de Dominica, colore a Calendario pro Festo occurrente indicato?

II. Anno proximo 1913 Dominica in Septuagesima occurrit die 19 Ianuarii, anticipari propterea debet Dominica II post Epiphaniam. Quum autem in Calendario Universali singuli dies hebdomadae impediatur Festis ritus duplicis, praeterquam dies 16 in qua occurrit Festum ritus semiduplicis, et in permultis Calendariis particularibus nulla dies libera sit a Festo ritus duplicis, quaeritur an Dominica praedicta in Calendario Universali anticipanda sit per integrum officium, ut antea, die 16 Ianuarii, et in Calendariis particularibus per simplicem commemorationem die 18 Ianuarii?

III. Quum ex Praescriptionibus temporariis facta sit locorum Ordinariis et Superioribus Regularium facultas expungendi a proprio Calendario Festa B. M. V. aut Sanctorum ritus duplicis maioris aut minoris

Dominicis diebus assignata; quaeritur an ipsi eadem gaudeant facultate, quoad festa fixa particularia a S. Sede indulta, quin necesse sit ad S. R. C. recurrere?

Et Sacra eadem Rituum Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. *Negative*; et Missa Dominicalis sicut et Missa ferialis colorem sibi proprium iugiter servet.

Ad II. Officium Dominicae II post Epiphaniam impeditae amodo anticipetur in Sabbato aut in alia praecedenti Feria, in qua occurrit Festum ritus semiduplicis. Quod si nullum Semiduplex infra hebdomadam habeatur, anticipetur in Sabbato, aut in alia praecedenti Feria, occurrente etiam Festo ritus duplicis minoris.

Ad III. *Negative* et in singulis casibus ad S. Rituum Congregationem negotium deferatur.

Atque ita rescripsit, die 2 Martii 1912. Fr. S. CARD. MARTINELLI, S. R. C. Praefectus. L. + S. † Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., Secretarius.

VIII.

Hodiernus Kalendarii Archidioeceseos Strigonien. redactor, de consensu sui Rmi Archiepiscopi, sequentia dubia Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione humillime proposuit, nimirum:

I. Rubrica, Tit. X, n. 3, iuxta recentem Constitutionem Divino afflatu, colorem Dominicae proprium retinendum iubet, etiam si Dominica infra aliquam Octavam occurrat. Quia vero Rubrica Generalis Missalis, Tit. XVIII, n. 4, colore viridi utendum esse praescribit ab Octava Pentecostes usque ad Adventum; quaeritur utrum Dominica II. post Pentecosten, nempe infra Octavam SSmi Corporis Christi, color viridis, an albus, usurpandus sit?

II. Quum anno proximo 1913. post Octavam Epiphaniae immediate sequatur Dominica Septuagesimae, quaeritur utrum Festum SSmi Nominis Iesu transferri debeat, iuxta recentem disciplinam, in diem immediate sequentem; vel potius, ad normam veteris privilegii memorato Festo concessi, in diem vigesimam octavam Januarii?

III. Festum Sanctae Familiae, Iesu, Mariae, Ioseph, quod pluribus locis sub ritu duplici maiori concessum est, recensendum ne est inter Festa

Domini, ita ut praevaleat Officio minoris Dominicae post Epiphaniam recurrentis?

IV. Et quatenus affirmative ad praecedentem quaestionem, quid agendum de Festo Sanctae Familiae, quando Dominica tertia, iuxta computum civilem, post Epiphaniam occurrit in Dominica Septuagesimae aut Sexagesimae?

Et sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam; et in Dominicis infra Octavas occurrentibus color Octavae adhibendus est quando in ipsis Officium non de Psalterio sumitur, sed de Octava.

Ad II. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

Ad III. Affirmative.

Ad IV. Festum Sanctae Familiae ad instar simplicis redigendum est, quando occurrit in Dominica privilegiata.

Atque ita rescripsit, die 9 Martii 1912. *Fr. S. Card. Martinelli*, S. R. C. Praefectus L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

IX.

Novis dispositionibus a Sancta Sede evulgatis, ad S. Rituum Congregationem pro opportuna solutione insequentia dubia delata sunt; nimirum:

I. Quum in novis Rubricis unicum praescribatur Suffragium de Omnibus Sanctis in quo mentio fit de Sancto Ecclesiae Titulari, quaeritur quid faciendum in Ecclesiis habentibus pro Titulo aliquod Domini Mysterium?

II. An Suffragium de omnibus Sanctis locum habeat in Vigilia Omnium Sanctorum, quando de ea fit Officium aut Commemoratio in Officio semiduplici?

III. An versiculus *Oremus et pro Antistite nostro N.* cum suo responsorio, nuperrime inter Preces feriales insertus, dicendus sit etiam ab Episcopis Titularibus cum pronuntiatione nominis Episcopi Dioecesani?

IV. Num idem versiculus dicendus sit a Missionariis cum pronuntiatione nominis Vicarii Apostolici, aut Praefecti, aut Praelati?

V. Quum in Feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum, II Roga-

tionum et in Vigiliis, in quibus occurrat Officium ritus duplicis maioris seu minoris aut semiduplicis, Missae privatae dici possint, ex dispositione novarum Rubricarum, vel de Festo cum commemoratione Feriae aut Vigiliae, vel de Feria aut Vigilia cum Commemoratione Festi; quaeritur an in hac Missa de Feria aut Vigilia adiungenda sit tertia Oratio pro diversitate temporis?

VI. Quae Praefatio usurpanda est in Duplicibus II classis Praefationem propriam non habentibus, quando occurrunt in Dominica minori et simul in die Octava alicuius Festi Domini, aut B. M. V., aut Apostolorum?

VII. Quando Officium Dominicae II post Epiphaniam, ad normam Decreti diei 2 Martii currentis anni, anticipatur die decima sexta Januarii, occurrente etiam die infra aliquam Octavam, huius Octavae Commemoratio fierine debet in Officio eiusdem Dominicae anticipatae?

VIII. Et quatenus affirmative, adiungine debet Suffragium ad Laudes et Preces ad Primam?

IX. Quando Officium alicuius Dominicae infra hebdomadam anticipatur, Psalmi feriales in Laudibus primo vel secundo loco sumendi sunt?

X. Utrum suppressa censenda sit facultas adiiciendi in Missa orationes usque ad septem in simplicibus et ferialibus per novas Rubricas, quae collectas excludunt quando habetur quarta oratio?

XI. Utrum Collectae, si fuerint duae, ambae adiiciendae sint post tertiam praescriptam orationem; an una tantum?

XII. Quum quibusdam Dioecesium, necnon Ordinibus aut Congregationibus Religiosis, Indultum a S. Sede concessum fuerit quaedam Officia particularia semel aut pluries in mense aut in hebdomada, imo etiam singulis anni diebus, exceptis solemnioribus, celebrandi; ex. gr. SSmi Sacramenti, SSmi Cordis Iesu, B. M. V. Immaculatae, etc. sive sub ritu semiduplici, sive etiam sub ritu duplici minori aut maiori, ita ut videantur non officia Votiva, sed quasi Festiva; quaeritur an ista Officia comprehendantur inter Officia Votiva quae a novis Rubricis (tit. VIII, num. 1) suppressa declarantur?

Et Sacra Rituum Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audita sententia Commissionis Liturgicae, reque sedulo perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Nihil in casu fiat de Titulo.

Ad II. Negative.

Ad III. Episcopos Titulares non teneri.

Ad IV. Negative, nisi eadem nomina in Canone Missae, ex Apostolico Indulto, pronuntientur.

Ad V. Si Officium ritus duplicis recitatum fuerit, negative; si vero ritus semiduplicis, affirmative.

Ad VI. Adhibeatur Praefatio quae dicenda foret in Missa de Dominica.

Ad VII. Affirmative.

Ad VIII. Negative.

Ad IX. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad X. Negative.

Ad XI. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad XII. Affirmative.

Atque ita rescripsit, declaravit et servari mandavit. Die 22 Martii 1912. — *Fr. S. Card. Martinelli*, Praefectus. L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

X.

Ad Sacram Rituum Congregationem pro opportuna solutione insequentia dubia delata sunt; nimirum:

I. Utrum Festa Deiparae et Sanctorum quae sub ritu duplici maiori vel minori in Dominicis agebantur, possint in alia die fixe reponi si eadem Festa mobilia particularia iure vel privilegio translationis et repositionis ornabantur; an potius debeant, sicuti alia Festa mobilia, ad instar Simplicis commemorari, nisi potius velint omitti.

II. Num Festa mobilia quae sub ritu duplici I vel II classis alicubi celebrantur, ius translationis et repositionis habeant, quamvis nulla de hoc iure mentio in decreto concessionis aliquibus locis facta habeatur?

III. Utrum Festa quae in universa Dioecesi vel in toto Instituto die fixa mensis celebrantur, si in aliqua Dioecesis vel Instituti ecclesia sub ritu duplici minori vel maiori Dominicis diebus fuerint hucusque celebrata, debeant commemorari vel omitti iuxta praescriptiones temporarias; an potius celebrari debeant in die fixa iuxta Kalendarium Dioecesis vel Ordinis, servato ritu forsitan altiori Officii eiusdem pro Dominicis diebus in particulari Ecclesia concessi?

IV. Num Festa mobilia quae in alia per hebdomadam Feria sub ritu duplici maiori vel minori recoluntur, ut Festa Mysteriorum et Instru-

mentorū Dominicae Passionis, commemorari generatim debeant iis annis quibus impediuntur, esti ius translationis et repositionis non habeant?

V. Utrum facultas quae data est per novas rubricas, tit. X, num. 3, Festis a Dominica impeditis ut recoli valeant celebratione omnium Missarum, una excepta, ob votum vel concursum populi, extendi possit ad Festa in perpetuum ad instar Simplicis redacta, vel penitus abolita, eo quod Dominicis olim fuerint affixa?

VI. An Missae omnes quae permittuntur a rubrica, tit. X, num. 3, celebrari possint etiam si occurrat Festum duplex I aut II classis?

VII. Quum ex nova rubrica, tit. X, num. 2, Missae privatae defunctorum in Quadragesima non liceant nisi prima cuiusque hebdomadae die non impedita; quaeritur utrum haec prohibitio generalis sit, atque, recurrente Festo semiduplici aut Feria, Missas etiam privatas quidem seu lectas, sed de anniversario alicuius defuncti ex propinquorum devotione celebrari postulas involvat?

VIII. Utrum in Missa de Feria Quadragesimae celebrata, ad normam novae rubricae, tit. X, num. 2, post commemorationem Festi duplicis eadem die recurrentis, addi debeat tertio loco oratio *A cunctis*; et si negative, utrum sumi possit collecta ex devotione celebrantis addenda; et si pariter negative, utrum id liceat in Missa feriali, Festo semiduplici recurrente?

IX. Quum in Decreto die 2 martii currentis anni praescriptum sit, Dominicam II post Epiphaniam anticipandam esse in Sabbato aut in alia praecedenti Feria, in qua occurrit Festum ritus semiduplicis; et si nullum semiduplex infra hebdomadam habeatur, in Sabbato aut in alia praecedenti Feria, occurrente etiam Festo ritus duplicis minoris: quaeritur quid agendum si tota hebdomada impediatur Festis classicis aut ritus duplicis maioris?

X. Quo colore utendum est in communione extra Missam administranda in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum?

XI. Num in Missis Votivis Praefationem propriam non habentibus legenda sit Praefatio de Officio Sanctae Mariae in Sabbato, quod in eisdem Missis commemorationem habet?

XII. Utrum in Festis novem Lectionum Praefationem propriam in Missa habentibus, et infra tempus Quadragesimale, aut Passionis, aut Paschale celebratis, si dicatur, iuxta rubricam, tit. X, num. 2, Missa de Feria cum commemoratione Festi currentis, adhibenda sit Praefatio Temporis, an Praefatio Festi quod in Missa Feriae commemoratur?

XIII. Quaenam Praefatio adhibenda sit in Missa, Praefatione propria carente, in qua commemoratur tum Festum simplicatum et Praefatione propria gaudens, tum FERIA Praefationem Temporis item propriam obtinens?

XIV. Num occurrente Festo novem Lectionum in FERIA II et IV Rogationum et in Feriis Quatuor Temporum Adventus et mensis Septembris, legi possint et debeant Lectiones de Scriptura, quae die immediate antecedenti vel sequenti fuerint impeditae, si Festum illud novem Lectionum Lectiones proprias vel de Communi reposcat?

XV. Et quatenus affirmative ad XIV:

1-o Utrum Lectiones de Scriptura diei praecedentis, an Lectiones de Scriptura diei sequentis sint praeferendae, si ambae fuerint impeditae?

2-o Num a sua die Lectiones de Scriptura occurrente amoveri possint ut in Feriis Homiliam habentibus Lectiones de Scriptura legi possint, ita ut, exempli gratia, si Lectiones FERIAE II infra hebdomadam III Adventus impediuntur, poni possint et debeant in FERIA III, et Lectiones FERIAE III in FERIA IV, et ita in similibus?

XVI. Num initium alicuius Libri, si aliter poni nequeat, reponi possit et debeat in Festo novem Lectionum, quod Lectiones revera proprias et historicas in I Nocturno habeat, prout habent utraque Cathedra et Vincula S. Petri Apostoli, Conversio S. Pauli Apostoli, Inventio S. Stephani Protomartyris et similia?

XVII. Et quatenus negative ad XVI, num idem dicendum sit de Lectionibus appropriatis, prout sunt appropriatae in Festo Dedicationis Basilicarum Ss. Petri et Pauli, S. Mariae Maioris et in similibus?

Et Sacra Rituum Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audita sententia Commissionis Liturgicae, reque accurate examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Negative ad primam partem, nisi obtineatur novum Indultum; affirmative ad secundam, iuxta novas dispositiones.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad IV. Affirmative, iuxta novas rubricas, tit. III, num. 4.

Ad V. Affirmative, pro simplicatis; negative pro abolitis.

Ad VI. Negative, salva tamen rubrica generali Missalis, tit. VI, *de translatione Festorum*.

Ad VII. Affirmative.

Ad VIII. Quoad primam partem, provisum per Decretum diei 22 martii 1912 ad 5; quoad secundam et tertiam partem, negative.

Ad IX. In casu Dominica anticipetur in Sabbato, aut in alia praecedenti Feria in qua occurrit Festum ritus duplicis maioris.

Ad X. Utendum colore violaceo, aut albo.

Ad XI. Affirmative ad mentem recentium Decretorum.

Ad XII. Adhibeatur Praefatio Temporis, utpote propria Missae.

Ad XIII. Adhibeatur Praefatio Festi simpliciter et prius commemorati.

Ad XIV. Affirmative.

Ad XV. Quoad primam partem, legantur Lectiones diei praecedentis; quoad secundam partem affirmative.

Ad XVI. Negative.

Ad XVII. Negative.

Atque ita rescripsit, declaravit et servari mandavit, die 19 aprilis 1912. — *Fr. S. Card. Martinelli*, Praefectus. L. † S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

XI.

Hodiernus redactor claendarii Societatis Missionariorum sacratissimi Cordis Iesu de consensu sui Rmni Procuratoris generalis, a sacra Rituum Congregatione humillime petiit solutionem insequentium dubiorum, nimirum:

I. Lectiones II Nocturni in festo S. Agnetis V. M. suntne historicae, ita ut legi possint et debeant tamquam IX lectio si idem festum ob occurrentiam festi superioris ritus vel dignitatis simpliciter?

II. In Completorio post II Vesperas Dominicae Palmarum debentne dici preces, quando in Vesperis facta sit commemoratio duplicis die sequenti occurrentis, proindeque simpliciter?

III. In locis in quibus festum Beati Gasparis del Bufalo, Confessoris, recolitur sub ritu duplici maiori vel minori, dicendaene sunt lectiones I Nocturni propriae, an potius de Scriptura occurrente?

IV. 1° Antiphonae et psalmi ad Matutinum Commemorationis omnium Ss. Romanorum Pontificum, e communi Apostolorum desumpta, itane censenda sunt propria ut recitari debeant etiam si eiusmodi festum celebretur sub ritu duplici maiori vel minori; an potius, utpote de communi desumpta, cedere debent antiphonis et psalmis de feria?

2° Idemque estne dicendum de responsoriis I Nocturni, ita ut, omis-
sis lectionibus de Scriptura occurrente, recitandae sint lectiones „Laude-
mus viros“ de communi?

V. Infra octavam Commemorationis sollemnis sanctissimi Corporis
D. N. I. C., si fiat commemoratio duplicis simplicitati, debetne adiungi
tertia oratio, an potius omitti?

VI. 1° In Missis de vigilia vel de feria propriam Praefationem non
habente, dicendane est Praefatio propria festi vel octavae cuius factum sit
officium?

2° Itemque in eisdem Missis dicendumne est *Credo* ratione festi vel
octavae symbolum habentis?

VII. In Missis pro Sponsis, sicut in aliis Missis votivis ex privilegio
celebratis, in duplicibus adiungendane est tertia oratio?

Et sacra Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii,
audito Commissionis Liturgicae suffragio, re sedulo perpensa, ita rescri-
bendum sensit:

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

Ad III. Serventur propriae, si fuerint concessae, iuxta novas Rubri-
cas, tit. I, n. 4.

Ad IV. Quoad 1um affirmative ad primam partem, negative ad secun-
dam. — Quoad 2um affirmative.

Ad V. Omittatur tertia Oratio.

Ad VI. Quoad 1um affirmative. — Quoad 2um negative.

Ad VII. Negative.

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 24 maii 1912. Fr. S. CARD.
MARTINELLI, S. R. C. Praefectus. L. + S. † Petrus La Fontaine, Episc.
Charystien., Secretarius.

XII.

Ad praecavendas dubitationes, quae super recta interpretatione
tituli X, n. 2 et 5 novarum rubricarum quae sequuntur constitutionem
Divino afflatu oriri possunt, S. Rituum Congregatio, audito Commissionis
Liturgicae suffragio, sequentes declarationes evulgare censuit, nimirum:

I. Quandocumque in feriis maioribus Missam propriam habentibus
ceterisque diebus, de quibus tit. et num. supracitatis, Missa de feria ce-

lebretur, dummodo reapse pro defunctis applicetur, addi potest oratio pro defunctis in quorum suffragium celebratur, etiamsi in ea agenda sit commemoratio de occurrente festo duplici minori vel maiori.

II. Huiusmodi oratio pro defunctis non excludit in casu orationes de tempore, nisi occurrat commemoratio duplicis.

III. Quando additur ista oratio pro defunctis, non est attendendus numerus orationum utrum sit dispar an non.

IV. Haec eadem oratio pro defunctis, semper recitari debet poenultimo loco inter orationes ea die a rubricis praescriptas vel permissas, non computatis collectis ab Ordinario imperatis.

V. Oratio pro defunctis in quorum suffragium Missa de feria applicatur, addi potest, etiamsi ea die a rubricis praecipiat oratio *Omnipotens sempiterne Deus* pro vivis et defunctis, vel *Fidelium* pro omnibus defunctis.

VI. Ut rite legitimeque applicari possit pro defunctis indulgentia altaris privilegiati, oportet ut, diebus in quibus a novis rubricis permittitur, missa de feria omnino celebretur, addita ut supra oratione pro defunctis pro quibus Missa ipsa celebratur.

VII. Licet iuxta novas rubricas tit. VIII, n. 2, cessata sit obligatio recitandi in choro officium defunctorum, nihilominus adhuc servari debet rubrica missalis tit. V, n. 1 et 2, circa Missam pro defunctis celebrandam, sive in cantu cum praesentia choralium, si agatur de Missa conventuali, sive lectam extra chorum iuxta novas rubricas tit. XII.

Die 12 iunii 1912. Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus*. L. + S.
† Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius*.

XIII.

Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione sequentia dubia proposita fuerunt, nimirum :

I. Quando Dominica occurrit a die 25 ad diem 28 decembris inclusive, Rubrica praescribit Officium huius Dominicae die libera 30 decembris celebrandum. Nunc vero pluribus in dioecesibus dies 30 decembris impedita est aliquo festo novem Lectionum. Quaeritur : Quid agendum in casu ?

II. Iuxta recentem Constitutionem „*Divino afflatu*“, tit. IV, n. 3, festum sanctissimi Nominis Mariae perpetuo assignatur diei duodecimae mensis septembris. Quaeritur ergo: Num ecclesiae quae hoc festum tamquam Titulare usque ad hodiernam diem coluerunt Dominica infra octavam Nativitatis beatae Mariae Virginis sub ritu duplici I classis cum octava, ipsum recolere in posterum debeant die duodecima Septembris cum Ecclesia Universali, servatis privilegiis quae Titularibus competunt?

III. Pluribus in locis festum sanctissimi Nominis Mariae ritu duplici I classis cum octava recolitur. Quaeritur: An istis in locis Octava Nativitatis B. Mariae Virginis cesset omnino, adveniente festo sanctissimi Nominis; an potius suspendatur tantum, ita ut die decimaquinta septembris agendum sit de die Octava ipsius Nativitatis, omissa commemoratione Octavae sanctissimi Nominis?

IV. Ex novis dispositionibus saepe accidit ut festa, sive duplicia maiora, sive sanctorum Doctorum simplificanda sint ob occursum alicuius festi translati ritus duplicis II classis. Quaeritur ergo: Num symbolum addendum sit in Missa de isto festo translato quod per se symbolum non admittat, si in ea facta sit commemoratio alicuius festi occurrentis ritus duplicis maioris aut minoris quod ius habeat ad symbolum in Missa?

V. Collectae ab Ordinario imperatae, ex novis rubricis, tit. XI. omittendae sunt, quandocumque in Missa dicendae sint plusquam tres Orationes a rubrica eo die praescriptae. Quaeritur ergo: An Collectae omittendae sint, quando in Missis privatis, post tres Orationes eo die praescriptas, addita est oratio sanctissimi Sacramenti publice expositi, vel pro Papa aut episcopo in respectivis anniversariis electionis, seu consecrationis aut coronationis?

VI. Cum in tabella Occurrentiae perpetuae nuper ab ista S. Congregatione edita, evidenter mendum irrepserit typographicum in quadrangulo in quo sibi invicem occurrunt Simplex cum Simplici, ubi legendus est numerus 7, et non 8, dubium oritur, an aliud pariter mendum sit in quadrangulis in quibus sibi invicem obveniunt Duplex maius et minus, cum Vigilia Epiphaniae, ubi loco numeri 3 videtur quod legi debeat numerus 6, eo quod Officium ipsius Vigiliae gaudeat privilegiis Dominicae, ac proinde praevalere debeat, ex novis Rubricis, Duplici minori et maiori quod non sit festum Domini. Quaeritur: An revera in praedictis duobus qua-

drangulis legendus sit numerus 6, ita ut in casu agi debeat de Vigilia Epiphaniae, cum perpetua repositione Duplicis occurrentis?

Et sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audita sententia Commissionis Liturgicae reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Officium Dominicae infra Octavam Nativitatis transferendae ea die ponatur qua festum minus nobile in occurrentia, a die 29 usque ad 31 decembris, secus peragendum foret, salvo Dominicae iuribus in concurrentia. Quod si omnia festa a die 29 ad 31 decembris occurrentia ritum duplicem I aut II classis obtineant, commemoratio Dominicae fiat in Festo ut supra minus nobili. In paritate nobilitatis Officium aut commemoratio Dominicae fiat in festo prius occurrente.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad IV. et V. Affirmative.

Ad VI. In tabella Occurrentiae perpetuae menda corrigantur, ita ut in quadrangulo in quo sibi invicem occurrunt Simplex cum Simplici, ponatur numerus 7, et in quadrangulis in quibus occurrunt Duplex maius et minus cum Vigilia Epiphaniae, ponatur numerus 6: et Vigilia Epiphaniae, privilegiis Dominicae gaudens, tam in occurrentia quam in concurrentia, Duplici etiam maiori semper praeferatur.

Atque ita rescripsit et servari mandavit, die 21 iunii 1912. Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus*. L. + S. † Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius*.

2879

1912

Cum nuper nonnulli Rmni locorum Ordinarii Sacram Rituum Congregationem interrogaverint utrum sibi liceat facultatem concedere Typographis respectivae Dioecesis imprimendi „Psalterium Breviarii Romani cum Ordinario Divini Officii jussu SS. D. N. Pii PP. X novo ordine per hebdomadam dispositum et editum“ necne; Sacra ipsa Congregatio respondit: „Detur Decretum diei 15 Novembris 1911 in Editione typica Vaticana relatum.“

Decretum
S. R. C.
de novi
Psalterii
edendi fa-
cultate ab
episcopis
non conce-
denda.

Tenor autem Decreti hic est:

„Praesentem Psalterii cum Ordinario Divini Officii editionem Vaticanam diligenter revisam et recognitam, ac iuxta recentes Rubricarum immutationes, ad normam Constitutionis Apostolicae „*Divino afflatu*“ SSmmi D. N. Pii Pp. X, accuratissime dispositam, Sacra Rituum Congregatio typicam declaravit; statuitque, ut novae eiusdem Psalterii editiones huic in omnibus sint conformes, et non imprimantur, nisi a Typographis huius Sacrae Congregationis, servatisque praescriptionibus ab hac Secretaria tradendis.“

Quod, non obstante Decreto diei 17 Maii 1911, ita servari mandavit. Die 15 Januarii 1912. L. + S. † *Petrus La Fontaine*, Episc. Chartistien., S. R. C. Secretarius.

2880

1912

Litterae circa
dies festos.

Plurimis ex locis pervenerunt ad hanc S. Congregationem Concilii supplices libelli, quibus instantissime postulatur ut omnes aut nonnulli dies festi de numero festivitatum sub praecepto per litteras Apostolicas diei 2 iulii 1911 expuncti, in pristinum restituantur, tum ad satisfaciendum pietati fidelium id enixe expetentium, tum ob alias peculiares cuiusque loci rationes. Potissimum vero supplicatum fuit ut festum Ssmmi Corporis Christi celebrari possit cum solemnibus processione et pompa, ut antea, feria V post Dominicam Ssmmae Trinitatis, eam praesertim ob causam quod huiusmodi processione defectum non sine animi moerore et spirituali iactura pati videantur populi, qui eam diem specialiter solemnem habere et miro splendore celebrare consueverunt.

Porro, Ssmmus Dnus N. Pius PP. X, Cui relatio de praemissis facta fuit ab infrascripto Cardinali huius S. Congregationis Praefecto, plane cupiens ne, ex praepostera aut non recta interpretatione praedictarum litterarum, fidelium pietas ac debitus Deo cultus imminuantur; volens imo ut, quoad fieri possit, augeantur, haec quae sequuntur declarari, praecipi atque indulgeri mandavit:

1. Quum, perpensis temporum rerumque novarum adiunctis, Summus Pontifex nonnullos dies expunxit e numero festivitatum sub praecepto, quemadmodum non semel a Suis Decessoribus factum fuit, minime sane intellexit ut eorum dierum festivitas omnino supprimeretur: vult immo Sanctitas Sua ut iidem dies in sacris templis celebrentur non minori quam

antea, solemnitate, et si potest, eadem populi frequentia. Ea vero fuit et est Sanctitatis Suae mens, ut relaxata maneat tantummodo sanctio qua fideles tenebantur iis diebus audire Sacrum et abstinere ab operibus servilibus; idque potissimum ad evitandas frequentioris praecepti transgressionem et ne forte contingeret ut, dum a multis Deus honorificatur, ab aliis non sine gravi animarum detrimento offenderetur. Praecipit itaque Eadem Sanctitas Sua omnibus et singulis animarum curam gerentibus ut ipsi, dum haec commissis sibi gregibus significant, ne cessent eos hortari vehementer ut, iis etiam diebus, pergant suam in Deum pietatem et in Sanctos venerationem, quantum maxime poterunt, testari, praesertim per frequentiam in ecclesiis ad audienda sacra aliaque exercitia peragenda.

2. Quo autem Christifideles magis excitentur ad supradictos dies festos pie sancteque excolendos, vigore praesentium litterarum conceditur omnibus locorum Ordinariis ampla facultas dispensandi cum suis subditis super lege ieiunii et abstinentiae, quoties dies abstinentiae vel ieiunio consecratus incidat in festum quod, licet praecepto non subiectum, cum debita populi frequentia devote celebratur.

3. Item, per praesentes litteras conceditur ut festum Ssmmi Corporis Christi, ubi Sacrorum Antistites ita in Domino expedire censuerint, etsi praecepto non obstrictum, celebrari possit cum solemni processione et pompa, prout antea, feria V post Dominicam Ssmmae Trinitatis; contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria Sacrae Congregationis Concilii, die 3 maii 1912. C. Card. Gennari, *Praefectus*. L. + S. O. Giorgi, *Secretarius*.

2881

1912

Sacra Congregatio Eminentissimorum ac Reverendissimorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium a Sanctissimo Domino Nostro Pio Papa X Sanctaeque Sede Apostolica Indici librorum pravae doctrinae eorundemque proscriptioni, expurgationi ac permissioni in universa christiana republica praepositorum et delegatorum, habita in Palatio Apostolico Vaticano die 6 maji 1912, ad dubium :

„Utrum Episcopus loci, in quo aliquis auctor eidem non subditus librum, a proprio Ordinario jam examinatum et praelo dignum iudicatum, publici juris facere desiderat, istius libri impressionem permittere possit, quin eum novae censurae subicere debeat“

Approbatio
libri auctoris
alterius dioe-
cesis.

respondendum censuit :

„Affirmative, apponendo iudicium „Nihil ob stare“ censoris alterius dioecesis, ab istius Ordinario sibi transmissum.“

Quibus Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae X per me infra-scriptum Secretarium relatis, Sanctitas Sua responsionem Eminentissimorum Patrum confirmavit et promulgari praecepit. — Datum Romae, die 9 maji 1912. *F. Card. Della Volpe*, Praefectus. L. † *S. Thomas Esser*, O. P., Secretarius.

2882

1912

Relatio super
modernismo
a locorum
ordinariis
S. Sedi ex-
hibenda.

Dubitantes nonnulli Sacrorum Antistites num ipsi duplicem teneantur relationem super modernismo Apostolicae Sedi exhibere, id est alteram quolibet triennio, a constitutione *Pascendi dominici gregis* die 8 Septembris 1907 et a Motu proprio *Sacrorum Antistitum* die 1 Septembris 1910 praescriptam ; alteram vero singulis quinquenniis una cum relatione de statu suae dioecesis iuxta huius S. Congregationis decretum *A remotissima Ecclesiae aetate* diei 31 Decembris 1909, rem S. Sedi subiecerunt dirimendam. Quum autem subsignatus Cardinalis Secretarius id SSmmo Dno nostro Pio PP. X retulisset, hic, ad omnem animi anxietatem ac dubitationem tollendam, declarare et quatenus opus sit, statuere dignatus est, locorum Ordinarios, quo anno relationem de statu suae ecclesiae peragunt, simul satisfacere posse obligationi quae ex supra memoratis constitutione *Pascendi dominici gregis* et Motu proprio *Sacrorum Antistitum* exoritur, atque idcirco relevari ab onere exhibendi triennalem relationem super modernismo ibidem statutam : idque per praesens decretum S. Cong. Consist. constitui et promulgari iussit : contrariis non obstantibus quibusvis.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. Congregationis, die 25 mensis ianuarii anno 1912. † *C. Card. De Lai*, Episc. Sabinen., Secretarius L. † *S. Scipio Tecchi*, Adsector.

2883

1912

S. R. Con-
gregationis
monitum.

Sacrae Rituum Congregationi visum est Rmos locorum Ordinarios Certiores facere, eosque orare ut suis subditis notum faciant, nullius roboris esse *rescripta, responsa ad dubia, concessiones, declarationes cuiusque generis, privilegia, commentaria* nomine ipsius S. Congregationis evulgata,

nisi, prout de iure, subsignata fuerint exclusive ab Emo Cardinali ipsi S. Congregationi Praefecto una cum S. ipsius Congregationis Secretario vel eius Substituto, aut, in casu necessitatis, saltem ab Emo Praefecto, vel a Secretario aut eius Substituto: Item nil esse commune inter S. Rituum Congregationem et cuiuscumque generis ephemerides rem liturgicam tractantes, cum Sacra ipsa Congregatio, quoties promulgatione opus sit, ea quae statuerit, in Commentario officiali *Acta Apostolicae Sedis* ad tramitem Constitut. Ap. „*Promulgandi pontificias*“ inserenda curet. Ex S. R. C. Secretaria, die 28 Ianuarii 1912. † Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius*.

2884

1912

Cum nonnulla dubia orta essent circa modum, tempus ac tenorem iurisiurandi ab examinadoribus synodalibus praestandi cum abhibentur ad videndas causas amotionis parochorum iuxta decretum *Maxima cura*, SSmus D. N. Pius PP. X ad haec diluenda dubia, de consulto Emmorum Patrum Sacrae huius Consistorialis Congregationis, statuit ac decrevit ut in posterum tam examinadores synodales quam parochi consultores, qui Episcopo sociantur in amotionis decreto ferendo vel in eiusdem decreti revisione, singulis vicibus, in prima sessione, sub poena nullitatis actorum, iusiurandum prout in formula heic adiuncta praestare teneantur.

Decretum
circa iusiurandum
examinadorum
synodali-
um et parochorum
consultorum.

Idque per praesens decretum S. C. Consistorialis constitui ac promulgari iussit, contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 15 Februarii 1912. C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius*. L. + S. Scipio Tecchi, *Adessor*.

„Ego N. N. examinador (*vel* parochus consultor) synodalis (*vel* prosynodalis) spondeo, voveo ac iuro munus et officium mihi demandatum me fideliter, quacumque humana affectione postposita, et sincere, quantum in me est, executurum: secretum officii circa omnia quae ratione mei muneris noverim, et maxime circa documenta secreta, disceptationes in consilio habitas, suffragiorum numerum et rationes religiose servaturum nec quidquam prorsus, occasione huius officii, etiam sub specie doni, oblatum, nec ante nec post, recepturum.

Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia, quae meis manibus tango.“

2885

1912

Decretum
circa impedi-
mentum ex
adulterio cum
attentatione
matrimonii
proveniens.

Non raro accidit, ut qui ab Apostolica Sede dispensationem super matrimonio rato et non consummato, vel documentum libertatis ob praesumptam mortem coniugis obtinuerunt, ad consulendum suae animae saluti, novum matrimonium in facie Ecclesiae cum iis celebrare velint cum quibus, priore vinculo constante, connubium mere civile, adulterio commisso, contraxerunt.

Porro quum ab impedimento proveniente ex adulterio cum attentatione matrimonii, quod obstat in casu, peti ut plurimum haud soleat dispensatio, Ssmus D. N. Pius Papa X, ne matrimonia periculo nullitatis exponantur, de consulto Emorum Patrum sacrae huius Congregationis de disciplina Sacramentorum, statuit ut in posterum dispensatio a dicto impedimento in casu concessa censeatur per datam a S. Sede sive dispensationem super matrimonio rato et non consummato, sive permissionem transitus ad alias nuptias.

Quoad praeteritum vero eadem Sanctitas Sua matrimonia quae forte ex hoc capite invalide inita fuerint, revalidare et sanare benigne dignata est.

Idque per praesens eiusdem sacrae Congregationis decretum promulgari iussit, quibuslibet in contrarium non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus eiusdem sacrae Congregationis, die 3 mensis iunii, anno 1912. D. Card. Ferrata, *Praefectus*. L. † S. Ph. Giustini, *Secretarius*.

2886

1912

Decretum de
dispensationibus
super
impedimento
disparitatis
cultus abs-
que debitis
cautionibus
nunquam
concedendis.

In plenario conventu supremae sacrae Congregationis sancti Officii habito feria IV die 16 aprilis 1890, proposita quaestione: „An in concedendis ab habente a Sancta Sede potestatem dispensationibus super impedimento disparitatis cultus praescriptae cautiones semper sint exigendae,“ Emmi ac Rmmi DD. Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores generales, re perdiligenti examine discussa, respondendum decreverunt: „Dispensationem super impedimento disparitatis cultus nunquam concedi, nisi expressis omnibus conditionibus seu cautionibus.“

Eademque die ac feria Ssmus D. Leo PP. XIII, in solita audientia

R. P. D. Adessori eiusdem supremae sacrae Congregationis impertita Emmorum Patrum resolutionem benigne adprobare et confirmare dignatus est.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 21 iunii 1912. L. + S.
Aloisius Castellano, S. R. et U. I. Notarius.

2887

1912

In plenario conventu supremae sacrae Congregationis sancti Officii habito feria IV die 12 iunii 1912, propositis dubiis:

1° Utrum dispensatio super impedimento disparitatis cultus, ab habente a Sancta Sede potestatem, non requisitis vel denegatis praescriptis cautionibus impertita, valida habenda sit an non? Et quatenus negative:

Decretum de dispensatione super impedimento disparitatis cultus absque debitis cautionibus impertita.

2° Utrum hisce in casibus, cum scilicet de dispensatione sic invalide concessa evidenter constat, matrimonii ex hoc capite nullitatem per se ipse Ordinarius declarare valeat, vel opus sit singulis vicibus, ad Sanctam Sedem pro sententia definitiva recurrere?

Emmi ac Rmmi DD. Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores generales, omnibus mature perpensis, respondendum decreverunt:

Ad 1.^m Dispensationem prout exponitur impertitam esse nullam.

Ad 2.^m Affirmative ad primam; negative ad secundam partem.

Et sequenti feria V die 13 eiusdem mensis Ssmmus D. N. D. Pius divina providentia PP. X in solita audientia R. P. D. Adessori eiusdem supremae sacrae Congregationis impertita Emmorum Patrum resolutionem benigne adprobare et confirmare dignatus est.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 21 iunii 1912. L. + S.
Aloisius Castellano, R. S. et U. I. Notarius.

2888

1912

Cum per Decretum *Ne temere* diei 2 augusti 1907, n. IV, expresse ac nulla facta distinctione edicatur parochos et locorum Ordinarios *valide* matrimonio adsistere, *dummodo invitati ac rogati... requirant excipiantque contrahentium consensum*; graves in praxi difficultates ortae sunt relate ad

Decretum de parochi adstantia matrimoniis mixtis in quibus

praescriptae mixtas nuptias in quibus, denegatis previcaciter a partibus debitis cautionibus, Sancta Sedes, attentis peculiaribus quorundam locorum circumstantiis, *materiam tantum parochi praesentiam*, per modum exceptionis ac veluti ultimum tolerantiae limitem, antea aliquando permiserat.

Re delata ad supremam hanc sacram Congregationem sancti Officii, cui ex praescripto apostolicae Constitutionis „Sapienti consilio“ *integra manet... facultas ea cognoscendi quae circa... impedimenta disparitatis cultus et mixtae religionis versantur*, atque in plenario conventu habito feria III, loco IV, die 21 maii 1912, praevio Rmmorum DD. Consultorum voto, perdiligenti examine discussa, Emmi ac Rmmi Dnni Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores generales, omnibus mature perpensis, decreverunt :

„Praescriptionem Decreti *Ne temere*, n. IV, § 3, de requirendo per parochum excipiendoque, ad validitatem matrimonii, nupturientium consensu, in matrimoniis mixtis in quibus debitas cautiones exhibere previcaciter partes renuant, locum posthac non habere; sed standum *taxative* praecedentibus Sanctae Sedis ac praesertim s. m. Gregorii PP. XVI (Litt. app. die 30 aprilis 1841 ad episcopos Hungariae) ad rem concessionibus et instructionibus: facto verbo cum Ssmmo“.

Et sequenti feria V die 23 eiusdem mensis Ssmmus D. N. D. Pius divina providentia PP. X, in solita audientia R. P. D. Adessori huius supremae sacrae Congregationis sancti Officii impertita, relatam sibi Emmorum Patrum resolutionem benigne adprobare ac suprema sua auctoritate in omnibus ratam habere dignatus est.

Contrariis quibuscumque, etiam speciali atque individua mentione dignis non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 21 iunii 1912. L. + S. Aloisius Castellano, S. R. et U. I. Notarius.

2889

1912

Examinis
prosynodalis
terminus.

Examen prosynodale anno currenti diebus 24-a et 25-a Septembris in aedibus Seminarii Nostri Episcopalis asservabitur. Die prima coram examinatoriis trinis ex studiis stabilitis viva voce, altera autem die ex homiletica atque catechesi scriptotenus tenentur candidati peritiam suam probare. Quod praesentibus pro statu notitiae communico Venerabili Clero.

dioecesano provocando eos, qui examen supradictum subire intendant, ut intentionem suam praevis Office dioecesano insinuant exponentes simul juxta statutum Nostrum in Litteris Circ. XVII. a. 1909. sub nr. 4652., num ex integra materia, vel ex parte ejusdem, atque ex parte quali prae-parati sint.

2890

1912

Pro beneficio parochiali Bükkösd per cessionem in statum quietis cum pensione annua vacanti, iuri patronatus Incl. Familiae Jeszenszky obnoxio usque 15-am Augusti a. c. concursus publicatur.

Concursus
pro parochia
Bükkösd.

Competentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Spect. D. Francisco Jeszenszky de Kis-Jeszen et Megyefa in-scriptos intra terminum praefixum Office Dioecesano substernant.

2891

1912

A XXIII. nemzetk. eucharisztikus kongresszus központi irodája a kongresszuson résztvenni szándékozó papságnak a következő tájékoztatást adja.

Minden áldozópap hozzon magával „Celebret“-et, amictus-t és purificatorium-ot.

Az eucharisz-
tikus kon-
gresszuson
résztvenni
őhajtó pap-
ság figyel-
mébe.

Jelentkezésekkel egyidejűleg jelezzék ama napokat is, melyeken misézni szándékoznak, hogy részökre megfelelő számu, a miszés helyét és idejét meghatározó jegy kibocsátható legyen. A központi iroda a jelentkezőknek lakáscímekkel együtt a kért miszési jegyeket is előre meg fogja küldeni. Aki magánuton gondoskodtak lakásról, ha miszési jegyet kérnek, írják meg bécsi lakásuk címét is, hogy arra tekintettel lehessenek. Egy sz. misére feljogosító jegy ára 50 f., mely összeg minden kiadást (ruhahasználat, színek, — species — ministráns stb. dija) magában foglal. Jegy nélkül a miszés nem lesz megengedve.

A kongresszus tartama alatt-szept. 11—15-ig bezárólag-a Missa Votiva de SSmo Sacramento is meg van engedve.

2892

1912

F. évi július 1—5.-ig tartó lelki szentgyakorlatokon Főtiszt. P. Pinzger Ferencz, Jézustársasági áldozópap lelki vezetése alatt a következő tanítónők

Az egyház-
megyei tani-
tónők

részére tartott lelki-gyakorlaton résztvettek.

vettek részt: Ambach Mariska Nagynyárád, Babits Anna Szekszárd, Bayer Wanda Dunakömlőd, Bergmann Ilona Szekszárd, Bodonyi Gizella Pécs, Boross Terka Pári, Bozó Katicza Pécs, Burgstaller Aranka Diósberény, Csernyánszky Aranka Mohács, Danielisz Flóra Curgó, Dolensky Juliska Pécs, Erdős Ilona Koppányszántó, Francsics Teréz Gyulaj, Frank Mária Mohács, Gaál Ilona Sióagárd, Graits Mária Dunakömlőd, Gyenis Anna Csoboka, Helényi Julia Mágocs, Hesz Paula Kisszékely, Horváth Ida Szekszárd, Imre Julianna Pécs, Jakab Aranka Vókány, Jártas Róza Szekszárd, Kocsiss Margit Pécs, Krautszak Erzsébet Pécs, Krautszak Ilonka Kiskassa, Kruck Paula Lakócsa, Mayer Katalin Mecsekszabolcs, Mattenheim Margit Ivándárda, Mindszenti Anna Palotabozsok, Mórocz Mária Cseresnyés-puszta, Nagy Anna Curgó, Oberst Ida Jenőfalva, Peduzzi Mária Sárok, Plichta Margit Pécs, Reiner Amália Somberek, Selmeczy Aranka és Etelka Pécs, Sipos Vilma Lőcs, Soós Ilonka Lajosháza, Stefaits Aranka, Steindl Anna Högyész, Szentkirályi Elvira Kecsegepuszta, Taschek Anna Koppányszántó, Timár Mária Görcsöny, Tóthné Magyar Gizella Koppányszántó, Vidákovics Katalin Mohács, Warga Frida Pécs.

2893

1912

Pályázat a Lackenbacher féle díjra.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 85622/1912. szám. Pályázat. A bibliai tanulmányok előmozdítására és a kapcsolatos alapnyelvek tökéletes elsajátítására létesített Lackenbacher-féle alapítványból a héber Pentateuchus sorshuzás által meghatározandó 15—20 versének legsikerültebb és az alapítólevél határozmányainak leginkább megfelelő latin fordításaért és nyelvbeli, valamint tárgybeli magyarázataért 945, azaz kilencszáznegyvenöt korona tüzetik ki jutalmul. A feltételek a következők:

1. Mózes öt könyve mindegyikének a sors által kijelölt helyéről 3—4 versszak lesz a pályázók által héberből latin nyelvre lefordítandó és nyelvbeli, valamint rövidre fogott tárgyi magyarázatokkal ellátandó.

A pályázóknak rendelkezésére bocsáttatnak a héber biblián kívül Onkelos Targuma (Berliner-féle kiadás 1884.) a szyr Peschittó-nak szövegkiadása és az arabs verzió, (megjelent Beyrouthben 1877.), vagy a Saadia hagggaonnak arabs verziója (héber betűkkel kiadta Derenbourg J. Oeuvres complètes de Saadia I. Páris 1893) az u. n. LXX. a következő kiadásban: The old Testament in greek by H. Barclay Swete Combridge University Press 1901.

Hasonlóképen átengedtetnek a pályázóknak használat végett a héber, szyr, aramäi és arabs nyelvek szótárai.

Pályadij-nyertes azon munkálat lesz, mely a héber szöveget a leg-helyesebben adja vissza és amelynek nyelvbeli és tárgybeli magyarázatai a verseknek és a legfontosabb verzióknak semmiféle lényeges nehézségét nem hagyja figyelmen kívül.

2. Az e célra kijelölt helyen összegyűlt pályázók dolgozataikat az e végből felállított bizottság felügyelete alatt, meg nem szakítható 12 óra lefolyása alatt tartoznak befejezni.

3. A pályázatban résztvehetnek:

a) mindazon magyar és osztrák állampolgárok, akik a folyó évben vagy a legközelebbi múlt 1, 2, vagy legfeljebb 3 évben a theologiai tanfolyamot a bécsi, prágai vagy budapesti egyetemen befejezték és a róm. kath. presbyteri fokot elnyerték:

b) mindazok, kik az előbbi feltételeknek megfelelőleg a két első pályázatban részt vettek, azonban jutalmat nem nyertek.

4. A jutalomért való versenyzés a bécsi egyetemen 1912. november 18-án hétfőn; a prágai és budapesti egyetemen pedig 1912. évi november 21-én csütörtökön fog megtartatni.

Folyamodók kötelesek a pályázatban való részvételre jogosultságukat legalább 3 nappal előbb az illető egyetem theologiai karának dekanatusa előtt okmányilag igazolni.

Budapest, 1912. július hó 10-én.

2894

1912

A nm. vallás és közoktatásügyi miniszternek alábbi rendeletét az ab-
ban foglaltaknak tudomásvétele és megfelelő eljárás végett közlöm.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől 49301/1912. szám. Meltóságos Püspök Ur! A rajzoktatás irányítását és ellenőrzését behatóbbá óhajtván tenni, ennek érdekében jövőre az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola közreműködését is igénybe venni szándékozom, de olyképen, hogy e rendelkezésem a jelenlegi hivatalos szervezetek hatáskörét érintetlenül hagyja.

A nevezett főiskola közreműködését oly módon kívánom megállapítani, hogy számára az iskolai tanuló rajzokba való betekintést lehetővé tévén, módjában legyen az illető rajzoktatóknak a kellő siker biztosítására esetleg szükségesnek mutakozó tájékoztatást megadni.

A rajzoktatás
irányítása és
ellenőrzése
tárgyában
rendelet.

Van szerencsém ennél fogva felkérni Méltóságodat, hogy az egyházmegyébe tartozó összes közép-, polgári fiu- és leány-, valamint felsőbb leányiskolák, úgy szintén a polgári és elemi tanító- és tanítónőképző intézetek igazgatóságai útján méltóztassék felhívni a rajztanárokat, illetőleg rajztanítókat és rajztanítónőket, hogy az említett cél érdekében való tanulórajzokból egy szemelvényes gyűjteményt évről-évre tartsanak vissza és pedig *a szabadkézi és mértani rajzokból oly sorozatot, mely a tanítás menetét, a végzett munka mennyiségét a tanulók átlagával elért eredményben mutatja be.*

E rajzsorozatok, valamint a kiegészítőket szolgáló ellenőrző zárt-helyi feladatok, vizsgálati rajzok stb. mindenkor együtt tartandók, hogy az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskolának az iskolák igazgatóságaihoz intézendő megkeresésére a Főiskolának (Budapest, VI. Andrassy-ut 71.) azonnal megküldhetők legyenek. A rajzsorozatok összeállítására, a beküldés módozataira vonatkozó részletes tájékoztatásról a Főiskola gondoskodik.

A beérkezendő rajzokat az említett Főiskola tanárai és alkalomszerűleg meghívott szakférfiak vizsgálják meg, és munkájuk eredményéről nekem jelentést tesznek.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1912. május hó 3.

Zichy.

2895

1912

Miniszteri határozat tanítói lakbérkülönbözet tárgyában.

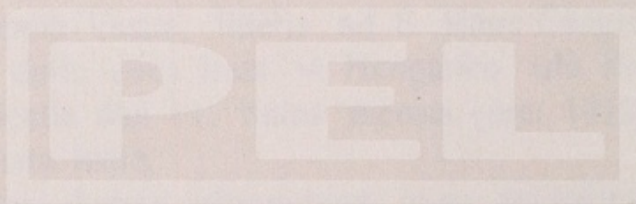
Tájékoztatóul a t. lelkész, mint iskolaigazgató s a tanító urakkal közlöm a nm. vall.- és közokt. m. kir. miniszter úrnak tanítói lakbér-különbözet tárgyában f. évi április hó 24-én 23662. szám alatt kelt határozatát:

A róm. kath. iskolaszék Elnökségének Doba. — A magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi április hó 24-én 23622. szám alatt kelt rendeletére értesítem, hogy a miniszter úr a közigazgatási bizottság múlt évi március hó 24-én 707/911. szám alatt hozott azon határozatát, mellyel a dobai r. k. iskolaszéket kötelezte, hogy 1910. évi július hó 1-től kezdődőleg Mayer Rezső dobai tanítónak negyedévi előleges részletekben évi 100 korona lakbér-különbözetet fizessen ki, a dobai r. k. iskolaszék felebbezésére felülvizsgálat alá vevén, azt feloldotta és nevezett tanítót panaszával elutasította, a dobai r. k. egyházközséget a lakbérpótlék fizetése alól felmentette azért, mert az iskolafentartók a nőtlen tanítók lakbérét és

lakását az 1907: XXVII. t. c. 2. szakasza alapján a törvényes minimumtól eltérőleg, tehát kisebb mértékűnek is megállapíthatják, ha az általuk adott lakása tisztességes lakás követelményének megfelel. Már pedig a tanító nem is állítja, hogy az általa élvezett és neki díjlevélileg is biztosított butorozott lakás a tisztességes lakás követelményeinek meg nem felel és így abból az okból, mert az a törvényszerű rendes lakásnál kisebb, a fentidézett szakasz alapján az iskolafentartót lakbérpótlék kiszolgáltatására kötelezni nem lehet.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 28-a Julii a. 1912.

† Julius, m. p.

XV.

3565

1912

S. C. C. litterae ad Eminentissimum Principem Regni Primatem, Aepum Strigoniensem.

Eme ac Revme Domine Mi Obsme.

Quae ab Eminentia Vestra, litteris ad S. Hanc Congregationem die 28. Ianuarii hoc anno datis circa festa in Hungarico isto Regno servanda exposita sunt, in Audientia diei 11. huius mensis (Jun. 1912.) SSmo Dno Nostro PIO PP. X. relata fuere.

Sanctitas Sua nisi damna reformidaret, quae animarum saluti obvenire exinde possunt, libenti animo Episcoporum istius Regni vota excepisset. Cum itaque nulla civili lege in isto Regno praepediatur, quominus quae Motu Proprio, die 2. Julii anno elapso de diebus festis edito, constituta sunt serventur, vult Sanctitas Sua, ut eadem proximo anno executioni demandentur, iis tamen prae oculis habitis, quae ad eiusdem Decreti *Supremi disciplinae ecclesiasticae* explanationem, litteris S. Huius Congregationis die 3. elapsi mensis (Maii 1912.) datis et in Actis Apostolicae Sedis editis, declarata fuerunt.

Circa festum tamen Sancti Stephani, quod et in posterum servari poterit, cum civili etiam lege sit constitutum, id tantum immutatum voluit Sanctitas Sua, ut qui eadem die operibus servilibus vacare velint, non peccent.

Ad alias vero quod attinet quaestiones ab E. V. suis litteris propositas per decisiones S. Huius Congregationis alias datas et in Apostolicae Sedis editas consultum iam satis videtur.

Litterae S. C.
C. circa reductionem
festorum
quoad Hungariam.

Eminentiae Vestrae manus humillime deosculans me profiteor E. V.
Humill. Obedientiss. Servum C. Card. *Gennari*, Praef. — O. Giorgi
Secr.

Prout ex litteris supra publicatis sufficienter patet, Episcopi totius Regni Hungariae unanimi plane consensu per Eminentissimum Cardinalem Primatem Strigoniensem suppliciter a SSmo Domino Nostro Pio PP. X. postulaverunt, ut ea, quae circa reductionem festorum Motu proprio diei 2. Julii 1911. pro universa Ecclesia stabilita sunt, ob particulares huius Regni, populique Hungarici rationes, apud nos in praxim non deducantur, sed dies festi, in Hungaria hucusque servari soliti, etiam in futurum intacti retineantur.

Ex citatis tamen S. C. C. litteris in causa festorum quoad Hungariam datis — sicut etiam e litteris eiusdem S. C. C. de die 3. Maii 1912. a Nobisque sub Nro 2880/1912. Litt. Circ. XIV. divulgatis — cuiuscumque liquet, *festorum ordinem per litteras Apostolicas 2. Julii 1912.* a Nobis iam 16. Sept. 1911. sub Nro 3342. publicatas — *sapienter stabilitum*, qui ex mente Apostolicae Sedis in commune Ecclesiae universae bonum sancitus est, *pleno ubique iure sustineri*. Festa igitur in suppressionis decreto minime enumerata — dies nempe Nativitatem Domini immediate subsequens (26. Dec.), feria II. post Pascha et Pentecosten, Sollemnis Commemoratio SSi Corporis Christi (feria V. post Dominicam SSae Trinitatis), dies festi B. Mariae Virginis Purificantis (Gyertyaszentelő B. A. — 2. Febr.), ab Angelo salutatae (Gyümölcsoltó B. A. — 25. Mart.) et Nascentis (Kisasszony napja — 8. Sept.), pariter quoque omnia alia cuiusque regni, nationis, dioecesis, civitatis seu loci festa Patronorum particularia ex voto vel constituto, auctoritate etiam ecclesiastica firmata, hucusque in foro observari solita, irrevocabili apostolica constitutione e catalogo festorum *de praecepto* expuncta et abrogata sunt, atque in posterum uti abolita ab omnibus habenda erunt.

Ex iisdem proinde litteris sequitur dies festos supra nominatos auctoritate apostolica nunc iam definitive suppressos *ex privata tantum fidelium devotione servari posse*, nec ullum amplius praecepto ecclesiastico ad eosdem celebrandos obligari. Hoc idem etiam aliae eiusdem S. Congregationis litterae testantur, uti exempli gratia litterae 17. Decembris 1911. ad Cardinalem Archiepiscopum Pragensem caeterosque Austriae Antistites datae, ubi inter alia haec ad rem leguntur: „ . . . in certis quibusdam festis

ea tantum fuit Apostolicae Sedis mens, ut numerus festorum imminueretur aliquantulum, et ita qui eosdem servare nollent, *a quavis* coram Deo culpa, seu a quovis peccato immunes essent, minime vero, ut dies festi, qui suppressi sunt, minori in posterum solemnitate agantur. Eapropter, quae de diebus festis recenter constituta impedimento minime sunt, quominus fideles, *si velint* diebus festis etiam abolitis et sacrum audiant, et ab operibus se abstineant servilibus. *Dum enim sponte id faciunt, maiori forsitan apud Deum merito afficiuntur.*“

Quamvis autem ex his omnibus clare appareat, fideles diebus festis apostolica auctoritate suppressis etiam localibus ad audiendum sacrum *praecepto* minime obligari, notandum tamen est, *omnes sacrorum curiones urbanos pariter ac rurales* his etiam diebus festis suppressis et ad Missam cum cantu pro populo celebrandam, et ad reliquum cultum divinum ex lege seu canonica visitatione vigentem aut consuetudine legitima inductum, etiam in posterum — sine ulla diminutione aut immutatione arbitraria — peragendum ita prorsus teneri, sicuti hucusque, id est ante hanc festorum abolitionem.

Severe igitur cuicumque interdictum manet, ab ordine divinorum in quibuscumque ecclesiis adusque usitato, propria auctoritate ullo sub praetextu vel minime recedere, aut quidquam — praeter alia praecipue circa processionem theophoricam in solempni commemoratione SS. Corporis Christi de venia Apostolicae Sedis porro quoque die sua peragendam — immutare, nisi gravia in singulis casibus rationum momenta id postulaverint, eademque a Nobis vel a Nostro Vicario generali probentur.

Quoad publicationem vero reductionis festorum — ad evitanda quaecumque inconvenientia — in virtute sanctae obedientiae praecipimus et mandamus :

1. In proxima singulorum districtum congregatione autumnali cum debita S. Sedi Apostolicae reverentia legantur et attente perpendantur litterae ad rem facientes atque meditate inspiciatur intentio legislatoris una cum gravissimis rationum momentis, quae paternum Augustissimi Pontificis animum ad has dispositiones motu proprio faciendas induxerunt. Prout autem in prioribus circa eandem rem consultationibus omnes iam in antecessum ulterioribus S. Sedis dispositionibus obedienti animo sese subiecerunt, ita et nunc omnes et singuli laudabiliter a qualibet temeraria disceptatione decreti abstinebunt. Omnes enim memores esse debemus legislatorem esse

Summum Pontificem, qui ex cathedra Petri melius penitusque intuens tot asperas moderni aevi necessitates et prementes Ecclesiae universalis fidelium indigentias, instantibus undique Sacrorum Antistitibus constitutionem suam circa numerum festorum de praecepto servandorum publicavit, quique solus coram Deo responsionis onus pro ea sustinet. Simili modo speramus fore, ut omnes et singuli etiam extra congregationem et in privatis atque familiaribus colloquiis a quacumque minus recta in decretum animadversione aut oblocutione penitus abstineant, cuius contrarium recti sensus et germani spiritus ecclesiastici defectum proderet.

Una eademque igitur omnes, clericos atque laicos manet obligatio: obedientia nempe et observantia, qua Romani Pontificis dispositiones et excipere et servare tenentur. Nullus enim oblivisci debet, soli Romano Pontifici ius esse et officium, ut, si quando necessitas quaedam urgeat aut periculum immineat, praeceptum ipsum dies festos observandi aut imminuat aut moderetur, prout semper Summi Pontifices facere consueverunt, exempli gratia Alexander Papa III. cap. 3. Tit. IX. Libr. II. Decretalium, et Urbanus Papa VIII. constitutione sua celeberrima „Universa“ diei 24. Sept. 1642.

Summis praeterea viribus prudentique moderatione adlaborandum erit, ut etiam populus fidelis — discussis ignorantiae tenebris — in provida S. Matris Ecclesiae benignitate acquiescat, Summoque Pontifici, legislatori provido atque sapienti obsequium et in hac re praestet.

2. Praecipimus et mandamus, ut in omnibus Dioecesis Nostrae Ecclesiis, ubi sacra servantur, Dominica XXIII. post Pentecosten (vel proxima huic occasione, si de filialibus agatur, ubi ordo divinus ita postulaverit) accurata consideratione praemissa et sermone fidelium captui plane accommodato promulgetur atque in sensu supradictorum clare dilucidetur decretum Summi Pontificis, inculcando praeprimis mentem legislatoris, quae minime illa fuit, ut *solemnitates* in diebus festis nunc iam abrogatis supprimerentur, sed ea tantum, ut sanctio relaxaretur, qua fideles et ad Missam audiendam et ab operibus servilibus abstinendi hucusquae tenebantur. Pro qua gratia Sanctae Sedi Apostolicae non tantum non obloquendum, sed potius obsequium praestandum erit. Quod si fideles dies festos dictos libenti animo etiam ultra observare desiderant, non quidem ex praecepto, sed ex privata devotione, non tantum non prohibentur, sed in tam laudabili intentione excitandi et confirmandi erunt.

Significamus praeterea, festa quoad feriatiōem ex provisione apostolica nunc supressa, postmodum in directorio seu calendario dioecetano tamquam festa devotionis tantum notari posse, addita tamen pro sacris curionibus clausula: Appl. Missa pro populo.

3566

1912

URBIS ET ORBIS.

Evulgato *Motu Proprio* Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae X. *De diebus Festis*, diei 2. Iulii vertentis anni, nonnulli Sacrorum Antistites, ne Festa S. Joseph et alia. accadat, ut dies Octava S. Joseph, in Dominicis privilegiatis Quadragesimae occurrens, nullam in Officio et Missa commemorationem accipiat, et Officium dierum infra Octavam, Tempore Passionis adveniente, saepius omitti debeat, ab ipso Sanctissimo Domino Nostro instantissime petierunt, ut ad augendum cultum erga S. Joseph, Ecclesiae Universalis Patronum, Festum Eius die 19. Martii sine feriatiōe et sine Octava recolatur; Festum vero Patrocinii Eiusdem iuribus et privilegiis omnibus, quae Patronis principalibus competunt, augeatur et sub ritu *duplici primae classis cum Octava celebretur*, prout iam in aliquibus locis et institutis recoli legitime consuevit; eo vel magis quod Tempus Paschale aptius recolendae solemnitati conveniat, et Festum idem in Dominica III. post Pascha nunquam impediri valeat.

Item Rmi Episcopi, quoad Solemnitatem Sanctissimi Corporis Christi, ab Eodem Sanctissimo Domino Nostro humillimis precibus postularunt, quod, remanente Feria V. post Dominicam Smae Trinitatis, Eius Festo, absque tamen feriatiōe, externa Solemnitas ad insequentem Dominicam transferatur.

Sanctissimus Dominus Noster, referente infrascripto Sacrorum Rituum Congregationis Secretario, audito Commissionis Liturgicae suffragio, huiusmodi votis clementer deferens, firmo remanente *Motu Proprio* quoad reliqua Festa, statuit et decrevit:

I. Festum Natale S. Joseph, die 19. Martii, sine feriatiōe et sine Octava, sub ritu duplici primae classis recolatur, adhibito titulo: *Commemoratio sollemnis S. Joseph, Sponsi B. M. V., Confessoris.*

II. Festum Patrocinii eiusdem S. Joseph Dominica III. post Pascha, sub ritu duplici I. classis cum Octava, addita Festi primarii qualitate, recolatur sub titulo: *Solemnnitas S. Joseph, Sponsi B. M. V., Confessoris, Ecclesiae Universalis Patroni.*

III. Diebus infra Octavam et die Octava Solemnitatis S. Joseph adhibeatur Officium, uti prostat in Appendice Octavarii Romani.

IV. Festum Sanctissimae Trinitatis, Dominicae I. post Pentecosten affixum, amodo sub ritu duplici primae classis recolatur.

V. Festum Sanctissimi Corporis Christi celebretur, absque feriatione, sub ritu duplici primae classis et cum Octava privilegiata, ad instar Octavae Epiphaniae, Feria V. post Dominicam Smae Trinitatis, adhibito titulo: *Commemoratio Solemnis Sanctissimi Corporis Domini Nostri Jesu Christi.*

VI. Dominica infra Octavam huius festivitatis, in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis, recitato Officio cum relativa Missa de eadem Dominica, unica Missa solemnis cani potest, uti in Festo, cum *Gloria*, unica Oratione, Sequentia, *Credo* et Evangelio S. Joannis in fine. Ubi vero non adsit Missae Conventualis obligatio, addatur sola commemoratio Dominicae sub distincta conclusione, eiusque Evangelium in fine. Hac vero Dominica peragatur solemnis Processio cum Ssmo Sacramento, praescripta in Caeremoniali Episcoporum, lib II. cap. XXXIII.

VII. Feria VI. post Octavam celebretur, ut antea, Festum Sacratissimi Cordis Jesu, sub ritu duplici primae classis.

Valituro praesenti Decreto etiam pro Familiis Regularibus et Ecclesiis ritu latino a Romano diverso utentibus. Contrariis non obstantibus quibuscunque, etiam speciali mentione dignis — Die 24. Iulii 1911. — Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus. — † *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien., Secretarius.

3567

1912

Quaestiones
liturgicae.

Ad quasdam liturgicas quaestiones de diebus Festis nuper propositas enodandas, inspecto *Motu Proprio* Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae X. diei 2. Iulii vertentis anni 1911, una cum subsequenti Decreto *Urbis et Orbis* Sacrorum Rituum Congregationis diei 24. eiusdem mensis et anni, Sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, audito Commissionis Liturgicae suffragio, atque approbante Ipso Sanctissimo Domino Nostro, haec statuit ac declaravit:

I. Quum Festum Nativitatis S. Joannis Baptistae in posterum celebrandum sit Dominica immediate antecedente Festum Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, ac proinde duae Octavae simul occurrere possint: hoc in casu agatur Officium de Octava Nativitatis S. Joannis cum commemoratione Octavae Ss. Apostolorum.

II. Vigilia Nativitatis S. Joannis Baptistae affigatur Sabbato ante Dominicam, quae praecedit Festum Ss. Apostolorum Petri et Pauli. Quando in hoc Sabbato simul occurrant Vigilia Nativitatis S. Joannis et Vigilia Ss. Apostolorum, fiat Officium de prima, cum commemoratione alterius in Missa tantum. Si vero in hoc Sabbato incidat Festum sive Officium ritus duplicis aut semiduplicis, nona lectio erit de Vigilia Nativitatis S. Joannis, et in Missa commemoratio utriusque Vigiliae.

III. In Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis, in casu praecedenti, dicatur post Nonam Missa de Vigilia Nativitatis S. Joannis cum commemoratione Vigiliae Ss. Apostolorum. Si vero occurrat Festum IX. lectionum, dicantur duae Missae Conventuales, una de Officio currenti post Tertiam, altera de Vigilia Nativitatis S. Joannis post Nonam, cum commemoratione Vigiliae Ss. Apostolorum.

IV. Si Festum Nativitatis S. Joannis Baptistae incidat in diem 28. Iunii, secundae Vesperae integrae erunt de hac solemnitate, cum commemoratione sequentis Festi Ss. Apostolorum, iuxta Rubricas.

V. Quum ex Decreto supracitato diei 24. Iulii 1911 ad instar Octavae Epiphaniae sit privilegiata Octava Commemorationis sollemnis Sanctissimi Corporis D. N. I. C., infra hanc Octavam prohibentur etiam, tum Missae votivae pro sponsis, tum Missae cum cantu de Requie pro prima vice post obitum, vel eius acceptum nuntium; die vero Octava prohibentur Missae privatae de Requie, quae die, vel pro die obitus alias cum exequiali Missa permittuntur.

VI. Missa cum cantu de Requie die, vel pro die obitus, aut depositionis, praesente, insepulto, vel etiam sepulto, non ultra biduum, cadavere, vetita est in sequentibus Festis nuper suppressis, nempe Commemorationis sollemnis Sanctissimi Corporis Christi, Annuntiationis B. M. V., Commemorationis sollemnis S. Joseph, et Patroni Loci.

VII. Item praedicta Missa inhibetur in Festis Solemnitatis S. Joseph, Sanctissimae Trinitatis et in Dominica, in quam transfertur solemnitas externa Commemorationis Smi Sacramenti.

Contrariis non obstantibus quibuscunque, etiam speciali mentione dignis. — Die 28. Iulii 1911. Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus. — † *Petrus La Fontaine*, Ep. Charystien., Secretarius.

3568

1912

STRIGONIEN.

Decisio quo-
ad festum
SS. Nominis
Mariae.

Emmus ac Rmus Dnus Cardinalis Claudius Vaszary, Princeps Primas Hungariae, Archiepiscopus Strigoniensis Sacrorum Rituum Congregationi sequens dubium, pro opportuna solutione, reverenter exposuit:

Festum Ssmi Nominis Mariae, ex Decreto p. m. Innocentii Papae XI. die 25. Novembris an. 1683. edito, in Hungariae regno extat assignatum Dominicae infra Octavam Nativitatis B. M. V., et quidem, inde ab immemorabili tempore de praetensa S. Sedis Apostolicae venia, sub ritu duplici II. classis. Quum vero novissima Apostolica Constitutio „*Divino afflatu*“ die 1. Novembris 1911. evulgata supramemorato Ss. Nominis Mariae festo sedem propriam pro universali Ecclesia statuerit diem 12. Septembris, quaeritur:

An praefatum festum amodo celebrari in Hungaria debeat die duodecima Septembris, rituque duplici maiori, etiam ratione uniformitatis, vel potius ex priore concessione et saeculari consuetudine in Dominica infra Octavam Nativitatis B. M. V. rituque dupl. II. classis? Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, audito Commisionis Liturgicae suffragio, proposito dubio ita respondendum censuit: Ad primam partem affirmative; et ad secundam prout exponitur, negative. Atque ita rescripsit, die 2. Martii 1912. — Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus. — † *Petrus La Fontaine*, Ep. Charystien., Secretarius.

3569

1912

De catholico-
rum in exte-
ras regiones
emigratione.

Cum omnes catholicos Ecclesia materno studio complectatur, tum peculiari quadam sollicitudine caritatis eos prosequitur, qui, ut victum labore quaerant, aut meliorem sibi fortunam comparent, relicto natali solo in longinqua migrant, ubi saepius eis timendum est, ne, dum mortalis vitae rationibus prospiciunt, lamentabilem sempiternae iacturam faciant. Plura enim et illustris Nostri Decessoris et Nostra testantur acta, quanto opere

Apostolica Sedes bonorum societates foveat in salutem emigrantium institutas, quantamque praesertim adhibeat curam, ne Antistites sacrorum patiantur in re tam gravi, pastorem industriam suam desiderari. Iam vero, cum ob aucta populorum commercia et expeditiores commeatus aliasque causas plurimas, quotidie in immensum crescat emigrantium numerus, intelligimus Nostri muneris esse idoneum aliquod reperire providentiae genus, quo quidem horum omnium filiorum temporibus succurramus. Equidem valde commovemur maximis periculis, in quibus religio moresque versantur tot hominum, qui, ut plurimum, ignari regionis et linguae, atque ope sacerdotum suorum destituti, spiritualis vitae adiumenta nec ipsi sibi parare possunt, nec quantum satis est, exspectare ab Ordinariis locorum aut a consociationibus iis, quae in id sunt institutae. Quae vero ad medendum his tantis incommodis excogitata sunt, optatum non solent habere exitum, propterea quod eorum, qui in hac gravissima causa elaborant, laudabiles conatus aut operis magnitudine superantur aut consensum et unitatem saepe non assequuntur. — Nos igitur, tempus esse iudicantes necessitatibus tam magnae multitudinis stabili quadam ratione in perpetuum subveniendi, cum S. R. E. Cardinales e Sacra Congregatione Consistoriali in consilium adhibuerimus, Motu Proprio ac de Apostolicae potestatis plenitudine, apud eam ipsam Congregationem novum Officium, seu *Sectionem* ut aiunt, *de spirituali emigrantium cura* constituimus. Huius Officii partes erunt quaerere et parare omnia, quaecumque opus sint, ut in iis quae ad salutem animarum pertinent emigrantium latini ritus melior conditio fiat, salvo tamen iure Sacrae Congregationis Fidei Propagandae in emigrantes ritus orientalis, quibus eadem Congregatio pro suo instituto opportune consulat. Ac de sacerdotibus ipsis emigrantibus hoc idem unice cavebit Officium; ad quod propterea praescriptiones ea de re, decretis Sacrae Congregationis Concilii datas avocamus. — Itaque Sacra Congregatio Consistorialis, accedente Ordinariorum studio, quorum quidem ipsa confirmabit fovebitque in advenas auctoritatem, suffragante etiam opera consociationum emigrantibus adiuvandis, quarum beneficam actionem, quocumque res postulaverit, diriget, divino munere poterit et quae sint pro varietate regionum, necessitates emigrantium cognoscere et quae peropportuna visa fuerint malorum remedia decernere. Confidimus autem fore, ut quicumque catholicam rite colunt fidem, opus tam sanctum in salutem fratrum institutum precibus atque etiam opibus, pro sua quisque facultate, promovere velint, praesertim cum pro certo

habere debeant summum Pastorem et Episcopum animarumstrarum suarum ipsorum caritatis officia amplissimo in caelis praemio remuneraturum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die xv mensis augusti MCMXII, Pontificatus Nostri anno decimo. PIUS PP. X.

3570

1912

Rubricae ad
normam
bullae
„Divino
afflatu“
servandae
in autumnali
congrega-
tione
ruminentur.

Celeberrima constitutio apostolica „*Divino afflatu*“, inde a Calendis Januariis anni 1913. in universa Dei Ecclesia vim legis obtentura, novas easque plane singulares circa recitandum Officium divinum celebrandasque Missas statuit normas, quas apprime nosse convenit eos, qui de altari vivunt. Quia vero novarum Rubricarum notitiam et intelligentiam viri ecclesiastici non aliter capient, nisi eas iterata et meditata lectione lustraverint simulque discussioni subiecerint, praesentibus commendamus, ut in proxima autumnali Fratrum corona post privatam attentamque lectionem, ad solvendas nefors emergentes difficultates, discutiantur Rubricae, bulla „*Divino afflatu*“ publicatae, praesertim vero illae sub Tit. X. inscriptae, quae recentem statuunt disciplinam circa Missas votivas et defunctorum privatas ab anno 1913. observandam.

3571

1912

Monitio de
novo Psalterio
quam-
primum
procurando.

Quum ex Rubrica recenter inducta, ad calcem constitutionis apostolicae „*Divino afflatu*“ publici iuris facta et Tit. XIII. insignita, amodo in Commemoratione OO. FF. DD. officium de Octava Omnium Sanctorum penitus omitti, et unicum nonnisi illudque integrum de Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum persolvere debeat; et quum insuper talis dispositio legislatoris iuxta temporariam dispositionem III. eidem Bullae annexam currente iam anno in usum omnino deducenda sit: praesentibus omnes et singulos, quos recitandi horas canonicas obligatio tenet, attentos reddimus, ut constituta die iamiam appetente, novum sibi tempestive procurare maturent *Psalterium*, a SS. D. N. Pio Papa X. recenter editum, in cuius appendice praefatum etiam *Defunctorum Officium* habetur impressum.

Psalterium Breviarii Romani, iuxta typicam editionem Vaticanam adornatum et typis Friderici Pustet Ratisbonae characteribus nigris rubrisque in charta subtili indica impressum iam prodiit formae praesertim, quam in 18 et 48 vocant, rubraque linea in quadrum per singula folia ornatum.

Pretium exemplaris: soluti 1.50 cor.; tela nigra flexib. religati 2.50 cor.; zigrino nigro flexibili religati (foliorum caesura laevigata) 3.20 cor.; idem (foliorum caesura inaurata) 3.70 cor.; idem marocchino nigro relig. 5 cor.

Exemplaria veneunt in taberna libraria Societatis S. Stephani in Budapest IV., Kecskeméti utca 2.

3572

1912

Ordinatio.

Julius Scheich diaconus Dioec., et Crescentius Keresztes diaconus O. F. M. S. Francisci die 7. Sept. a. c. per impositionem manuum Nostrarum episcopalium ad ordinem s. Presbyteratus in Sacello Nostro domestico Quinque-Ecclesiensi promoti sunt.

3573

1912

Obitus Joannis Erdélyi
em. vad. et
parochi pens.

Joannes Erdélyi em. vicearchidiaconus districtus Szigetvárensis et parochus Lakócsa-ensis in statu quietis die 19. Aug. 1912. sacramentis rite provisus, anno aetatis suae 63-o, sacerdotii 38-o animam Creatori suo reddidit Quinque-Ecclesiis. Egit professorem praep. Quinque-Eccl. ab a. 1877.; parochus constitutus est in Herczegszöllős a. 1882., v.-a.-d. districtus Dárda ab a. 1886, parochus Lakócsa-ensis ab a. 1891. et v.-a.-d. districtus Szigetvár ab a. 1892. Anno vero 1908. em. v.-a.-d. et rudedonatus.

Animam denati piis ad aram suffragiis ven. cleri iuxta statuta Synodi dioec. commendo.

3574

1912

Vincentius Hajdinyák parochus in Čepin post diuturnos labores nervorum 26. Augusti a. c. sacramentali percepta absolute anno aetatis 32-o, sacerdotii vero 12-o mortem oppetiit. Erat parochus in Čepin ab anno 1904. Obitus Vincentii Hajdinyák parochi Čepinensis.

Fatri nostro, infelici sorte perempto, praeter statuta tria Missae sacrificia ulterioribus etiam suffragiis succurrere omnes satagamus.

Requiescant in pace!

3575

1912

Concursus
pro pensione.

Per obitum Joannis Erdélyi supra annuntiatum in statu sacerdotum emeritorum pensione annua provisorum vacantia exorta est. Praesentibus provoco igitur Ven. Clerum, ut qui in statum quietis recedere et annua pensione provideri anhelant, recursus suos — iuxta statuta instituti pens. dioec. in Litt. Circ. nro V. anni 1908. publicata — exaratos et instructos usque 10. Oct. anni currentis ad officium dioecesanum promoveant.

3576

1912

Concursus
pro parochia
Čepin.

Beneficium parochiale Čepin mortis causa vacans, patronatui Illust. D. Adalberti e nobilibus Adamovich obnoxium usque 10. Octobris a. c. concursui exponitur.

3577

1912

Concursus
pro beneficio
parochiali
Veliškovci.

Beneficium parochiale Veliškovci ob translationem vacans iuri patronatus Illmi Domini Rudolphi e Comitibus Normann Ehrenfels obnoxium concursui publico usque 10. Oct. a. c. exponitur.

3578

1912

Concursus
pro parochia
Szálka.

Pro beneficio parochiali Szálka vacanti, patronatui Celsissimi Domini Alfredi e Principibus Montenuovo obnoxio concursus usque 10. Oct. a. c. duraturus publicatur.

3579

1912

Concursus
pro beneficio
parochiali
Ibafa.

Beneficium parochiale Ibafa liberae collationi Episcopali obnoxium concursui publico usque 1. Oct. a. c. exponitur.

Qui — utpote sacerdotes dioecesani et in examine prosynodali approbati — aliquod e beneficiis supra expositis obtinere desiderant, recursus suos quoad tria priora respectivis DD. Patronis, quoad Ibafa vero Nobis inscriptos infra terminum praefixum Officio dioecesano exhibeant.

3580

1912

Dr. Josephus Wurster, Praelatus Suae Sanct., t. Abbas, Canonicus Cathedr., duodecim annis in regendo Seminario Nostro episcopali zelose peractis a Rectoratu relevatus est. Personalia.

Julius Wajdits, Praelatus Suae Sanct., t. Praepositus, Canonicus Cathedr. plurimis exantlatis laboribus ab inspectione super. scholarum dioecesanarum relevatus nominatus est director societ. Altaris V-Ecclesiensis.

Dr. Adalbertus Igaz, Canonicus Cathedr. — relevatus a sedula directione Cancellariae Nostrae episcopalis — Rector Seminarii Nostri et Inspector superior scholarum dioecesanarum nominatus est.

Dri. Dionysio Mosonyi Capellano secret. Suae Sanct., Secretario Nostro episcopali commissa est directio Cancellariae episcopalis.

Dr. Sigismundus Gyömöreý Capell. Suae Sanct., director praep., nominatus est professor paedagogiae in instituto Nostro theologico.

Dr. Stephanus Sipos professor theologiae nominatus est Spiritualis Seminarii Nostri maioris.

Dri. Adalberto Jakab professori praep. commissa est directio scholae puell. superioris Sanctimonialium de Nostra Domina V-Ecclesiensium.

Stephanus Braun catecheta schol. elem. V-Eccl. nominatus est praeses eccl. societ. iuvenum opific. cath. V-Ecclesiensis et dioecesanus.

Joannes Rumsauer cooperatore Paksensis nominatus est catecheta penes scholas elem. status V-Eccl., item praeses subst. societ. iuvenum opif. cath. V-Ecclesiensis.

Dr. Georgius Hajós cooperatore Pécsváradensis nominatus est professor religionis in praep. episcopali V-Ecclesiensi.

Parochi nominati et investiti sunt:

Franciscus Virág Capellanus Suae Sanct., director Spir. Seminarii Nostri maioris, item professor religionis praep. in Paks;

Antonius Evetovics parochus Harkanovciensis in Valpó, una notarius districtus Valpoviensis;

Stephanus Deutschbauer parochus Veliškovciensis in Harkanovci;

Josephus Dióssy curatus Harzensis in Vajszló;

Franciscus Fehér prof. relig. et catecheta penes scholas elem. status V-Ecclesienses in Bükkösd.

Christophorus Vörös administrator in Magyarkeszi ibidem;
Julius Fetter administrator Érténysis in eadem parochia;
Joannes Rajczi administrator Kajdacsensis curatus factus est in Nagyvejke.

Administratores constituti sunt:

Dr. Ferdinandus Vörös administrator Szálka-ensis in Kajdacs;
Rudolphus Kiss curatus Nagyvejke-ensis in Harcz;
Josephus Zserdin cooperator Petrijevcensis in Čepin;
Stephanus Csizmadia cooperator Valpoviensis in Veliškovci;
Iosephus Bende cooperator Zombaensis in Szálka.

A servitio dioecetano relevati sunt — studiorum causa: *Josephus Bauer* cooperator in Szekszárd (civ. int.) et *Josephus Györkös* cooperator in Püspöknádasd, — valetudinis curandae causa *Josephus Szeitz* cooperator in Tolna.

Cooperatores missi sunt:

Joannes Berlákovich e Baranyabán ad Szajk, *Antonius Faust* ex Apar ad Magyarzék, *Josephus Fehérváry* e Máriakéménd ad Vásárosdombó, *Joannes Fejes* e Kurd ad Nagynyárád, *Petrus Frost* e Mágocs ad Paks, *Emericus Graumann* e Nagynyárád ad Kurd, *Joannes Horváth iun.* e Harkanovci ad Valpó, *Ioannes Kaufmann* e Pécsbányatelep ad Püspöknádasd, *Eleutherius Kalauz* e Vásárosdombó ad Berkesd, *Franciscus Kemény* e Hosszuhetény ad Babarcz, *Franciscus Lippai* e Babarcz ad Tolna, *Joannes Martinkovics* e Šljivoševci ad Bizovac, *Guilelmus Mindszenti* e Somberek ad Pécsbányatelep, *Josephus Müller* e Nagykónyi ad Bükkösd, *Stephanus Németh* ex Ozora ad Döbrököz, *Joannes Perhács* e Szajk ad Baranyabán, *Robertus Péter* ad Somberek, *Josephus Reif* e Berkesd ad Ozora, *Paulus Sebő* e Magyarzék ad Mágocs, *Joannes Sperai* ex Abaliget ad Pécsvárad, *Josephus Szentiványi* vicarius e Bükkösd ad Szekszárd (civ. int.).

Neopresbyteri cooperatores dispositi sunt:

Joannes Baranyai ad Koppányszántó, *Josephus Marek* ad Máriakéménd, *Franciscus Navracsics* ad Harkanovci, *Julius Scheich* ad Hosszuhetény.

3581

1912

Ludovicus Beck vadiaconus, Ladislaus Bencze dr. coop., Josephus Bende coop., Michael Bergovecz vicarius, Joannes Berlákovich coop., Emericus Biró t. praep., parochus, Georgius Blandl parochus, Stephanus Braun catecheta, Stephanus Cséplő coop., Stephanus Csizmadia coop., Adalbertus Csokonay coop., Ladislaus Dubniczky par., Carolus Erőss par., Adamus Faludi par., Franciscus Fehérváry coop., Carolus Fejes coop., Alexander Gadó par., Alexius Gartner vicarius, Nicolaus Gebauer dr. archiv. eppalis, Georgius Gere dr. praef., Conradus Gestettner coop., Ignatius Glatt t. canonicus, Eugenius Gosztonyi par., Sigismundus Gyömöreý dr. dir. praep., Ferdinandus Haug coop., Josephus Haragó pens. vadiacon. par., Conradus Heckenberger dr. par., Josephus Hegedüs coop., Josephus Herger vadiac., Joannes Hermann coop., Gregorius Hoffer par., Carolus Hofman coop., Josephus Hortobágyi coop., Adalbertus Horváth par., Carolus Horváth coop., Ludovicus Horváth catecheta, Josephus Kéthelyi dr. praeb., Rudolphus Kiss admin., Josephus Kovács par., Carolus Körmendy t. can., vicerector, Nicolaus Magyar em. vad., parochus, Antonius Máty par., Ludovicus Meyer coop., Guilelmus Mindszenti coop., Georgius Moransch cub. S. S., parochus, Emericus Moyzis par., Andreas Mózes par., Stephanus Nagy coop., Georgius Nunkovich catech., Stephanus Palkó par., Franciscus Proksch par., Franciscus Reiner par., Antonius Reisz par., Josephus Rézbányay dr. prof. theol., Michael Sandrk coop., Aloysius Schmeller par., Adalbertus Schmidt vad., par., Franciscus Sebestyén coop., Stephanus Sipos dr. prof. theol., spir., Geysa Szabó prof. relig., cap. S. S., Antonius Szandtner em. vad., par., Ignatius Szánthó par., Stephanus Szentkirályi prof. theol., Julius Szommer par., Ferdinandus Thán coop., Joannes Tihanyi coop., Joannes Trinn par., Joannes Weisz em. vad., par., Franciscus Zanyi coop., Aloysius Zádor vad., par., Michael Zsivkó parochus. — Universim: 71.

Sacris
exercitiis
sac. inter-
fuerunt.

3582

1912

A quibusdam cantus gregoriani magistris sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione expositum fuit; nimirum:
An in cantandis Lectionibus et Versiculis, praesertim vero in Psalmorum mediantibus ad asteriscum, quando vel dictio monosyllaba vel he-

Modulatio
monosyllaba-
rum vel heb-
raicarum
vorum in

lectionibus,
versiculis et
psalmis.

braica vox occurrit, immutari possit clausula, vel cantilena proferri sub modulatione consueta?

Et sacra eadem Congregatio, approbante sanctissimo Domino nostro Pio Papa X., rescribere statuit: *Affirmative ad utrumque.* — Die 8. Julii 1912. — Fr. S. Card. Martinelli, S. R. C. Praefectus. L. † S. † Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., Secretarius.

Datum Quinque-Ecclesiis, 16. Sept. a. 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

XVI.

3635

1912

Novo edito Psalterio cum Ordinario divini Officii per apostolicam Constitutionem *Divino afflatu*, pluribus e dioecesibus sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione propositum fuit, nimirum :

Quum in Ordinario divini Officii praescribatur modus Matutini concludendi et Laudes incipiendi quoties in privata recitatione istae ab illo separantur ; quaeritur : Quid in casu agendum est sive in triduo Mortis Christi, sive in Officiis defunctorum ?

Et sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, re accurato examine perpensa, respondendum censuit :

Ad omnem dubitationem tollendam, in futuris editionibus Breviarii Romani, singulis diebus tridui Mortis Christi, post IX. responsum, sequens rubrica inseratur :

Si Matutinum in privata recitatione a Laudibus separetur, subiungitur oratio Respice quaesumus Domine, etc., Laudes vero, dictis secreto Paternoster noster et Ave Maria, absolute a prima antiphona incipiuntur.

Item in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, post IX. responsum, sequens addatur rubrica :

Si Matutinum in privata recitatione a Laudibus separetur, subjungitur :

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oratio.

Fidelium Deus, etc.

℣. Requiem aeternam dona eis, Domine.

℟. Et lux perpetua luceat eis.

℣. Requiescant in pace.

℟. Amen.

Tandem in Officio defunctorum, tam in Breviario quam in Rituali Romano, ante Laudes sequens rubrica inseratur :

Si Matutinum, cum unico vel cum tribus Nocturnis, in privata recitatione a Laudibus separetur, post ultimum responsorium subjungitur ;

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

Deinde dicitur oratio (seu orationes) ut ad Laudes, additis sequentibus :

℣. Requiem aeternam dona eis, Domine.

℟. Et lux perpetua luceat eis.

℣. Requiescant in pace.

℟. Amen.

Laudes vero, dictis secreto Pater noster et Ave Maria, absolute inchoantur ab antiphona Exsultabunt Domino.

Atque ita rescripsit et servari mandavit, die 24. Julii 1912. — Fr. S. Card. Martinelli, Praefectus. — L. † S. † Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., Secret.

3636

1912

Indulgentiae
pio viae crucis
exercitio
adnexae.

Pium *Viae Crucis*, ut aiunt, exercitium, ad salutiferam sanctissimi D. N. Iesu Christi Passionem recolendam, a Romanis Pontificibus enixe commendatum ac pluribus indulgentiis ditatum fuisse neminem latet. Et quoniam non semper nec ab omnibus, erectas regulariter Stationes obeundo, peragi illud poterat ; non defuit apostolica Sedes, pro iis, qui aut infirma valetudine aut alia justa causa impedirentur, brevioribus precibus, ante simulacrum Ssmi Crucifixi per Fratres Minores — queis ex privilegio apostolico pii eiusdem exercitii moderamen spectat — ad hoc benedictum recitandis, easdem indulgentias adnectere.

Cum igitur per huiusmodi concessionem omnium fidelium utilitati satis consultum fuerit ; Emi ac Rmi DD. Cardinales Inquisitores generales,

in plenario conventu habito feria IV. die 8. Maii currentis anni, omnibus mature perpensis, consulendum Ssmo decreverunt, ut quascumque alias, praeter mox memoratam, hac super re concessionem, nominatim vero quae *Coronas*, quas vocant, *Viae Crucis* respiciunt revocare, abrogare ac penitus abolere dignaretur: insimul declarando, facultates omnes Coronas supradictas hunc in effectum benedicendi, sacerdotibus quibuslibet, tam saecularibus quam regularibus, in praestantioribus etiam dignitatibus constitutis, hucusque quomodocumque impertitas, statim ab hujus Decreti promulgatione, nullius amplius esse roboris.

Et sequenti feria V. die 9. eiusdem mensis et anni, sanctissimus D. N. Pius divina providentia Pp. X, in solita audientia R. P. D. Adessori S. Officii impertita, Emorum Patrum votis annuens, propositam ab eis resolutionem, suprema Sua auctoritate, in omnibus et singulis adprobare et confirmare dignatus est.

Contrariis quibuscumque, etiam specialissima mentione dignis, non obstantibus. — Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 24. iulii 1912. — L. † S. — M. Card. Rampolla. † D. Archiep. Seleucien., Ads. S. O.

3637

1912

Folyó évi XIV. körlevelem 2888. száma alatt közöltem a S. Officiumnak 1912. jun. 21-én kelt dekrétumát, mely a kaució nélküli vegyes házasságoknál követendő eljárásra vonatkozik.

Ezen pápai dekretum visszaállítja azon *jus speciale-t*, melyet hazánkban XVI. Gergely „Quas vestro“ brévéje (1841. ápr. 30.) és az ugyanazon napról kelt Lambruschini-féle instructio alkotott, melynek érvényét azonban az 1908. ápr. 19-én kiadott „Ne temere“ dekretum IV. fejezetének 3. §-a megszüntetett. A „Ne temere“ dekretum idézett helye ugyanis a házasság érvényességéhez megkívánta, hogy a plébánost a *tényleges* jelenlétre *meghívják és felkérjék*. A *szenvedőleges* jelenlét (passiva assistentia) tehát nem volt elég. Az 1912. évi június 21-iki dekretum pedig a kaució (*reversalis*) nélküli és ezért nem dispensálható vegyes házasságokat a „Ne temere“ dekretum fenti rendelkezése alól kivonja; bizonyos feltételek mellett megengedi a „passiva assistentiát.“ Magyarországra nézve tehát visszaállott az a jogi helyzet, mely 1841. április 30-tól 1908. április 19-ig tartott.

Szentséges Atyánkat e „*jus speciale*“ fölélesztésekor az a cél vezette, hogy a kath. féllel s annak remélhető gyermekeivel az egyház ne szakítsa

Assistentia
passiva ma-
trimoniis
mixtis prae-
standa, si
cautiones
denegantur.

meg az utolsó köteléket; mert ha ezt is eltépik: a fél teljesen elhidegül, vagy el is fordul egyházától és gyermekeit is talán mind az akath. fél válásának igéri el az 1894: XXXII. t. c. szerinti egyesség útján.

Kivánatos azért, hogy tő papságom a jövőben azon vegyes vallású házaspárokat, kik a kauciót (reversalis) ugyan nem adják meg, de az Egyház iránt még jóindulattal viseltetnek és házasságukat is a kath. Egyház előtt akarják megkötni, ne utasítsa el; hanem ha megigérik, hogy házasságkötés céljából másvallású lelkész elé nem mennek el és főnállanak a XVI. Gergely pápa brévéje s a hozzácsatolt instructioban foglalt föltételek: *periculum maioris mali scandalique*; és *utilitas et commune bonum Ecclesiae, si huiusmodi nuptiae quantumlibet vetitae et illicitae coram catholico parocho potius, quam coram ministro haeretico celebrentur*, részesítse őket „passiva assistentia“-ban.

Ami pedig a lelkészeknek a „passiva assistentia“ körül való eljárását illeti, az 1858-ik évi esztergomi tartományi zsinatnak idevonatkozó határozatai alapján a következő utasítást adom:

A katolikus fél, ki a kauciók megadását megtagadja s pusztán passiva assistentiát óhajt: a házasságkötés előtt a szent gyónásban nem szabad feloldozni. A házasság megkötése után azonban, ha tettét megbánja s az okozott kárt erejéhez képest jóvátenni igéri: föloldozható.

A passiva assistentiával végbemenő házasságkötésnek helye nem lehet a templom, hanem más tiszteletreméltó helyiség, pl. a plebánia hivatalos szobája. A plebános vagy helyettese papi ruhában legyen, de sem stolát, sem rochetumot nem vesz magára; mellőzi a Rituale használatát; nem mond semmi imát, hanem csak meghallgatja a feleknek két vagy három tanu előtt kijelentett következő nyilatkozatát:

(A katolikus fél): „Én N. N. házastársul veszem az itt jelenlevő N. N.-t (házastársul megyek az itt jelenlevő N. N.-hez) és őt semminémű szükségében el nem hagyom holtomig és holtáig. Isten engem úgy segítjen, a Boldogságos Szűz és Istennek minden szentjei.“

(Az akatholikus fél): „Én N. N. házastársul veszem az itt jelenlevő N. N.-t (házastársul megyek az itt jelenlevő N. N.-hez) és őt semminémű szükségében el nem hagyom holtomig és holtáig. Isten engem úgy segítjen.

E nyilatkozatok meghallgatása után jelentse ki a lelkész, hogy ezzel érvényes és felbonthatatlan házasságot kötöttek és hogy házasságkötés céljából az akatholikus lelkészhez menniök nem szabad.

Végül a házasságkötés tényét iktassa az egybekeltek anyakönyvébe, megjegyezvén az Észrevételek rovatában, hogy az egybekelés „passiva assistentia“-val történt.

3638

1912

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi szept. hó 1-től kezdődőleg az állami tanfelügyeletet akép kívánja újjászervezni, hogy a szószoros értelmében vett iskolalátogatást a tanítói pályán jártassággal bíró kiválóbb egyénekre bizza, kik a kir. tanfelügyelők rendelkezése és utasítása alatt az iskolák beléletét ellenőrizték és azok működési eredményét fokozzák.

Állami iskolalátogatói intézmény.

Minthogy ezen állami iskolalátogatók intézménye kizárólag az iskola oktató és nevelő hatásának fokozására irányul s általa az állami tanfelügyelet arról kíván meggyőződni, hogy a népoktatási törvények mily módon nyernek végrehajtást az iskolákban: a miniszter úr biztosít bennünket aziránt, hogy felekezeti szempontból nem kell aggódnunk s a kinevezendő iskolalátogatót bizalmatlansággal fogadnunk, ha esetleg más jellegű iskolák tanítói végeznék nálunk az ilyen iskolalátogatói eljárást. A miniszter urnak ez ügyben kelt átirata imitt következik:

Valamennyi egyházi főtit. Főhatóságnak.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 100.000 szám. Az 1876. évi XXVIII. t.-c. 3. §-ában nyert fölhatalmazás alapján és az 1912. évi államköltségvetés indokolása értelmében az állami tanfelügyeletet akként óhajtom újjászervezni, hogy az iskolák beléletének ellenőrzését és működési eredményeinek fokozását a kir. tanfelügyelői székhelyeken kívül eső közegeknek, a szószoros értelemben vett iskolalátogatóknak kívánom föladatává tenni olykép, hogy a tanítói pályán jártasságot szerzett kiválóbb egyének az iskolák kisebb csoportjának fölügyeletére alkalmaztassanak s a kir. tanfelügyelő csakis az ő jelentéseik alapján mutatkozó szükséghez képest s egyébként előforduló helyszini tárgyalások alkalmából teljesítsen kiszállást.

Ezzel nem csupán az iskolák közvetlen fölügyeletét vélem intenzívebbé, az iskolalátogatást hasznosabbá tehetni, de biztosíthatónak tartom a szoros értelemben vett tanügyi adminisztráció megfelelő ellátását is.

A tanfelügyelői iskolalátogatói intézményt az 1912. évi költségvetés keretében 1912. szeptember 1-től kezdve életbeléptetem és ehhez képest

ezzel egyidejűleg az iskolalátogatók részére szóló szervezeti szabályzatot és utasítást ezennel közlésem.

Amint a szervezeti szabályzatból látni méltóztatik, az iskolalátogatói intézmény életbeléptetésével tulajdonképpen az 1876. XXVIII. t.-c. 3. §-ában foglalt azon helyes rendelkezésnek akartam érvényt szerezni, hogy egy-egy tankerület iskolái minél sűrűbben látogattassanak meg és pedig oly egyének által, akik az iskolák belső életével, annak javításával és tökéletesítésével hivatásukból kifolyólag tüzetesen és komolyan foglalkozhatnak.

Természetes, hogy különös súlyt helyezek arra, hogy az iskolalátogatói állások oly egyénekkel töltsenek be, kik mint tanítók — hosszabb tartamú, kitűnő szolgálatot képesek igazolni. És mivel iskolalátogatói megbízást — amint azt e szabályzatban is kiemeltem — *az iskola jellegére való tekintet* nélkül bármely *megfelelő* tanító is nyerhet, szükségét érzem, hogy hangsúlyozottan kérjem a főtitzt. Főhatóságot, méltóztassék a netán más jellegű iskola tanítójának iskolalátogatói működését saját iskoláiban bizalommal fogadni.

Azt ugyanis, hogy csak kiváló tanítóra eshessék a választás — maga a szervezeti szabályzat biztosítani kívánja — s valamely más jellegű iskola kiváló tanítójának iskolalátogatóként való alkalmazása — így vélem, felekezeti szempontból nem kelthet aggályt akkor, midőn működése kizárólag az iskola oktató és nevelő hatásának fokozására irányulhat.

Az iskolák belső életének javítása és tökéletesítése közös cél, amely célnak minél sikeresebb elérésére a főtitzt. Főhatóság hathatós támogatását tisztelettel kérem.

Amidőn tehát a szervezeti szabályzat egy példányát a főtitzt. Főhatóságnak szives tudomás és tájékoztatás végett megküldöm, van szerencsém tisztelettel fölkérni a főtitzt. Főhatóságot, méltóztassék a bölcs kormányzata alatt álló felekezeti népiskolák helyi hatásait, az iskolaszékeket és a néptanítókat arról azzal értesíteni, hogy az iskolalátogatókat az 1868. XXXVIII. t.-c. 14 §-a alapján följogosítottam, hogy a felekezeti népiskolákat meglátogassák és azokban a népoktatási törvények végrehajtása felől meggyőződheszenek. — Budapest, 1912. július hó 16. *Zichy*.

A fent közölt átirattal kapcsolatban megjelent az életbelépő iskolalátogatói intézmény szervezeti szabályzata is, mely magában foglalja az iskolalátogatók szolgálati viszonyát, minősítését és az iskolalátogatás teljesítésének módozatait.

Általános tájékozásul jónak látok a szabályzatból néhány pontot kiemelni. — Az iskolalátogató az illetékes kir. tanfelügyelő által részére kijelölt intézeteket minél többször, a tanév elején és közepén azonban feltétlenül meglátogatni tartozik. (10. §.) A kath. iskolák iskolaszékének, ugyancsak az óvóintézetek felügyelő bizottságának elnökét a tervbe vett látogatásról 3 nappal előbb írásban értesíti. (11. §.) Az iskolalátogatónak nincs intézkedési jogköre. Látogatása alkalmával a megfigyelő és tanácsadó tisztét tölti be. (12. §.) Az iskolalátogatásnak ki kell terjeszkednie I. az intézetek külső rendjére, II. az intézetek tanulmányi és nevelői munkásságára, III. a tanítók és óvónők továbbképzésére. (13. §.) Az iskolalátogató a tanfelügyelő előzetes beleegyezésével több község tanítóját egybehívhatja közös értekezletre a célból, hogy egységes tanítói eljárás biztosíttassék. Ha ezen értekezletbe egyes hitfelekezeti iskolák tanítóit is be akarja vonni, ehhez az illetékes egyházi főhatóság előzetes hozzájárulása kikérendő. (15. §.)

Mivel pedig az állami iskolalátogatók az iskolákban netán található rendetlenségeket és tanítási hanyagságokat felettes kir. tanfelügyelőjüknek kétségkívül be fogják jelenteni, ez pedig azok beszüntetése végett hivatalomhoz fog fordulni, különösen és hangsúlyozottan szívükre kötöm az iskolaigazgatóknak, hogy az iskolákat mindjárt az iskolai év kezdetén minden tekintetben s a népoktatási törvényeknek megfelelően rendbehozzák, tanítóikat pedig nevemben is figyelmeztessék, hogy buzgó és lelkiismeretes munkásságuk által a kath. tanítói névnek dicséretet és elismerést szerezni igyekezzenek.

Egyben elrendelem, hogy a tanfelügyelőségi iskolalátogatók részére kiadott szervezeti szabályzatot és utasítást az iskolaszékek elnökei és igazgatói haladéktalanul beszerezzék s az abban foglaltakról úgy az iskolaszékeket, mint a tantestületek tagjait kellőleg informálják.

A szabályzat a budapesti tudományegyetemi nyomdában (vagy a „Dunántúl“ pécsi könyvkereskedésében) szerezhető be.

3639

1912

Az ingyenes népoktatásról szóló 1908. évi XLVI. t.-cz. 7. §-a szerint minden elemi iskola fentartója köteles az elemi iskola hat évfolyamát elvégzett minden tanuló részére magyar nyelven kiállított, bélyegmentes végbizonyítványt Ministeri rendelet az elemi és ismétlődő iskolai végbi-

zonyítványok adni. Hasonlókép végbizonyítvány adandó ki az ismétlőiskola három év-
és törzsköny-
vek mintáinak folyamát végzett minden tanulónak.

használat
tárgyában.

A fentemlített törvény további rendelkezései szerint az elemi iskola hatodik évfolyamát, valamint ismétlőiskolai tanfolyamot végzett tanulókról és a kiszolgáltatott végbizonyítványokról az iskola törzskönyvet köteles vezetni.

A szóbanforgó végbizonyítványok és törzskönyvek mintáit a már hivatkozott törvényszakasz utolsó bekezdésében nyert felhatalmazás alapján az egyházi hatóságok előzetes meghallgatásával megállapítottam és azok kötelező használatát az iskola jellegére való tekintet nélkül minden elemi- és ismétlő népiskola részére ezennel elrendelem.

A bizonyítvány- és törzskönyvmintákat idemellékelem és azok nyilvánosságra hozatala iránt egyidejűleg intézkedem.

Ezen bizonyítvány- és törzskönyvminták kötelező használatát az 1911—12. tanév végével lép életbe és pedig oly módon, hogy az állami, községi és államilag segélyezett hitfelekezeti elemi iskolák a bizonyítványokhoz ezen nyomtatványokat tartoznak használni, amelyekkel kívánatra ellátom őket.

A végbizonyítványok és törzskönyvek kiállítására, illetve kitöltésére nézve tájékoztatásul a következőket közlöm:

Ezen mintáktól való eltérésnek a vonatkozó törvényszakasz rendelkezéséhez képest helye nincs. Ép azért a kiállítandó végbizonyítványoknak és azokról vezetendő törzskönyveknek úgy a szöveg, mint alak tekintetéből az általam megállapított mintákkal mindenben és teljesen egyezőeknek kell lenniök.

E rendelkezés ellen való vétés, amennyiben tudniillik köztörvényekbe ütköző súlyosabb beszámítás alá nem esnék, fegyelmi vétséget képez, amely az 1907. XXVII. t.-cz. 12., 22., 23. és 24. szakaszainak rendelkezései alá esik.

Amennyiben netán egyes iskolafentartók előzőleg az 1908. XLVI. t.-cz. 7. §-ában előírt, de a mintáktól eltérő végbizonyítványokat és törzskönyveket használtak volna, azok a használatból haladéktalanul kivonandók.

Figyelemmel arra, hogy a többször idézett törvényszakasz a nem magyar tannyelvű iskolafentartókat feljogosítja az elemi népiskola hat évfolyamának elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány és törzskönyv rovatainak a magyar nyelv mellett hasábosan az iskola tannyelvének megfelelő nyelven való kitölthetetésére: szükségesnek tartom a nem magyar tannyelvű iskolák fentartóit figyelmeztetni, hogy a törvény ezen intézkedése csakis a bizonyítvány rovataira vonatkozik és a szövegre nézve kiterjesztésnek helye nincs.

Ép ezért a rovatok alá soroltan a tanulók vallását, magaviseletét, előmenetelét a magyar nyelv mellett hasábosan az iskola tanítási nyelvén is fel lehet tüntetni, de magának a bizonyítványnak szövege teljesen az általam megállapított mintához alkalmazkodva, kizárólag csak magyar lehet.

A bizonyítvány-nyomtatványokat kívánatra hajlandó vagyok az egyes iskolák részére Cimed rendelkezésére bocsátani.

Nem mulaszthatom el azonban ennek kapcsán arra is rámutatni, hogy a tanulók vezeték- (családi) és utó- (kereszt-) neve úgy a törzskönyvekbe, mint a bizonyítványokba — az 1911. évi április hó 7-én 12.822. sz. a. a gör. kath. és gör. kel. román egyházi főhatósághoz intézett rendeletem szoros szemelőtt tartásával vezetendő be. Abban a rovatban pedig, amely feltünteti, hogy az illető tanuló mely községben született, vagy iskoláit hol végezte: a községi és helynevekről szóló 1898. IV. t.-c. 5. §-a értelmében kizárólag a község hivatalos neve használandó azon írásmód szerint, amint az az országos községi törzskönyvben vezetetik.

Végül rá kell mutatnom arra is, hogy mivel a szóban forgó törvény a rovatok kitöltésénél hasábos nyelvhasználatot csakis az elemi iskola hat évfolyamáról szóló végbizonyítványt érintőleg engedi meg: az ismétlőiskola elvégzéséről szóló végbizonyítványban hasábos nyelvhasználatnak egyáltalán nincs helye és az tisztán és kizárólag magyar nyelven állítandó ki, egyezően az 1907. XXVII. t. c. 18. §-ával, mely szerint t. i. ismétlőiskolában a tannyelv csak magyar lehet.

A tanulók általános előmenetele abban a rovatban, amely arról szól, hogy az illető tanuló az elemi, illetve ismétlő népiskola évfolyamai közül hol végezte iskoláit: osztályonként sorolandó föl és ezek alapján vezetendő be a bizonyítvány illető rovatába, hogy a tankötelezettség időtartama alatt népiskolai tantárgyakban általában mily eredményt ért el a tanuló.

Fölösleges talán hangsúlyoznom, hogy amelyik tanuló *az elemi iskola hat évfolyamát nem végezte be teljesen*, végbizonyítványt nem kaphat.

A bizonyítványt az 1908. XLVI. t.-c. 7. §-a harmadik pontja értelmében az igazgató írja alá. Természetes, hogy ahol igazgató nincs, ott a tanító feladatát képezi annak kiállítása.

A bizonyítvány kiállítója az abban foglaltak valódiságáért nemcsak fejegymileg, hanem köztörvényileg is felelős.

Miről Cimet, szives miheztartás végett van szerencsém tisztelettel értesíteni. Budapest 1912. évi július 25-én. *Zichy s. k.*

3640

1912

Elemi és is-
métlőiskolai
végbizonyít-
ványok ké-
rése.

A vallás- és közokt. m. kir. minisztértől. — 101773. szám. — Valamennyi ft. egyházmegyei főhatóságnak.

A 2103/912. eln. sz. a. kelt rendelettemmel megállapított elemi és ismétlőiskolai végbizonyítványokért az egyes iskolák tanítói több esetben közvetlenül hozzám fordultak.

Méltóztassék figyelméztetni a ft. egyházmegyei főhatóság alá tartozó felekezeti iskolák helyi hatóságát, hogy — amint azt a 2103/912. eln. sz. rendeletemben jeleztem is, — a szóbanforgó végbizonyítványokat szükség esetén ingyen küldöm meg, azonban nem a tanítónak vagy iskolaszékeknek közvetlen hozzám intézett kérelmére, hanem a ft. egyházmegyei főhatóság útján veendő jelentés alapján.

Felkérem ennél fogva a ft. egyházmegyei főhatóságot, méltóztassék utasítani a jelzett iskolák helyi hatóságát, hogy most azonnal, jövőre pedig minden év tavaszán a ft. egyházmegyei főhatósághoz jelentsék a szükségletet s a ft. egyházmegyei főhatóságot arra kérem, hogy évenként április hóban sziveskedjék nekem iskolánként felsorolt kimutatásban feltüntetni, hány elemi és hány ismétlőiskolai végbizonyítványra lesz szüksége a fennhatósága alatt álló iskoláknak azon évre.

Természetesen egyszerre csak egy és nem több évre szóló mennyiséget engedélyezhetek s így a ft. egyházmegyei főhatóság által szorosan az állapítandó meg, hogy mennyi a tényleges szükségletnek megfelelő példányszám s csak az így megállapított mennyiséget méltóztassék kérelmezni.

Budapest, 1912. július hó 26.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Hankóczy, min. tanácsos.

Midőn ezen miniszteri átiratot közlöm, felhivom az egyházmegyei iskolák igazgatóit, hogy a szükséges végbizonyítványok számát a főtanfelügyelői hivatalba azonnal, jövőre pedig minden év március hó végéig jelentsék be.

3641

1912

Vakgyerme-
kek részére
óvóiskola
nyílt meg.

113066. szám. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztértől.

A néhai hidaskürti Nagy Sándor által hagyományozott 100000 koronából a vak gyermekek részére felépített hazánkban az első óvó, ahová az

5—7 éves koru vak gyermekek folyó évi szeptember hó elsejétől kezdve már felvételt nyerhetnek.

Az óvóban — igazolt szegénység alapján — nem, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, olyan 5—7 éves koru vak gyermekek nyerhetnek felvételt, akik a vakságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek.

A felvett növendékek az óvóban szakszerű oktatásban, nevelésben és megfelelő gondozásban részesíttetnek.

A felvétel iránti kérvények a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve a vakok budapesti kir. orsz. intézete igazgatóságához (VII. István ut 95. sz.) nyújtandók be, ahol a felvételre vonatkozó mindennemű utbaigazítás is megszerezhető.

A fent előadottak alapján van szerencsém a főtiszt. Főhatóságot tisztelettel felkérni, méltóztassék odahatni, hogy ezen áldásos intézmény a közönség körében minél ismertebbé váljék.

Budapest, 1912. évi augusztus hó 27. A miniszter helyett: NÁRAY SZABÓ, államtitkár.

Valamenyi egyházmegyei főtiszt. Főhatóságnak.

Tudomásul és az érdekelteknek útbaigazítása végett.

3642

1912

A horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány vall. és közokt. osztályának a bel- és igazságügyi osztályokkal egyetértőleg 1912. július 15-én 1958. sz. a. kiadott rendelete azon anyakönyvi kivonatokkal való eljárásról, melyek a nemzetközi szerződések és megállapodások alapján külföldről érkeznek.

Hogy a külföldön élő horvát-slavon honosok születési, házassági és halálozási eseteinek nyilvántartása tekintetében az egész országban egyöntetű eljárás vezettségbe, a horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány vall. és közokt. osztálya, egyetértőleg a bel- és igazságügyi osztályokkal, szükségesnek találja elrendelni a következőket:

1. §. A külföldön tartózkodó horvát-slavon honosok születési, házassági és halálozási eseteiről szóló minden anyakönyvi kivonat, mely az anyakönyvi kivonatoknak kölcsönös megküldésére vonatkozó nemzetközi szerződések és megállapodások alapján, avagy az e tekintetben szokásba jött kölcsönösség alapján időszakonként, vagy esetről-esetre bármilyen uton a kül-

A horvát-slavon-dalmát kir. orsz. kormány rendelete külföldről származó anyakönyvi kivonatok tárgyában.

földről érkezik, a jövőben azon községi, illetve városi hatóságnak kézbesítendő, amely az illető anyakönyvi kivonatban bejegyzett egyén illetősége szerint illetékes.

2. §. A községi, illetve városi hatóságoknak, mihelyt ilyen külföldi anyakönyvi kivonatot kézhez kapnak, kötelességük mindenekelőtt gondoskodni arról, hogy a benne foglalt adatok bejegyeztessenek az illető nyilván tartási könyvekbe, a melyeket a közigazgatási hatóságok a fenálló rendszabályok szerint vezetnek, amilyenek a katonaaállítás és katonaszolgálati kötelezettek összeírásai, illetőségi névjegyzékek és egyebek.

3. §. Kötelesek továbbá a községi, illetve városi hatóságok az ilyen külföldi anyakönyvi kivonat alapján a külföldön élő horvát-slavon honos személyi állapotában bekövetkezett változásokról a családfő által értesíteni az illető személynek, akire az anyakönyvi kivonat vonatkozik, legközelebbi rokonságát.

4. §. Különösen pedig kötelesek a községi, illetve városi hatóságok a külföldi halotti levelekben foglalt adatokat, az 1854. augusztus 9-én kelt császári pátensnek (Zem. Vlad. list. 1854. XXVI. 261. sz.) értelmében, melylyel a pörönkivüli, jogi ügyletekben követendő birói eljárásról szóló törvény hozatott, s a horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány igazságügyi osztályának 1878. március 16-án 1955. sz. a. a kir. közjegyzőknek és községi közegeknek a hagyatéki tárgyalásokon való közreműködése tárgyában kiadott rendelete (Zbornik, 1878. VIII., 14. sz.) értelmében, haladéktalanul tudomására hozni az illetékes bíróságoknak, mint hagyaték tárgyaló hatóságoknak.

5. §. A 2. és 3., illetve 4. §§. értelmében foganatosított eljárás után kötelesek a községi, illetve városi hatóságok az ilyen külföldi anyakönyvi kivonatokat hivatalos megőrzés céljából azon anyakönyvi hivataloknak (plébániai hivataloknak, parochiális hivataloknak, rabbínatusoknak) kézbesíteni, amelyek az anyakönyvi kivonatokban bejegyzett személyek felekezeti hovatartozása szerint illetékesek, t. i. azon anyakönyvi hivataloknak, amelyek alá a községben állandóan lakó, ugyanazon vallású személyek tartoznak.

Ha valamely község, illetve városi törvényhatóság területén több, ugyanazon felekezetű anyakönyvi hivatal van, akkor az ilyen anyakönyvi kivonat annak az anyakönyvi hivatalnak kézbesítendő megőrzés végett, a melynek területén az illető egyén (a gyermek atyja vagy anyja, vőlegény vagy menyasszony, meghalt férfi vagy nő), amig illetőségi helyén tartózkodott, állandóan lakott.

Ha pedig az illető személy illetőségi helyének egyetlen anyakönyvi hivatala területén sem lakott soha állandóan, akkor az anyakönyvi kivonat hivatalos megőrzés végett az illető személy felekezeti hovatartozása szerint illetékes ama honi anyakönyvi hivatalnak kézbesítendő, a melynek a területén a községi, illetve városi hatóság székel.

Ha a külföldi anyakönyvi kivonatban (házasságlevél) bejegyzett vőlegény és menyasszony származásukra nézve egyaránt horvát-slavon honosok ugyan, de különböző, törvény által elismert hitfelekezetekhez tartoznak, akkor a külföldi anyakönyvi kivonat megőrzésére, — ha az hitfelekezeti anyakönyvből való, — ama felekezeti, honi anyakönyvi hivatal illetékes, amely hitfelekezethez az illető kivonatot (házasságlevelet) kiadó anyakönyvi hivatal is tartozik; ha pedig a kivonat állami anyakönyvből származik, akkor a vőlegény hitfelekezetének honi anyakönyvi hivatala. De mindkét esetben köteles a községi, illetve városi hatóság a külföldön kötött házasságról azt az anyakönyvi hivatalt is értesíteni, a melynél a másik fél születése (keresztelése) anyakönyvelve van.

6. §. Az anyakönyvi hivatalok (plébánia-, parochialis hivatalok, rabbinatusok) tartoznak az ilyen külföldi anyakönyvi kivonatokat a horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány vall. és közokt. osztályának a születési, esketési és halálozási esetek anyakönyvelésének illetékessége tárgyában 1908. szept. 18-án 19920. sz. a. kiadott (Zbornik 1910. II. 10. sz.) rendelete értelmében megőrizni.

7. §. Az olyan személyekre vonatkozó, külföldi anyakönyvi kivonatok, akik horvát-slavon honosoknak tartatnak, de illetőségi helyük biztosan az e célból fogatosított hivatalos eljárás által sem állapítható meg, a horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány vall. és közokt. osztályánál fognak megőriztetni, amely évről évre az ilyen, saját irattárában őrizett külföldi anyakönyvi kivonatok jegyzékét a „Narodne Novine“ nevű, hivatalos lapban közzé fogja tenni.

8. §. A külföldről érkező, vagy a külföldre küldött anyakönyvi kivonatok közvetítését pedig ezentúl is a horv.-slav.-dalm. kir. orsz. kormány belügyi osztálya fogja végezni.

9. §. Ezen rendelet a horvát-slavon királyságokra érvényes törvények és rendeletek Tárában (Zbornik) való megjelenése napján emelkedik érvényre.

Zágráb, 1912. július 15-én. Cuvaj s. k., a horvát-slavon királyságok királyi biztosa.

3643

1912

Sajtóvásár-
napi gyűjtés.

Napjainkban, midőn a betű kultusza ellenállhatatlan varázsszal vonz mindenkit, elnyom, lelkesít, szuggerál, fanatizál egyeseket ép úgy, mint tömegeket, s még az írást betűzők kezeibe is lapokat, folyóiratokat és könyveket nyom: a sajtókérdéssel való beható foglalkozás életbevágó érdeke minden tényezőnek. Fájdalmas érzéssel konstatáljuk már évtizedek óta, hogy a katolikusok állásfoglalása, tömörülése, tevékenysége ebben a munkában még mindig fogyatékos. Évről-évre felsajog a vészkiáltás: támogassuk a sajtót mindenekelőtt, s ugyancsak évről-évre szomoruan tapasztaljuk, hogy még mindig kevesen vannak azok, akik erre a vészkiáltásra a megértés és a felelősség, főképp pedig a tett visszhangján felelnének.

Ez azonban nem gátolhat bennünket abban, hogy a magunk részéről el ne kövessünk mindent, amit ennek a vitális és mindent uraló kérdésnek szerencsés megoldása céljából — első sorban a magyar kath. sajtó lelkes és fáradhatatlan pártolása által — megtehetünk. „Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam.“ Ugyanezért, mint az előző években, úgy most is megújítom a sajtóvásárnap megtartására vonatkozó rendelkezést és a folyóévi sajtóvásárnapot október hó 13-ára, Magyarország Nagyasszonyának ünnepére tűzöm ki remélvén, hogy a szent cél érdekében tisztelendő papságom és kedves hiveim az előző évek örvendetes eredményének megfelelő buzgóságról és áldozatkészségről fognak tanuságot tenni.

A kath. sajtó céljaira ez évben is 10.000 koronát ajánlok fel és megengedem, hogy a felesleggel bíró templompénztárak részéről az eszköz-
lendő gyűjtés eredményéhez 10—10 korona csatoltassék.

A gyűjtendő összeg fele részét az orsz. kath. sajtóegyesület, felét pedig a helyi kath. sajtó céljaira fogom fordítani.

3644

1912

Kersch Mihály, Exsequiarum Ordo, Exsequiale.

Kersch Mihály, kulai plébános a temetésnél előírt énekeket adta ki két füzetben az esztergomi hatóság engedélyével. Az „Exsequiarum Ordo„

(ára 50 fill.) az új Rituale-ban közölt choralis dallamokat a sokak által könnyebben olvasható modern hangjegyekkel jelzi; az „Exsequiale“ (ára 1 K 20 fill.) pedig ugyanazt ünnepélyesebb, többszólamú kidolgozásban adja. Mindkét füzetet lelkeszkedő papságom és a kántorok figyelmébe ajánlom.

3652

1912

Beatissimus Pater Pius Papa X. dispensationem ab abstinentia et ieiunio pro die IV. Oct. 1912. concedere dignatus est Episcopis omnibus et fidelibus totius regni Hungarici, qui ceterum preces ad omnipotentem Deum effundere non omittant pro exaltatione S. Sedis et pro Summo Pontifice. Dispensatio ab abstinentia et ieiunio pro die IV. Oct. 1912.

Datum Quinque-Ecclesiis, 20. Sept. a. 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

1912.

XVII.

4083

1912

Officium Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum iam anno corrente iuxta novas Breviarii rubricas de praecepto ab omnibus recitari debet.

Directorium seu Calendarium dioecesanum igitur diebus 1-a et 2-a Novembris mutationes sequentes subibit.

Correctio Directorii dioec. quoad Commemorationem OO. FF. DD.

Die 1. Nov. festo OO. SS. Vesperae de festo, quibus subiunguntur Vesperae Defunctorum, prout eadem die in Breviario notatur. A *Completo-rio* 1. Nov. usque *ad Nonam* sequentis diei 2. Nov. — omisso Omnium Sanctorum Octavae Officio — unum tantum recitatur, nempe Off. Def., et quidem hac ratione: *Completorium* inchoatur absolute a Confessione et facta absolutione dicuntur 3 psalmi de feria VI., in fine cuiuslibet psalmi additur *Ÿ. Requiem aeternam*, dein subiungitur Canticum: *Nunc dimittis cum Requiem aeternam*. In fine dicuntur (flex. gen.) *ŸŸ. et or.* ut in novo Psalterio habentur. Col. nigr.

Ad *Matutinum* cum 3. Nocturnis dic. ut in Communi Off. Def. Lectiones autem 3 Nocturnorum ex novo off. (ad calcem Psalterii novi). Ad *Laudes* omnia ut in Communi Off. Def., omittuntur tamen ps. 66, 149 et 150; ad preces (flex. gen.) item omitt. ps. *De profundis*. Die 2. Nov. Sabbato, *Horae minores*, praemisso Pater, Ave (et ad Primam Credo) dicuntur — sine Hymno — *Psalmi de Sabbato* cum *ŸŸ. et or.*, ut in novo Psalterio indicantur. *Post Nonam, expleta Missa terminatur Commemoratio OO. FF. Defunctorum* et officium ad Vesperas fit ut in Directorio notatur.

4084

1912

(Ex audientia Sanctissimi, die 13. iunii 1912.)

Indulgentia
plenaria in
honorem B.
Mariae Virg.
immaculatae
primo sab-
bato cujus-
libet mensis
lucranda.

Sanctissimus D. N. D. Pius div. Prov. Pp. X., ad augendam fidelium devotionem erga gloriosissimam Dei Matrem Immaculatam, et ad fovendum pium reparationis desiderium, quo fideles ipsi cupiunt quandam exhibere satisfactionem pro execrabilibus blasphemiiis, quibus Nomen augustissimum et excelsae praerogativae ejusdem beatae Virginis a scelestis hominibus impetuntur, ultro concedere dignatus est, ut universi qui primo quolibet sab- bato cujusvis mensis, confessi ac sacra Synaxi refecti, peculiaria devotionis exercitia in honorem beatae Virginis Immaculatae in spiritu reparationis ut supra, peregerint, et ad mentem summi Pontificis oraverint, Indulgentiam plenariam, defunctis quoque applicabilem, lucrari valeant. Praesenti in per- petuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus. — M. Card. *Rampolla*. L. † S. † Archiep. Seleucien., Ads. S. O.

4085

1912

De capellanis
honorariis
Basilicae
Lauretanae.

A Sacrorum Rituum Congregatione expostulatum est: An privilegia et insignia a Summis pontificibus collata Capellanis honorariis almae Ca- thedralis Basilicae Lauretanae, juxta documenta eidem sacro Consilio exhi- bita extra ambitum praefatae Basilicae et dioecesis Lauretanae-Recinetensis a dictis Capellanis honoris rite nominatis adhiberi queant.

Et Sacra Rituum Congregatio, attentis enunciatis documentis Ponti- ficiis necnon litteris episcopalibus quibus memorati Capellani eligi ac no- minari solent, audito etiam specialis Commissionis suffragio respondendum censuit: Negative ad normam Brevis *Illud est proprium* Leonis Papae XIII. f. r. 29. Ianuarii 1894. ad III. (Decr. Authent., S. R. C., n. 3817, *De Ca- nonicis honorariis*,) Motus proprii *Inter multiplices* Ssmi Dni nostri Pii Papae X. 21. Februarii 1905. et subsequentis Decreti seu declarationis S. R. C. 14. Martii 1906.

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 19. Aprilis 1912. — Fr. S. Card. *Martinelli* Praefectus. † *Petrus La Fontaine*, Epis. Charystien., Se- cretarius. L. † S.

4086

1912

Per obitum Joannis Erdélyi in numero sacerdotum dioec. pensionatorum vacantia exorta est. Hanc autem infra terminum concursui praefixum duo sacerdotes dioecesani sibi adplacidari petierunt:

In statum
quietis rece-
dere et pen-
sione annua
provideri
petunt.

Eduardus Medgyesi parochus antea Felsőmindszent-ensis, annum agit 62-um. Pensione annua e redditibus beneficii Felsőmindszent-ensis interim providetur.

Adalbertus Bubregh, parochus Szászvár-ensis, 52 annorum, post diuturnos labores nervorum se ad implendum officium suum penitus inhabilem tam petitione sua, quam etiam testimonio medici et litteris commend. districtus asserit et probat. Per plures annos nunc vicariis, nunc autem duobus cooperatoribus ipsi succurrere studui. Huiusmodi tamen adminicula parum iuvare perspexi. Ne igitur salus dicti parochi et animarum formidabile patiatur damnum, pensione providendus erit.

His praemissis, puncto 9-o statutorum instituti pensionalis conformiter, provoco ven. clerum dioecesanum, ut vota sua singillatim depromere atque per vicearchidiaconum usque 20-am Novembris ad officium dioecesanum promovere velint, nominatim in scriptis notando, cuinam e supra-fatis pensionem annuam adiudicandam censent.

4087

1912

Pro beneficio parochiali Lovászhetény per translationem vacanti iuri patronatus Fundi R. Scientiarum Universitatis obnoxio vigore praesentium concursum usque 15. Novembris a. c. publico.

Concursus
pro parochia
Lovász-
hetény.

Competentes sacerdotes dioec. in examine prosynodali approbatos praesentibus provoco, ut recursus suos tymbro legali provisos Excel. Ministro R. Hung. Cultus et Publicae Institutionis inscriptos infra terminum supradictum Officio dioecesano exhibeant.

4088

1912

Beneficium parochiale Feked per translationem vacans, liberae collationi episcopali obnoxium concursui usque 15. Nov. a. c. expono. Sacerdotes beneficium istud obtinere anhelantes, examine prosynodali provi-

Concursus
pro beneficio
parochiali
Feked.

sos hisce invio, ut recursus suos infra terminum praedictum ad Officium dioecesanum promoveant.

4089

1912

Mutationes
personales.

Julius Wajdits, Prael. S. S., Praepositus t., Canonicus Cathedr. nominatus est inspector catecheseos in scholis elem. et civilibus Quinque-Ecclesiis.

Ignatius Károly, Abbas t., parochus Quinque-Ecclesiarum ad S. Augustinum erga preces proprias post 27 annos diuturni ac laudabilis laboris a munere vicearchidiaconi districtus Quinque-Ecclesiensis relevatus est.

Josephus Streicher, Abbas t., parochus Quinque-Ecclesiensis Cathedralis, nominatus est vicearchidiaconus districtus Quinque-Ecclesiensis.

Notarii districtuales nominati sunt:

Franciscus Virág, Cap. S. S., parochus Paks-ensis in districtu Dunaföldvár-ensi;

Adalbertus Horváth, parochus Németi-ensis in districtu Németi-ensi.

Parochi nominati et investiti sunt:

Geysa Éber parochus Feked-ensis in Szálka;

Julius Koch parochus Lovászhetényensis in Ibafa;

Josephus Zserdin administrator Čepin-ensis in Čepin.

Administratores constituti sunt:

Simon Nyári cooperator Németbólyensis in Feked;

Franciscus Rösler administrator Ibafa-ensis in Lovászhetény.

Cooperatores dispositi sunt:

Josephus Bende administrator Szálkaensis ad Ráczpetre;

Adamus Jung e Ráczmecske ad Abaliget;

Josephus Léh e Ráczpetre ad Villány;

Matthias Weyer e Villány ad Németbóly;

Emilius Leicht subdiaconus catecheta factus est in Palotabozsok.

4090

1912

Hitközségi
alkalmazot-
tak munkás
biztosító
pénztári tag-
sága.

1911. okt. 31-én kelt XIII. körlevelem 3953. száma alatt már figyelemztettem a t. lelkészkező papságot, hogy egyházi, harangozó s más hasonló foglalkozásu hitközségi alkalmazottak nem kötelezhetők munkás biztosító pénztári tagságra. Mivel azonban az egyes kerületi munkás biztosító

pénztárak a hitközségeket még most is minduntalan zaklatják, szükségesnek látom fentiek kapcsán a vallás és közokt., illetve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter idevonatkozó elvi jelentőségű nyilatkozatait is közölni, hogy a t. lelkészkedő papságnak ilyenmü zaklatások elutasításánál módjában álljon erre kifejezetten is hivatkozni.

„Nagyméltóságu Dr. Csernoch János v. b. t. t., kalocsai róm. kath. érsek urnak. Kalocsa. — 77440/912. sz. Nagyméltóságu Érsek Úr! Vonatkozással f. évi május hó 31-én, 2861. sz. a. kelt nagybecsű iratára, tisztelettel értesitem Nagyméltóságodat, hogy a hitközségi alkalmazottaknak több munkásbiztosító pénztár részéről szorgalmazott betegség és baleset esetére való biztosítása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter úr elfogadván álláspontomat a nevezett alkalmazottakra az 1907. évi XIX. t.-cz.-et nem tartja kiterjeszthetőnek. A zombori kerületi munkásbiztosító pénztár fölpanaszolt követelése ezzel tárgytalanná vált.

Egyébként fölkértem a kereskedelemügyi miniszter urat, hogy határozatáról értesitse a kerületi munkásbiztosító pénztárakat.

Midőn még másolatban mellékelem ./. alatt az idevonatkozó kereskedelemügyi miniszteri iratot, fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását. — Budapest, 1912. június hó 28. *Zichy, s. k.*“

Másolat. „Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 30578/VI. D. 1912. Nagyméltóságu Miniszter Ur! Folyó évi január hó 18-án, 4927/eln. 911. szám alatt kelt átiratában Nagyméltóságod a maga részéről azon véleménynek adott kifejezést, hogy az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. törvénycikk határozmányai a hitközségi alkalmazottakra nem terjednek ki. E véleményét Nagyméltóságod arra alapítja, hogy hazai felekezeteinknek országos törvényeken alapuló közjogi jellegére való tekintettel törvényhozásunk mindenkor, midőn a felekezetekre és hitközségekre vonatkozólag intézkedik, ezeket sohasem érti az egyesületek, vagy közintézetek általános elnevezése alatt, hanem kifejezetten egyházakat, hitközségeket említ, s mivel ezzel szemben az 1907. évi XIX. törvénycik csak általában szól egyesületekről, közintézetekről: a hitközségeket ezen elnevezések alatt a törvényhozás nem érthette. Nagyméltóságod ezen álláspontját, illetve az abból levont ama következtetését, hogy a hitközségi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosítási kötelezettsége csak törvényhozási uton az 1907. évi XIX. törvénycikk novelláris módosítása kapcsán lesz megállapítható, — a föl-

hozott indokok alapján magamévá teszem, s az érintett kötelezettség kimondását, nevezett alkalmazottakra nézve az 1907. évi XIX. törvényczikk rendelkezései alapján mellőzni szándékozom. A folyó évi március hó 8-án, 747/eln. szám alatt kelt átiratának melléktetét idezárta visszaküldöm. — Budapest, 1912. május hó 16-án. *Beöthy*, s. k. A hivatalos másolat hitelességül: *Hertell*, igazgató.“

Ugyanerre vonatkozik a kereskedelemügyi m. kir. minister urnak ama elvi jelentőségű határozata is, mely a munkásbiztosítási Közlönyben, mint a m. kir. munkásbiztosítási hivatal hivatalos Közlönyében (Budapest, 1912. okt. 3., VI. évf. 40. sz.) „Hivatalos Közlemények“ cím alatt jelent meg és így szól:

A hitközségek alkalmazottai betegség esetére nem biztosítandók. (K. M. 1912. évi szeptember hó 4-én 40,061/VI. D. szám). Z.-vármegye alispánjának.

Alispán urnak 1910. évi május 2-án 8510. sz. alatt kelt véghatározatát, melyben E. város tanácsa véghatározatának helybenhagyásával a s-i kerületi munkásbiztosító pénztárt abbéli kérelmével, hogy az e-i református egyház harangozójának a pénztárba való bejelentésére s az esedékes biztosítási járulékok megfizetésére köteleztessék elutasítja, a nevezett pénztár részéről törvényes határidőben benyújtott felelkezés következtében felülvizsgálat alá vettem.

Ennek eredményéhez képest úgy az első, mint a másodfoku véghatározatot megsemmisítem s a jelen ügyben a további eljárást kihágási tényálladék hiányában beszüntetem.

Meg kellett semmisítenem az alsófoku véghatározatokat, mert — jóllehet az eljárás kihágási feljelentés alapján indult meg — az alsófoku hatóságok mégsem a kihágás kérdésében döntöttek, hanem a bejelentési, illetve járulékfizetési kötelezettség tekintetében, már pedig az e kérdésben való határozást a törvény nem utalta a kihágási bíróság hatáskörébe. A kihágás tárgyában tett rendelkezés feltételezi ugyan a rendőri büntetőbírósnak e tekintetben való állásfoglalását, vajjon terheli-e a munkaadót a bejelentési kötelezettség, azonban ez az állásfoglalás, mint a rendőri büntetőbírósnak önálló határozata meg nem állhat.

A további kihágási eljárást pedig be kellett szüntetnem azért, mert *a hitközségi alkalmazottak nem esnek biztosítási kötelezettség alá*. Hazai felekezeteinknek országos törvényeken alapuló közjogi jellegére való tekin-

tettel ugyanis törvényhozásunk mindenkor, midőn a felekezetekre és hitközségekre vonatkozólag intézkedik, ezeket sohasem érti az egyesületek vagy közintézetek általános elnevezése alatt, hanem kifejezetten egyházakat, hitközségeket említ, — s mivel ezzel szemben az 1907. évi XIX. törvénycikk csak általában szól egyesületekről, közintézetekről: a hitközségeket ezen elnevezés alatt a törvényhozás nem érthette.

Erről alispán urat, 1910. évi junius hó 14-én 11.805. szám alatt kelt jelentésével felterjesztett iratok leküldése mellett további megfelelő eljárás végett értesitem.

4091

1912

Az 1908. évi XIII. körlevelem 3968/1908. sz. a. elrendeltem, hogy minden évben az illető év folyamán tartott sz. missiókról, megfelelő kérdőpontok alapján, pontos jelentés küldendő az Egyházmegyei Hatósághoz a ker. esperesek útján.

A missiókról szóló jelentés évenként június hó folyamán terjesztendő be.

A Pécsegyházmegyei Papok Missióegyesületének kérelmére felhivom a plébániák tő vezetőit, hogy a missiókra vonatkozó kimutatásaikat az 1913. évtől kezdődőleg évenként június hó folyamán terjesszék be ugyancsak a ker. esperesek útján.

4092

1912

A József kir. Herceg Szanatórium. Egyesület, mely fáradhatatlan buzgósággal immár tizedik esztendeje küzd a tüdővész szörnyű pusztításai ellen, most építi második nagy gyógyítóházát, az Augusztá-szanatóriumot. Ez alkalomból a tiszt. egyházmegyei papság figyelmébe ajánlom az egyesületnek évenként megújuló azon kérelmét, hogy az irgalmas szívek különösen halottak estéjén emlékezzenek meg a szegény tüdővézsesekekről s ajánlják fel legalább egy szál virág árát szenvedő felebarátaik megmentésére. Az adományok a püspöki irodához küldendők.

A József kir. Herceg Szanatórium-Egyesület kérelme.

4093

1912

Korunk társadalmi bajainak enyhítésére fordított áldozatos munkásság szilárdítására, nemkülönben azon tudatban, hogy e mélyreható tevékenységnek hivatásszerű hozzáértéssel kell egyesülnie, a XI. Kath. Nagygyűlés felkérte a nm. püspöki kart: „intézzenek megyéjük területén működő összes karitativ vagy szociális jellegű nőegyesületekhez felhívást, hogy a

Nőegyletek kapcsolata a szociális missziótársulattal.

különböző egyesületek (magánegyhének) lépjenek a Szociális Missziótársulat központjával érintkezésbe, az ott levő s a szociális munkára különösen alkalmas nők kiképzése végett.“ Áthatva a Szociális Missziótársulat gyakorlati s szakavatottságot biztosító céljának fontosságától, egyházmegyémben működő összes karitativ és szociális jellegű nőegyesületek igen tisztelt vezetőségének szívesen figyelmébe ajánlom e mentő társulatot azon alkalmas és hajlandóságot érző áldozatkész nők felfedezése céljából, kik a fokozottab szociális munkára magukat kiképeztetni óhajtják. A társulat irányzatáról és gyakorlatáról kimerítő tájékoztatást nyújt „A Szociális Missziótársulat rövid ismertetése“ című füzet; közelebbi felvilágosítással készségesen szolgál a társulat elnöksége (Nővédelmi Hivatal, Budapest IV. Ferenciek-tere 7., II. lépcső I. em.)

4094

1912

A magyar földrajzi intézet rtárs. szerkesztésében megjelenő Világ-atlasz ajánlása.

A magyar földrajzi intézet részvénytársaság gróf Teleky Pál dr. és dr. Kogutovicz Károly szerkesztésében 130 térképlapon a legújabb felfedezéseket is figyelembe véve, az öt világrész legrészletesebb feldolgozásával: „Világatlasz“-t ad ki. Ebben Magyarország térképe 16-féle változatban fordul elő. A nálam bemutatott mutatóváltványokat szakszerűen felülvizsgáltattam s a szakvélemény emez atlaszról igen dicsőően szól, minélfogva kívánatos, hogy ezen új földrajzi taneszköz, amely tanároknak, tanítóknak, tanulóknak, sőt magánembereknek is nagy hasznára lehet, egyházmegyémben is az anyagi lehetőség határáig elterjedjen. Ezek alapján felhívom a pécsi püspöki tanítóképző-intézet, a „Miasszonyunk“-ról nevezett nőzárda tanítónőképző-intézetének s az egyházmegyéim területén levő rk. polgári iskolák igazgatóságait, hogy az iskola 1913. évi költségvetésébe említett atlasz beszerzési árát illesszék be s annak beszerzése iránt intézkedjenek. Az elemi iskolák igazgatóságait pedig feljogosítom, hogy az 50 filléres beiratási díjak terhére az iskolai könyvtár javára, ahol erre a szükséges fedezet meg van, akár költségvetésileg, akár költségvetésen kívül beszerezhesék. Említett társaság mindazoknak, akik e kiadványt a püspöki iroda útján rendelik meg, 10%-os kedvezménnyel adja és az egyházmegyei iskolaalapoknak a megrendelt példányok árából 5%-ot ajánl fel. Ilyen módon a világatlaszt azoknak a megrendelőknak, akik a püspöki iroda útján nov. 30-ig fizetnek elő, 40 K. bolti ár helyett 35 koronáért füzetekben és 45 K. bolti ár helyett 39 korona 50 fillérért diszkrétben fogja a társaság szállí-

tani. Külön is figyelmeztetem a megrendelni szándékozókat, hogy akik december 1-je után rendelnek, azok 2 koronával drágábban kapják. A világ-atlasz novembertől kezdve havonta jelenik meg s így havi részletekben is megrendelhető. A társaság minden megrendelt példány után a fentemlített 5% fejében az egyházmegyei iskolaalapoknak 2, illetőleg 2 K. 50 fill.-t utal vissza s ezen összeget jelen sorok erejével a népiskolákat segítő alap tulajdonának jelentem ki s annak idején oda fogom beutalványozni.

4095

1912

A Gyermekszanatórium-egyesület arra törekszik, hogy segítséget nyújtson a beteges, szegény, iskolaköteles gyermekeknek. Ezen célból felállította az al mádi gyermekszanatóriumot s most szervezi a budapesti központi Zsófia gyermekkórházat.

Gyermekszanatóriumra gyűjtés.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr az Egyesületnek a jótékony célra való tekintettel 3968/1912. eln. sz. alatt engedélyt adott arra, hogy a tanuló ifjúságot is igénybe vehesse s egyben megkereste az egyházi főhatóságokat is, hogy a hatóságuk alá tartozó tanintézetek növendékei közt eszközrendő gyűjtést szintén megengedjék.

Minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, melynek megoldására az államnak és társadalomnak karöltve kell fáradoznia, s minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felsegítésének ügye a tanuló ifjúság lelkiületéhez is a legközelebb áll, megengedem, hogy az iskolák vezetői a címükre érkező gyűjtő-íveket elfogadják s a tanuló ifjúságot néhány fillér adományozására buzdítsák.

Az Egyesület az intézetbe való felvételnél figyelemmel kíván lenni a Tanítószág hozzátartozóira és azokra, akiket a tantestületek ajánlanak.

4096

1912

Most jelent meg Buzsáky Imre vörösmarti plébános „Gyakorlati hitelemzések” című munkájának második kötete.

A mű a kis katekizmus hitről szóló részének és az ujszövetségi bibliának magyarázatát tartalmazza. A nm. püspöki kar által 1907-ben kiadott „Tanításterv és Utasítások” alapján készült, az anyag is aszerint van beszerelve s osztatlan iskolát tart szem előtt. Mindazonáltal osztott iskoláknál is minden nehézség nélkül alkalmazható. Ilyen földolgozásu katechesis a

Buzsáky Imre:
„Gyakorlati hitelemzések.”

magyar irodalomban még nincs, célszerűsége és használhatósága tehát szembetűnő. Növeli a mű értékét az is, hogy egyetlen óra anyagánál sem hiányzik a nevelő elem, az alkalmazás, amely mindig a gyermeki lélekhez s a gyermek életkörülményeihez alkalmazkodik. Az anyag rendkívül praktikus és könnyen áttekinthető. Léleknemesítő példák nagy számmal fordulnak elő benne s az előadás szemléltető erejét előnyösen emelik.

A kiváló munkát úgy t. papságomnak, mint kedvelt tanítóimnak figyelmébe ajánlom s remélem, hogy azt a hitoktatással foglalkozók örömmel megrendelik.

Az egész mű ára füzve 6 kor., kötve 8 korona, egy-egy köteté füzve 3 kor., kötve 4 korona. Megrendelhető a szerzőnél (Vörösmart, Baranya m.) vagy a „Dunántúl“ könyvkereskedésében.

4097

1912

Chobot Ferenc: „A pápák története.“

Chobot Ferenc, romhányi prépost, plébános „A pápák története“ címmel kiválóan értékes és tudományos munkát adott ki. Melegen ajánlom a tiszt. egyházmegyei papság figyelmébe és megengedem, hogy a kath. népiskolák könyvtárai az 50 filléres beiratási díjak terhére beszerezhessék. A mű ára füzve 5 kor., diszkötésben 7 korona. Megrendelhető a szerzőnél. (Romhány, Nógrád m.)

4098

1912

Mercier: „Papjaimhoz.“

A budapesti növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolája lefordította és kiadta Mercier biboros érsek „Papjaimhoz“ című kitűnő munkáját, mely szentgyakorlati konferencia-beszédeket tartalmaz. A nagy egyházi írónak e remek munkája már majdnem minden európai nyelven megjelent s mindenütt a legnagyobb elismerés fogadta. A tiszt. papság szíves figyelmébe ajánlom. Kapható a fordítóknál (Budapest, IV. Központi papnevelő.)

Datum Quinque-Ecclesiis, 24-a Oct. a. 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

1912.
XVIII.

CONSTITUTIO APOSTOLICA

DE SANCTISSIMA EUCHARISTIA PROMISCOUO RITU SUMENDA.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

4352

1912

Tradita ab antiquis, haec diu in Ecclesia consuetudo tenuit, ut ad De Sanctis-
varios, pro diversis locis, mores ritusque sacrorum, modo superstitionis et sima Eucha-
idololatriae suspicio omnis eis abesset, fideles peregrini nullo negotio sese ristia promi-
accommodarent. Quod quidem usu veniebat, pacis et coniunctionis gratia, scuo ritu su-
inter multiplicia unius Ecclesiae Catholicae membra, seu particulares eccle- menda.
sias, confovendae, secundum illud sancti Leonis IX, „nihil obsunt saluti
credentium diversae pro loco et tempore consuetudines, quando una fides
per dilectionem operans bona quae potest, uni Deo commendat omnes“.¹

Huc accedebat necessitatis causa, cum, qui in exterarum regiones ad-
venissent, iis plerumque nec sacrae ibi aedes, nec sacerdotes ritus proprii
suppetere. Id autem cum in ceteris rebus fiebat, quae ad divinum cultum
pertinent, tum in ministrandis suscipiendisque sacramentis maximeque
Sanctissima Eucharistia. Itaque clericis et laicis, qui formatas, quae dice-
bantur, litteras peregre afferrent, patens erat aditus ad eucharisticum mini-
sterium aut epulum in templis alieni ritus; et Episcopi, presbyteri ac diaconi

¹ Epist. ad Michaëlem Constantinopolitanum Patriarcham.

latini cum graecis hic Romae, graeci cum latinis in Oriente divina concelebrabant mysteria: quod usque adeo evasit sollemne, ut si secus factum esset, res posset argumento esse discissae vel unitatis fidei vel concordiae animorum.

At vero, postquam magnam Orientis christiani partem a centro catholicae unitatis lamentabile schisma divellerat, consuetudinem tam laudabilem retinere iam diutius non licuit. Quum enim Michaël Caerularius non solum mores caerimoniasque latinorum maledico dente carperet, verum etiam ediceret aperte consecrationem panis azymi illicitam irritamque esse, Romani Pontifices, Apostolici officii memores, latinis quidem, ad averendum ab eis periculum erroris, interdixerunt, ne in pane fermentato sacramentum conficerent neu sumerent; graecis vero, ad catholicam fidem unitatemque redeuntibus, veniam fecerunt communicandi in azymo apud latinos: id quod pro iis temporibus et locis opportunum sane erat, imo necessarium. Quum enim nec saepe graeci tunc invenirentur episcopi huic beati Petri cathedrae coniuncti, nec ubique adessent catholica orientalium templa, timendum valde erat, ne orientales catholici ad schismaticorum ecclesias ac pastores cum certo fidei periculo accederent, nisi apud latinos communicare ipsis licuisset.

Iamvero felix quaedam rerum commutatio, quae postea visa est fieri, cum in Concilio Florentino pax Ecclesiae graecae cum latina convenit, veterem disciplinam paulisper revocavit. — Nam statuerunt quidem eius Concilii Patres: „in azymo sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici, sacerdotesque in alterutro ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet iuxta suae Ecclesiae sive occidentalis sive orientalis consuetudinem“,¹ sed hoc decreto voluerunt sane catholicam veritatem de valida utriusque panis consecratione in tuto collocare, minime vero promiscuam communionem interdicare fidelibus; quibus contra, quin eam confirmandae pacis causa concesserint, non est dubium. Exstat Isidori, metropolitae Kioviensis et totius Russiae, luculentissima epistola, quam, absoluta Florentina Synodo, cuius pars magna fuerat et in qua Dorothei patriarchae Antiocheni personam gesserat, Legatus a Latere in Lithuania, Livonia et universa Russia, dedit anno MCCCCXL Budae ad omnes, qui sub ditione essent Ecclesiae Constantinopolitanae: qua in epistola, de reconciliata feliciter graecorum cum latinis concordia praefatus, haec habet:

¹ Ex Bulla Eugenii IV. „Laetentur Coeli.“

„Adiuro vos in D. N. I. C. ne qua divisio vos inter et latinos amplius subsistat, cum omnes sitis D. N. I. C. servi, in nomine eius baptizati . . . Itaque graeci qui in latinorum regione degant aut in sua regione habeant latinam ecclesiam, omnes divinam liturgiam adeant et corpus D. N. I. C. adorent, ac corde contrito venerentur, non secus ac id in propria ecclesia quisque faceret, nec non et confitendi gratia latinos sacerdotes adeant, et corpus Domini Nostri ab eisdem accipiant. Similiter et latini debent ecclesias graecorum adire et divinam liturgiam auscultare, fide firma corpus Iesu Christi ibidem adorare. Utpote quod sit verum I. C. corpus, sive illud a graeco sacerdote in fermentato, sive a latino sacerdote in azymo consecratum fuerit; utcumque enim aequa veneratione dignum est, sive azymum, sive fermentatum. Latini quoque confiteantur apud sacerdotes graecos et divinam communionem ab eisdem accipiant, cum idem sit utrumque. Ita nempe statuit Conc. Florentinum in publica Sessione die VI Iunii a. MCCCCXXXIX“.

Etsi autem Isidori testimonio evincitur factam esse a Florentina Synodo facultatem fidelibus promiscuo ritu communicandi, tamen facultas huiusmodi subsecutis temporibus nec ubique nec semper fuit in usu; ideo praesertim quia, cum male sartam unitatem mature Graeci rescidissent, iam non erat, cur Pontifices Romani quod Isidorus a Florentina Synodo indultum refert, curarent observandum. Pluribus nihilominus in locis promiscuae Communionis consuetudo mansit usque ad Benedicti XIV Decessoris aetatem, qui primus Constitutione *Etsi pastoralis* pro Italo-Graecis die XXVI maii anni MDCCXLII graves ob causas vetuit, ne laici latini Communionem a graecis presbyteris sub fermentati specie acciperent; graecis autem propria paroecia destitutis facultatem reliquit, ut in azymo apud latinos communicarent. Ubi vero, graecis et latinis una simul commorantibus suasque habentibus ecclesias, usus invaluisset Communionis promiscuae, commisit Ordinariis, ut, si huiusmodi consuetudo removeri sine populi offensione animorumve commotione non posset, omni cum lenitate curam operamque in id impenderent, ut semper latini in azymo communicarent, graeci in fermentato. Quae autem pro Italo-Graecis Decessor Noster statuit, eadem ipse postea ad Melchitas quoque et ad Coptos pertinere iussit: eaque paullatim ad omnes transierunt Orientales, consuetudine potius quam legis alicuius praescripto; non ita tamen, ut quandoque Apostolica Sedes idem non indulserit latinis, quae etiam orientales non destituti

ecclesia propria, neque ulla urgente necessitate, ut communicarent in azymo, pluries passa est, immo permisit.

Quod praecipue factum est, posteaquam, animarum studio flagrantibus, nonnullae religiosae Familiae tum virorum tum mulierum ex variis Europae regionibus ad Orientis oras advectae, auxilium catholicis diversorum rituum, multiplicatis apud ipsos christianae caritatis operibus collegiisque ad institutionem iuventutis ubique apertis, praebuerunt. Cum autem hae Familiae ob frequentem Eucharistiae usum quietam et tranquillam inter difficultates et aerumnas vitam agerent, ex orientalibus, quod genus valde ad pietatem proclive est, facile ad imitationem sui multos excitarunt: qui cum aegre apud suos vel ob distantiam locorum vel ob penuriam sacerdotum et templorum, vel etiam ob diversas rituum rationes huic desiderio possent satisfacere, ab Apostolica Sede instanter gratiam postularunt accipiendae Eucharistiae, more latinorum. Hisce postulationibus Apostolica Sedes aliquando concessit: atque ephebis, qui in latinorum collegiis educarentur, item ceteris fidelibus, qui eorum templa celebrarent ac piis consociationibus essent adscripti, permisit, salvis quidem iuribus parochorum, potissime quoad paschalem Communionem et Viaticum, ut pietatis causa intra annum in templis latinorum eucharistico pane a latinis presbyteris consecrato reficerentur. Quin etiam in ipso Concilio Vaticano *Commissio* peculiaris negotiis Rituum Orientalium praeposita hoc inter alia sibi proposuit dubium, an expediret relaxare aliquantulum legum ecclesiasticarum severitatem de non permiscendis ritibus maxime in Communione Eucharistica, veniamque tribuere fidelibus communicandi utrovis ritu: cumque eius Commissionis Patres adnuendum censuissent, decretum confecerunt in eam sententiam; quod tamen, abrupto temporum iniquitate Concilio, Patribus universis probandum subiicere non licuit. — Post id temporis S. Congregatio Fidei Propagandae pro negotiis Rituum Orientalium, ut solatio consuleret eorum, qui ob inopiam ecclesiarum vel sacerdotum proprii ritus a Communione saepius abstinere cgebantur, decretum die XVIII augusti anni MDCCCXCIII edidit, quo, ad promovendam Sacramentorum frequentiam, omnibus fidelibus ritus sive latini sive orientalis, habitantibus ubi ecclesia aut sacerdos proprii ritus non adsit, facultas in posterum tribuitur communicandi, non modo in articulo mortis et in Paschate ad observandum praeceptum, sed quovis tempore, suadente pietate, iuxta ritum ecclesiae loci, dummodo sit catholica.

Decessor autem Noster, Leo XIII fel. rec. in Constitutione *Orientalium dignitas Ecclesiarum*, eiusdem gratiae participes fecit, quicumque propter longinquitatem ecclesiae suae, nisi gravi cum incommodo, eam adire non possent. Simul vero prohibuit, ne in collegiis latinis, in quibus plures alumni orientales numerarentur, latino more hi communicarent; praecepitque ut accirentur eiusdem ritus sacerdotes qui sacrum facerent et sacratissimam Eucharistiam illis distribuerent, saltem diebus dominicis ceterisque de praecepto occurrentibus festis, quovis sublato privilegio. Sed tamen experiendo est cognitum, non ubique facile inveniri sacerdotes orientales, qui, cum alibi occupati sint in ministerio animarum, diebus dominicis et festis, atque adeo ipsis profestis diebus queant collegia adire latinorum, ut pueris puellisque esurientibus panem angelicum ministrent.

Quamobrem non raro supplicatum est huic Apostolicae Sedi, ut disciplinam Ecclesiae tanta in re indulgentius temperaret. Quae preces supplices, post editum die XX Decembris MCMV per S. Congregationem Concilii decretum Nostrum *Sacra Tridentina Synodus* de quotidiana Communione Eucharistica, multo frequentiores fuerunt ab orientalibus, qui veniam petebant transeundi ad ritum latinum, quo facilius possent caelesti dape recreari; in eisque non pauci numerabantur pueri ac puellae, qui hoc ipsam beneficium participare percuperent.

Itaque, considerantibus; Nobis fidem catholicam de valida consecratione utriusque panis, azymi et fermentati, tutam esse apud omnes; insuper compertum habentibus complures esse tum latinos tum orientales, quibus illa promiscui ritus interdictio et fastidio et offensionem sit, exquisita sententia sacri Consilii christiano nomini propagando pro negotiis Orientalium Rituum, re mature perpensa, visum est omnia illa antiquare decreta, quae ritum promiscuum in usu Sanctissimae Eucharistiae prohibent vel coangustant; atque omnibus et latinis et orientalibus facultatem facere sive in azymo sive in fermentato apud sacerdotes catholicos, in ecclesiis cuiusvis ritus catholicis, secundum pristinam Ecclesiae consuetudinem, augusto Corporis Domini Sacramento sese reficiendi, ut „omnes et singuli qui christiano nomine censentur, in hoc concordiae symbolo iam tandem aliquando conveniant et concordent.“¹

Equidem confidimus, quae hic praescribuntur a Nobis, ea dilectis filiis, quot habemus in Oriente, ex quovis ritu, admodum fore utilia non

¹ Conc. Trident. Sess. XIII.

solum ad inflammandum in eis pietatis ardorem, sed etiam ad mutuam eorum concordiam confirmandam. — Etenim quod ad pietatem attinet, nemo non videt divinam Eucharistiam, a Patribus Ecclesiae latinis graecisque quotidianum christiani hominis panem solitam appellari, utpote qua sustentetur et alatur tamquam valetudo animae, multo magis frequentandam eis esse, quorum caritas vel fides, seu ipsa supernaturalis vitae principia, maiore in discrimine versentur. Quare catholici orientales, quibus est in media multitudine schismaticorum habitandum, non ex periculoso eorum convictu aliquod fidei caritatisque detrimentum capient, si hoc se cibo caelesti roborare consueverint, sed magnum et perpetuum in se vitae spiritualis sentient incrementum. Quod spectat alterum, patet proclive factum usque adhuc fuisse, ut inter homines unius fidei sed diversorum rituum, ex eo quod alii aliis facilius possent Corporis Christi esse participes, causae aemulationum et discordiarum exsisterent. Nunc autem, cum huius mensae, quae symbolum, radix atque principium est catholicae unitatis, promiscuam esse omnibus fidelibus communicationem volumus, primum est debere inter ipsos increscere animorum concordiam, „quoniam unus panis, ait Apostolus, unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus.“¹

Haec Nos igitur de Apostolicae potestatis plenitudine statuimus et sancimus:

I. Sacris promiscuo ritu operari sacerdotibus ne liceat: propterea suae quisque Ecclesiae ritu Sacramentum Corporis Domini conficiant et ministrent.

II. Ubi necessitas urgeat, nec sacerdos diversi ritus adsit, licebit sacerdoti orientali, qui fermentato utitur, ministrare Eucharistiam consecratam in azymo, vicissim latino aut orientali qui utitur azymo, ministrare in fermentato; at suum quisque ritum ministrandi servabit.

III. Omnibus fidelibus cuiusvis ritus datur facultas, ut, pietatis causa, Sacramentum Eucharisticum quolibet ritu confectum suscipiant.

IV. Quisque fidelium praecepto Communionis paschalis ita satisfaciet, si eam suo ritu accipiat et quidem a parocho suo, cui sane in ceteris obeundis religionis officiis addictus manebit.

V. Sanctum Viaticum moribundis ritu proprio de manibus proprii parochi accipiendum est: sed urgente necessitate, fas esto a sacerdote quolibet illud accipere; qui tamen ritu suo ministrabit.

¹ I. Corinth. x, 17.

VI. Unusquisque in nativo ritu permanebit, etiamsi consuetudinem diu tenuerit communicandi ritu alieno; neque ulli detur facultas mutandi ritus, nisi cui iustae et legitimae suffragentur causae, de quibus Sacrum Consilium Fidei Propagandae pro negotiis Orientalium iudicabit. In his vero causis numeranda non erit consuetudo quamvis diuturna ritu alieno communicandi.

Quaecumque autem his litteris decernimus, constituimus, declaramus, ab omnibus ad quos pertinet inviolabiliter servari volumus et mandamus, nec ea notari, in controversiam vocari, infringi posse, ex quavis, licet privilegiata causa, colore et nomine; sed plenarios et integros effectus suos habere, non obstantibus Apostolicis, etiam in generalibus ac provincialibus conciliis editis, constitutionibus, nec non quibusvis etiam confirmatione Apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, statutis consuetudinibus ac praescriptionibus; quibus omnibus, perinde ac si de verbo ad verbum hisce litteris inserta essent, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus, ceterisque in contrarium facientibus quibuslibet. — Volumus autem ut harum litterarum exemplis etiam impressis, manuque Notarii subscriptis et per constitutum in ecclesiastica dignitate virum suo sigillo munitis, eadem habeatur fides, quae praesentibus hisce litteris ostensis haberetur.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo nongentesimo duodecimo, in festo Exaltationis S. Crucis, XVIII Kalendas octobres, Pontificatus Nostri anno decimo.

A. Cardinalis AGLIARDI
S. R. E. Cancellarius.

Fr. H. M. Cardinalis GOTTI
S. C. de Propaganda Fide Praefectus.

VISA

M. RIGGI, C. A. Not.

4353

1912

Conceditur orationem „Obsecro etc.“ recitantibus, remissio defectuum et culparum quas in sacrosanctae missae sacrificio litando contraxerint.

Decretum S.
Congr. S.
Officii.

Quod iam superiori tempore a plurimis spectatae pietatis sacerdotibus actum apud apostolicam Sedem reperitur, nunc iterum innovatum est, ut nimirum supplices exhiberentur preces, ad obtinendam in favorem recitantium, post Missae Sacrificium celebratum, vulgatam devotissimam ora-

tionem *Obsecro te dulcissime Domine* etc., remissionem defectuum et culparum in eo litando ex humana fragilitate contractarum: quemadmodum a s. m. Leone Pp. X. pro recitantibus orationem *Sacrosanctae* etc. post divinas Laudes indultum est. Has preces, in audientia R. P. D. Adessori S. Officii die 29 augusti 1912 impertita, humiliter porrectas Ssmus D. N. Pius div. prov. Pp. X. peramanter excepit, et concedere dignatus est ut sacerdotes omnes, praefatam orationem post oblatum divinum Misterium recitantes, optatam, ut supra, remissionem, rite dispositi, ac, nisi impediuntur, genuflexi, consequi valeant; simulque declaravit, Indulgentiam trium annorum, a s. m. Pio Pp. IX. die 11 decembris 1846. praedictae orationi annexam, in suo robore permanere. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus. M. Card. Rampolla. L. + S. † D. Archiep. Seleucien., Adessor S. O.

4354

1912

Communio
infirmarum in
monasteriis
clausurae pa-
palis.

Edito a S. C. Concilii, die 20 decembris 1905, Decreto *Sacra Tridentina Synodus*, quo inter alia praescribitur ut *Communio frequens et quotidiana praesertim in religiosis Institutis cuiusvis generis promoveatur*, earum consulendum quoque erat sorti infirmarum quae intra septa monasteriorum clausurae Papalis decumbunt; quum ipsa clausura, prout determinatur in iure canonico vigenti, aliquod in praxi videretur parere incommodum ad frequentiore earum aegrotantium Communionem, praesertim ex eo quod *regulariter* nonnisi confessarius et in eius defectu capellanus, et, si sacerdos sit regularis, a socio comitatus, monasterii claustra ingredi valeat ad Sacramenta infirmis ministranda.

Quare Emi ac Rmi Patres Cardinales S. C. de Religiosis, occasione arrepta quorundam dubiorum quae ad rem proposita fuerant, die 30 augusti 1912, in plenario coetu ad Vaticanum habito; quoad Communionem infirmis deferendam in monasteriis clausurae Papalis, sequentia decernere existimarunt, nempe: In defectu confessarii vel capellani tertius sacerdos, etiam regularis, licet sine socio, legitime vocatus de licentia episcopi, qui pro hac licentia nomine ipsius episcopi concedenda etiam abbatissam seu superiorissam habitualiter designare poterit, sacram Communionem infirmis valeat deferre Religiosis, quae ad ecclesiae crates descendere nequeunt. Oportet autem ut quatuor religiosae maturae aetatis, si fieri possit, ab in-

gressu in clausuram usque ad egressum, sacerdotem comitentur, qui sacram pyxidem aliquas consecratas particulas continentem deferre, sacram Communionem administrare, reverti ad ecclesiam, eandemque sacram pyxidem reponere debet, servatis rubricis a Rituali Romano pro Communionem infirmorum statutis.

Et hanc Emorum Patrum sententiam et resolutionem Ssmus Dominus noster Pius Papa Decimus, ad relationem subscripti Secretarii, die 1 septembris 1912 ratam habere et confirmare dignatus est. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Secretaria sacrae Congregationis de Religiosis, die 1 septembris 1912.

Fr. I. C. CARD. VIVES, *Praefectus*.

L. + S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius*.

4355

1912

Rmus D. Antonius Fiat, Superior generalis Congregationis Missionis et Filiarum a Caritate, a S. C. de Religiosis sequentis dubii solutionem expostulavit, nimirum:

Dubium
quoad indulta
abstinentiae
et ieiunii re-
late ad religi-
osos.

Utrum in indultis apostolicis, quibus mitigationes vel dispensationes conceduntur ab abstinentia et ieiunio in regionibus intra et extra Europam, praesertim in America Latina, comprehendantur Familiae religiosae ibi degentes.

Emi autem ac Rmi Patres Cardinales sacrae eiusdem Congregationis, in aedibus Vaticanis adunati die 30 augusti 1912, re maturo examine perpensa, responderunt:

I. Affirmative quoad abstinentiam et ieiunium a lege Ecclesiae generali praescripta, nisi ab indulto excludantur religiosi.

II. Negative quoad abstinentiam et ieiunium a propriis Regulis et Constitutionibus statuta, nisi in indulto expresse de hac dispensatione mentio habeatur. Non servantes igitur huiusmodi abstinentiam et ieiunium, transgrediuntur quidem Regulam et Constitutionem, non autem legem Ecclesiae; ideoque culpam tantum et poenam incurrunt a Constitutionibus vel Regulis statutam.

III. Quoad vero Religiosos in America Latina degentes, standum novissimo Indulto per Secretariam Status concesso, dei 1 ianuarii an. 1910.

Quas Emmorum DD. Cardinalium responsiones Ssmus Dominus

noster Pius Papa X, ad relationem infrascripti Secretarii, die 1 septembris 1912 adprobare et confirmare dignatus est.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Secretaria sacrae Congregationis de Religiosis. die 1 septembris 1912.

Fr. I. C. Card. Vives, *Praefectus*.

L. + S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius*.

4356

1912

Dubium
quoad religio-
sos votorum
solemnium
degentes ad
tempus extra
claustra.

Quaesitum est ab hac sacra Congregatione negotiis religiosorum Sodalium praeposita, utrum Religiosus, habitu regulari dimisso, extra claustra ad tempus degens indulto apostolico, cum facultate ab episcopo obtenta celebrandi Missam et alia opera sacerdotis propria peragendi, subsit eidem Ordinario, ita ut episcopus habeat in eum iurisdictionem et auctoritativam et dominativam potestatem, quamvis in Rescripto desit consueta formula: Ordinario loci subsit in vim quoque sollemnis obedientiae voti.

Emmi autem ac Rmmi Patres Cardinales sacrae eiusdem Congregationis, in plenariis Comitibus ad Vaticanum adunatis die 30 augusti 1912, praehabito duorum ex officio Consultorum voto, et re mature perpensa, responderunt:

Affirmative, facto verbo cum Sanctissimo.

Sanctitas porro Sua, relationem infrascripti Secretarii, die 1 septembris 1912 responsionem Emmorum Patrum adprobare et confirmare dignata est. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Secretaria sacrae Congregationis de Religiosis, die 1 septembris 1912.

Fr. I. C. Card. Vives, *Praefectus*.

L. ÷ S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius*.

4357

1912

Concursus
pro parochia
Miszla.

Pro beneficio parochiali Miszla, propter resignationem vacante, liberae collationi Episcopali obnoxio praesentibus usque 10. Decembris anni currentis concursum publico.

Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati, qui beneficium istud obtinere cupiunt, recursus suos Mihi inscriptos usque dictum terminum Officio dioecesano exhibeant.

4358

1912

Ioannes Kapossy cooperator Tamási-ensis constitutus est vicarius in Personalia. spiritualibus et temporalibus parochi Magyarakeszi-ensis.

Cooperatores dispositi sunt:

Adalbertus Csokonay e Regöly ad Tamási;

Carolus Hofman e Herczegszöllös ad Czikó;

Adalbertus Kletzl e Czikó ad Laskafalu;

Isidorus Körmendy e Magyarakeszi ad Nagykónyi;

Eduardus Petrovits e Laskafalu ad Herczegszöllös;

Franciscus Sebestyén e Nagykónyi ad Szigetvár;

Bartholomaeus Tolnai e Szigetvár ad Regöly.

4359

1912

Könnyen előfordulható nehézségek elkerülése céljából jónak látom a t. lelkészkedő papságot a katonai lelkészet joghatósága alá tartozó egyének házasságkötésénél követendő szabályszerű eljárás felől a következőkben tájékoztatni: Katonai egyének házasságánál követendő eljárás.

A S. Congregatio Concilii által 1908. évi február hó 1-én több előterjesztett kételyre adott válaszok VII. pontja értelmében a „*Ne temere*“ kezdetű apostoli decretum hatálya a katonai lelkészek joghatósága alá tartozó egyénekre nem terjed ki: „*Quoad capellanos castrenses aliosque parochos, de quibus in dubio, nihil esse immutatum.*“

Ehhez képest, midőn a házasuló felek egyike a tényleges katonaság kötelékébe tartozik, a másik fél (polgári) lelkésze csak úgy végezheti az esketést, ha az illetékes katonai lelkésztől — a hirdetésekről tanuskodó bizonyítvány és annak igazolása mellett, hogy a katonai egyén okmányai a katonai előírásoknak megfelelnek, — erre *felhatalmazást* kap. Ellenkező esetben, vagyis ha az esketés a katonai lelkészet mellőzésével történik, a házasságkötés érvényes ugyan, de szigorúan tilos — annyival is inkább, mert az osztrák-magyar monarchiában a katonai és polgári személyek közti házasság-

ságok megkötésére nézve az apostoli Szentszék akként intézkedett, „ne parochus sine sacerdote militari celebrationi matrimonii assistat aut benedictionem impertiatur.“

Oly esetben, midőn *mindkét jegyes* a katonaság kötelékébe tartozik, a polgári lelkész előtt az illetékes tábori lelkésztől nyert meghatalmazás nélkül kötött házasság nemcsak tilos, hanem *érvénytelen* is.

Itt jelzem, hogy katonalelkészi joghatóság alá tartoznak: I. a cs. és kir. hadsereg összes tényleges személyzete (kivéve az uralkodóház tagjait), tehát 1. akik állandó tényleges szolgálatban állanak, — 2. akik tényleges szolgálatra (fegyvergyakorlatra, kiképzésre stb.) ideiglenesen behívottak, — 3. a szabadságolt havidijasok, kivéve a rangfokozatba nem osztott, állandóan szabadságolt havidijasokat, — 4. az ideiglenesen szabadságolt legénység; — II. az I. pont alatt felsoroltak hitvesei és atyai gondozás alatt álló kiskorú gyermekei, ide értve az utólag törvényesített és örökbefogadott gyermekeket is; — III. a katonai kórházakban levő betegek és ápolók; — IV. a katonai rokkantházakban elhelyezett egyének; — V. a katonai nevelő- és tanintézetek növendékei, kivéve a legénységi leánynevelő intézetek növendékeit; — VI. a tisztek leányai és elárvult fiai számára való nevelőintézetek főelőljárói és nevelői; — VII. a katonai börtönök foglyai; — VIII. azon hadkötelesek akik mozgósítás alkalmával szolgálatra behívottak; — IX. a hadi célokra bevont honvédelmi (népfelkelési) személyek; — X. mindazok, akik mozgósított csapatok kíséretéhez tartoznak; — XI. a hadi foglyok és katonai őrizet alatt álló túsok.

A katonai *karmesterek*, mint a polgári osztályból bizonyos időre felmondás mellett alkalmazott egyének, a *polgári lelkészet joghatósága alá tartoznak*.

4360

1912

Állami mentelepi és lótenyésztési alkalmazottak a világi papság jogkörébe osztattak be.

A cs. és kir. hadügyministeriumnak f. évi október hó 6-án Wienben 8797. elnöki szám alatt kiadott rendelete szerint, az állami mentelepek és lótenyésztés összes havidijasai, (tisztjei, alkalmazottjai) és legénysége, 1912. évi október hó 12-től kezdve a honvédség kötelékébe helyeztetek át, minek következtében a fentiek, a cs. és kir. katonai lelkészi joghatóság kötelékéből is kiváltak s a világi papság jogkörébe osztattak be. Ezen meg-

változott jogviszonyról a t. lelkész urakat kellő tudomás végett azzal értesitem, hogy az állami méntelepek anyakönyvi kezelése a cs. és kir. katonai lelkészi hivataloknál f. hó 15-én a fentebbiek értelmében lezárattott.

4361

1912

A hitoktatás fontosságát és jelentőségét nem kívánom ez alkalommal részletesen hangsúlyozni és kimerítően ismertetni. Sokkal jobban át van hatva ennek szükséges voltáról az egész tiszt. egyházmegyei papság, sem hogy erre most újból buzdítanom kellene.

A hitoktatás rendszeres megtartása elé azonban még több helyen, főleg a fiókközségekben nagy nehézségek gördülnek. A lekipásztori buzgóság már sokat leküzdött e nehézségek közül. De a szükséges fuvarkérdés több felé még mindig nincs megoldva. Utasítom tehát a tiszt. iskolaigazgató plebános urakat, hogy mindazon fiókközségekben, melyek eddig a hitoktatás teljesítéséhez szükséges fuvar nem voltak hajlandók természetben kiszolgáltatni, az illető község iskolaszékének *évi költségvetésébe* vegyenek fel akkora összeget, amennyiből a kéthetenként vagy legalább havonként egyszer tartandó hitoktatás alkalmára szükséges fuvar költségeit fedezni képesek.

Remélem, hogy ezzel az iskolás gyermekek rendszeres hitoktatásának utolsó akadályai is megszűnik, s a felette fontos lelkiszükséglet kielégítése céljából minden érdekelt fél szívesen meghozza a kívánt áldozatot.

4362

1912

Folyó évi XVI. sz. körlevelemben 3639/1912. sz. alatt közzétettem az elemi iskola VI. osztályáról és az ismétlő iskola III. évfolyamáról szóló végbizonyítványokra és törzskönyvekre vonatkozó 2103/1912. eln. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletet, 3640/1912. sz. alatt pedig ugyanezen körlevelemben közöltem a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 101773/1912. sz. azon rendelkezését, mely szerint a 2103/1912. sz. eln. rendeletben megnevezett iskoláknak a szóbanforgó végbizonyítványokat *szükség* esetén ingyen küldi ugyan meg, de nem a tanítónak, vagy iskolaszéknek közvetlen kérelmére, hanem az egyhm. hatóság jelentése alapján.

Az 1908. évi XLVI. t.-c.-en alapuló eme 2103/1912. eln. sz. rendelet szerint az elemi iskola VI. évfolyamát, valamint az ismétlő iskola tanfolyamait végzett tanulókról és a kiszolgáltatott végbizonyítványokról az is-

A hitoktatáshoz szükséges fuvarok biztosítása.

Az elemi és ismétlő iskolai végbizonyítványokról vezetendő törzskönyvet az iskola köteles beszerezni, vezetéseket pedig az esperes ellenőrzi.

kola 1911—12. iskolai év végétől törzskönyvet is köteles lévén vezetni, minden félreértés és kétely elkerülése céljából tudomására adom a ker. es-peres tanfelügyelő és az iskolaigazgató plebános uraknak, hogy ezen törzskönyveknek a miniszterium által megállapított mintáit az *iskola* tartozik beszerezni, akár a kiadó Lampel cégnél (Budapest, Andrásy-ut 21.) akár bármely könyvkereskedésben. Ezen törzskönyvek pontos vezetésére a rendtartási szabályzat 35. §-ának megfelelően az alesperes tanfelügyelők különös gondot fordítsanak és kívánják meg, hogy azok beköttesenek és sértetlenül megőriztessenek.

4363

1912

Harangozói
és
sekrestyési
teendőkre
a tani-
tók nem
kötelezhetők.

A nm. magyar püspöki kar folyó évi április 25. és 26. napjain tartott közös értekezletén a Kath. Tanügyi Tanács beadványára a következő határozatot hozta:

„A püspöki kar kimondja, hogy a harangozás- és sekrestyési teendők ellátására a tanítókat kötelezni nem kívánja. Azonban, ha valamely tanító a hitközséggel ez irányban külön megállapodni kíván, ebben sem a hitközség, sem a tanító szabadságát nem korlátozza, hanem az intézkedést rábizza a helyi iskolaszékekre.“

Noha egyházmegyémben tudtommal ilyen esetek nem forognak fenn, mégis e határozat értelmében egyházmegyém területére elrendelem, hogy a jövőben megválasztandó kántortanítók, kik a harangozásról való gondoskodást és a sekrestyési teendőket elvállalni nem akarják, azok végzésére ne köteleztessenek; hanem az iskolaszékek más módon gondoskodjanak a harangoztatás- és sekrestyési teendők ellátásáról.

Amennyiben a kántortanítói díjlevél (javadalmi jegyzőkönyv) a főt- érintett teendők elvégzése címén eddig külön díjazást állapított volna meg, az illető teendőket nem végző kántortanítók jövőre e díjazásban természetesen nem részesülnek.

Ennélfogva jövőben kiírandó pályázatoknál a kántori kötelezettségek közül úgy a harangozói, mint a sekrestyési teendők kihagyandók lesznek. Ha azonban a kántortanító mégis maga akar gondoskodni ezen teendőkről, a hitközséggel, illetőleg az iskolaszékekkel ez irányban történő írásbeli megállapodás a díjlevélben nem szerepelhet. Olyan esetben, amikor az érdekelt tanító vagy kántortanító törzsfizetése az 1000 koronát meg nem haladja, a

harangozás- és sekrestyési díjak címén felvett fizetésrészletet a hitközség viseli, illetve pótolja.

Azon már működő kántortanítók pedig, akik megválasztásuk alkalmával díjlevélileg szerződtek ezen teendőkre, vagy az eddigi gyakorlat, vagy az egyházlátogatás jegyzőkönyve kötik őket: ha ezen teendők ellátásáról tovább gondoskodni nem hajlandók, erre vonatkozó elhatározásukat iskolaszéki gyűlésen közölve, esetről-esetre terjesszék föl hozzám az iskolaszéki elnökök útján.

Igaz ugyan, hogy ez által oly helyeken, ahol a szóban levő teendők ellátása címén a kántortanító díjlevelében külön díjazás nem szerepelt, egyes hitközségekre az iskolai, vagy hitközségi költségvetésekbe felveendő némi újabb terhek háramlanak; e megterheltetés azonban távolról sincs arányban azon erkölcsi károkkal, amelyek e teendők hanyag ellátásából, vagy azok ellátása körül támadt surlódásokból származtak s a jövőben még inkább származnának s az egyes hitközségek belbékéjét úgy a hitélet, mint a tan- és nevelésügy mérhetetlen kárára folytonosan veszélyeztetik.

Bizvást remélem, hogy tanítóim a nmélt. püspöki kar intencióit és az én jelen rendelkezéseimet teljesen meg fogják érteni és azok szellemében e fölszinre került kérdést a saját hatáskörükben tapintatosan és simán fogják intézni és főpásztori várakozásomnak megfelelően megoldani.

4364

1912

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye közigazgatási bizottságának 3969/1912. számú határozatából, melyben a tankötelesek beiskoláztatásának s általában a tankötelezettség végrehajtásának tárgyában intézkedik, szükségesnek tartom különösen az 5-ik és 6-ik osztályok beállítására vonatkozó részt közölni az-
zal, hogy az iskolaszéki elnökök figyelmét ezen részre különösen is felhiv-
jam. Ezen rész így hangzik;

Közig. bizott-
ság intézke-
dése a tan-
kötelezettség
végrehajtása
tárgyában.

IV. 18. Minthogy az elemi népiskola teljesnek csak akkor mondható, ha törvényes 6 osztálya van, s mert a kir. tanfelügyelő tapasztalata szerint némely iskolánál hiányzik a két felső osztály, elrendeljük, hogy a hiányzó V—VI. osztály fokozatosan felállíttassék, annyival inkább, mert a vall. és közokt. miniszter 1907. évi december hó 4-én 131928. sz. a. kelt körrendelete értelmében, mindenütt, ahol megállapítható, hogy a tanító, illetve tantestület mulasztása folytán nem lépett életbe, vagy sorvadt el az elemi

népiskola V—VI. évfolyama, a hanyag tanító, illetve tanítótestület ellen az 1907. évi XXVI. t.-c. 14. §. f) pontja alapján fegyelmi vizsgálat fog folyamatba tétetni.

4365

1912

Jegyzőkönyv-
minta utó-
házasság
folytán beálló
törvényesség
anyakönyve-
lése ügyében
a szlavóniai
plébániák
részére.

Hivatkozással a horv.-szlav.-dalm. kir. orsz. kormány vallás- és közokt. osztályának a szülők utólagos házassága által történő törvényesítés anyakönyvi bejegyzése tárgyában f. é. márc. 23-án 7377. sz. a. kelt és f. é. X. körlevelemben 1960. sz. a. közölt rendeletére, a vonatkozó eljárásnál előírt jegyzőkönyv-mintát minden egyes egyházmegyémhez tartozó, szlavóniai plébániahivatalnak kötelező felhasználás s a plébániai levéltárban leendő megőrzés céljából jelen körlevelemhez mellékelten megküldöm.

4366

1912

Járosy D.:
„Az egyházi
zene és a
papság.”

Járosy Dezső csanádegyházmegyei áldozópap, temesvári székesegyházi karnagy s az Orsz. m. kir. zeneakadémia tanára, ki a magyar egyházi zene reformjának nagy munkájában évek óta nagy lelkesedéssel és kiváló tudással fáradozik, legutóbb kiadta „Az egyházi zene és a papság” című munkáját, hogy a maga elé tűzött nemes célt mentől alaposabban és szélesebb körben szolgálhassa.

A magyar egyházi zene reformjában ugyanis csak akkor remélhetünk általánosabban kedvező eredményeket, ha a papság maga ezen a hitéletet mélyen érintő liturgikus kérdés megoldásának szolgálatába lép, s azt utmutatásával és tekintélyével támogatja. Ennek a közreműködésnek lehetőségéről, céljairól és eszközeiről szól e munka, mely e téren kezdeményezés számba megy, s ép azért a papság kellő tájékoztatása céljából felette fontos.

Beszerezését és tanulmányozását melegen ajánlom. Kapható a szerzőnél. Ára füzve 3 K.

4367

1912

Stefan A.: Az
énekes sz.
Mise áll.
énekei-
nek szövege.

Kilencedik esztendeje már, hogy Szentséges Atyánk, X. Pius pápa „Motu proprio” körlevele az egyházi zenét reformálta, s az egyházi zenének ez az új kódexe egyházmegyénkben is publikálva lett. A tapasztalat azonban sajnos azt bizonyítja, hogy az eddig elért eredmény vajmi csekély. Amit az Egyház szövegre, nyelvre, dallamra, orgonálásra, hangszerelésre,

közreműködő személyekre nézve évtizedeken keresztül sürget, nehezen valósul, s liturgikus, korrekt egyházi éneknek és zenének sokszor még központi helyeken is kevés nyoma található. Pedig az Egyház nem kíván lehetetlenséget, — ellenkezőleg, az egyházzenei reform fokozatos keresztülvitele, ha csak némi tudással, kellő tapintattal és jóakarattal történik, könnyen valósítható.

A legfőbb nehézség abban áll, hogy az éneklésre hivatottak a legközségesebb liturgikus latin szövegeket nemcsak énekelni, hanem sokszor még helyesen olvasni sem tudják. Ennek oka pedig viszont abban keresendő, hogy a liturgikus szövegek népies alakban nem álltak rendelkezésre kántornak és közönségnek egyaránt.

Ezen a nehézségen kívánt segíteni Stefán Artur pécs-budai-külvárosi káplán, midőn a sz. mise állandó énekrészeit egyházhatósági engedéllyel sajtó alá rendezte olyképen, hogy a latin szövegű részek — a magyar fordítás mellett — magyar helyesírással, a hangsúly praktikus feltüntetésével úgy a kántoroknak, mint a közönségnek, különösen pedig az ifjuságnak rendelkezésére álljanak. A zenei részre a füzetke nem terjeszkedik ki, mert ezt a kántorok amugy is ismerik. Ha valakinek mégis nehézségei támadnának, a szerző szívesen ad fölvilágosítást addig is, míg egy új kiadásban a zenei részeket is felveheti. A füzetkét széles körben való terjesztésre melegen ajánlom annyival is inkább, mert egy-egy példány ára csupán csak 6 fillér.

4368

1912

Jézus legszentebb Szívének nagy képes népnaptára az 1913. évre megjelent magyar és német nyelven. A 11 ivre terjedő rendkívül tartalmas és közkedvelt naptár darabonként 60 fillér áron rendelhető meg a szombathely-egyházmegyei nyomdában. Tömeges rendelésnél, már 10 példánytól kezdve, nagy kedvezmény kapható.

Jézus legsz.
Szívének
naptára.

Széleskörű terjesztésre melegen ajánlom.

4369

1912

Gatterer Mihály jézustársasági atyának, innsbrucki egyetemi tanárnak „Annus liturgicus” című műve most jelent meg III. kiadásban. A gyakorlati könyv a legújabb rendeletek figyelembevételével készült, s így a liturgiai

M. Gatterer:
Annus litur-
gicus.

tudnivalókat rendszeresen és tüzetesen tárgyalja. Miért is annak beszerzését a tiszti papságnak melegen ajánlom. Kapható Felizian Rauch-nál Innsbruckban. Ára füzve 3.40 K., kötve 4.40 korona.

4370

1912

Pallanik J.
könyvecskéi.

Pallanik János ujvári (Torontál m.) lelkész kiadásában a következő művecskék jelentek meg: 1. Handbüchlein des leb. Rosenkranz-Vereines; 2. Geschichte des Gnadenortes Mariazell; 3. Kurzer Unterricht des h. Sakramentes der Firmung; 4. Az általánosan ismert sz. skapulárek könyvecskéje. A tiszti lelkészkedő papságnak alkalmas terjesztésre ajánlom.

4371

1912

Az új jöved.
adótvörvény
ismertetése.

Szathmáry Sándor, lugosi kir. p. ü. s. titkár a jövedelemadóról szóló s 1913. jan. 1-én már életbelépő új törvényt és a hozzátartozó bonyodalmas utasítást megfelelő kézi könyvben szándékozik szakszerűen ismertetni. A kiadandó könyvre vonatkozó megrendelési felhívást tájékoztatás céljából minden plebánia részére egy-egy példányban mellékelem.

Datum Quinque-Ecclesiis, 10-a Nov. a. 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

1912.

XIX.

4778

1912

Venerabiles Fratres!

In tumultu nundinarum mundi rarum exemplum humilitatis, spiritusque genuini sacerdotalis his diebus omnibus praeluxit, cum is, qui suprema Ecclesiae Catholicae in Hungaria dignitate auctus post duo decennia altissimi muneris, laborumque in bonum commune exantlatorum cunctis iuribus sui officii semet abdicando, munus, dignitatem, omniaque cum ipsis coniuncta in easdem, a quibus accepit, manus restituit.

Eminentissimus Dominus Claudius Cardinalis Vaszary, Princeps Primas Hungariae et Archiepiscopus Strigoniensis, Metropolita Dioecesis Nostrae, memor Sacrae Scripturae dicentis „Dies annorum... in potentatibus octoginta anni: et amplius eorum labor et dolor“*) caduca huius mundi despiciens, ut soli Deo, salutique animae propriae potius vacaret, Primatum et munus archiepiscopale forti animo deposuit.

Supremus autem Pastor Ecclesiae, Sua Sanctitas Pius Papa X. precibus Eminentissimi Cardinalis deferendo abdicationem paterne acceptavit, eidemque etiam Sua Sacratissima Caes. et Apostolica Regia Maiestas altissima sua resolutione accessit.

Exeunte igitur hoc anno Eminentissimus Metropolita noster relinquit splendorem summae dignitatis, quam nunquam quaesivit, deponit potestatem, qua invitatus olim potitus est, tradit munus pastorale, quod virtutum luce collustratus adusque tractabat, curasque, quas cum effusione cordis sui cunctis impendebat, sibi ipsi reservare cupit, virtutum exemplo, precibusque omnibus succurrens, quorum sortem, salutemque in suo munere hucusque promovit.

Annuntiatur
mutatio in
sede primati-
ali.

*) Ps. 89. 10.

Sine plausu, strepituque venit, eodemque modo nunc semet retrahit, corda tamen bonorum omnium ipsi adiubilant, quae suavi odore suarum virtutum, rara clementia atque bonitate sibi devincire optime noverat.

Grati et nos animo paternam ipsius clementiam semper recolamus pro iis omnibus, quae Nobis et Dioecesi nostrae bona largitus est, precibusque ferventibus venerandae senectuti eius uberrimam Dei benedictionem adprecari atque implorare nunquam desistamus.

Recedente tamen proprio pastore nec prima dignitas Ecclesiae Catholicae in patria nostra, nec Archidioecesis viduatae manent.

Cor paternum Vicarii Christi atque altissima resolutio Suae Caes. et Apostolicae Regiae Maiestatis inde a 1. Ianuarii anni 1913 Excellentissimum Dominum Joannem Csernoch Archiepiscopum Kalocsa-Bács-ensem Principem-Primates et Archiepiscopum Strigoniensem simul designarunt.

Novum ducem Ecclesia Hungarica, novumque in ipso Dioecesis nostra Metropolitam faustissimo sortitur eventu, quem homagiali cultu iam nunc salutamus. Electio enim eius generalem parit laetitiam, quam praeter alia magna eius prudentia, activitas indefessa, labor fatigari penitus nescius, magnanimitasque ubique praecellens iure meritoque in omnibus fovet.

Nostis et vos, Fratres Carissimi, vitam eius et opera, quae a multis annis in procinctu lucent bonorum omnium venerationem sibi vindicando. Firma fide, fiducia recta et spe ergo revera fundata futuro ipsius regimini fausta, prosperaque polliceri lubet. At non tantum lubet, sed et necesse est, quia Sion Hungarica forti manu, summa prudentia, zeloque ardenti semper magis eget, nam eius aemulis furor, vires et numerus assecularum in dies accrescunt, lupique rapaces in gregem dentibus fortissime strident.

Congaudentes igitur electo oremus etiam, Fratres Carissimi, et e corde deprecemur omnes, ut Deus Optimus Ecclesiam Hungaricam semper tueatur, novumque Primatem sancto suo auxilio prosequi dignetur, vitam eius rore gratiarum iugiter perfundat, operaque eius fructibus ditata ad fidem firmandam, Ecclesiam suam roborandam, salutemque nostram promovendam cedere concedat.

Caeterum gratia Dei et Domini nostri Jesu Christi sit cum ipso et cum omnibus nobis in hunc finem semper!

Datum Quinque-Ecclesiis, 5. Decembris 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

1912.

XX.

4817

1912

A Cardinale Principe Primate Regni Hungariae. Nr. 7322/1912. Reverendissimo Ordinariatui Episcopali Pécs.

Indultum S.
Congr. Cons.
concedendi
clericis ad-
ministratio-
nem in arcis
nummariis.

In causa decreti S. Congregationis Consistorialis de vetita clericis temporalis administratione die 18. Novembris 1910. editi accepi ab eadem S. Congregatione die 27. hujus mensis hocce rescriptum:

„1693/12. S. Congregatio Consistorialis, vigore facultatum a SSmo D. N. Pio PP. X. sibi tributarum, Emo. Card. Strigoniensi ceterisque R. R. Hungariae Ordinariis, attentis peculiaribus rerum adiunctis, facultatem *ad triennium* impertit concedendi, quoties vera necessitas postulet, clericis suarum dioecesium ut assumere vel retinere valeant in arcis vel mensis nummariis etc. officia, quae a decreto huius S. Congregationis diei 18. Nov. 1910. prohibentur; dummodo in singulis casibus, meliori quo fieri potest modo, constiterit nihil in administratione rerum, de quibus agitur, male gestum inveniri; cauto ut quodvis ex mala administratione scandali damnive periculum removeatur in posterum; sub lege denique curandi, ut interim laici viri experti atque probatae fidei sensim iisdem clericis sufficiantur.

Datum Romae, ex aedibus eiusdem S. Congregationis, die 24. mensis Octobris Anni 1912. C. Card. De Lai m. p. Epus Sabinen.“

Cum honori mihi est hoc rescriptum nexu eorum, quae in protocollo Conferentiae Episcoporum Hung. diebus 25. et 26. Apr. anni 1912. habitae sub nro 41. continentur Reverendissimo Ordinariatui communicare, profunda cum veneratione persisto — Budapestini, die 31. Octobris 1912. *Claudius Card. Vaszary m. p.* Princeps, Primas Hungariae, Archi-Eppus Strigonien.

4818

1912

Inviationes
intuitu recur-
sum pro
dispensat.
matrim.

S. Sedes Apostolica facultates speciales dispensandi in matrimonii impedimentis *pro casibus dumtaxat urgentibus* Ordinariis elargitur, in quibus nempe absque gravis mali periculo recursus ad S. Sedem fieri nequit. Proinde in casibus non urgentibus, qui circiter quatuor hebdomadum moram patiuntur, pro impetranda dispensatione Ordinarius Romam recurrere debet. Cum res ita se habeat, animarum curatores provoco, ut in recursibus pro dispensatione super impedimento secundi gradus simplicis vel mixti sive consanguinitatis, sive affinitatis lineae collateralis expresse semper significant, an casus sit urgens vel praefatam moram patiatur. Si resciri potest, praenotetur etiam dies, qua partes formalitatibus civilibus satisfacere intendunt.

Saepius porro curati pro dispensatione in bannis recurrerunt, quando una pars nupturientium non nostrae dioeceseos fuit, provocando ad determinationem Chori Episcoporum Hungariae in consultationibus die 7. Apr. anni 1910. latam, tenore cuius valor dispensationis in impedimentis matrimonialibus ab Ordinario sponsae concessae extenditur etiam ad sponsum, in quem finem episcopi invicem delegarunt. Iuvat igitur attentos reddere animarum curatores, delegationem dictam valere quoad *impedimenta* matrimonialia, minime vero attingere legem de proclamationibus et dispensationem ab his petendam.

4819

1912

Rudedonatio
Adalberti
Bubreggh.

Cum vota ven. cleri — circa vacantem pensionem — paucis admodum exceptis in favorem Adalberti Bubreggh parochi Szászvár-ensis deprompta sint, accedente consensu ven. Capituli mei Cathedralis dictum parochum catalogo sacerdotum pensionatorum inde a 1. Ianuarii anni 1913. adnumeravi.

4820

1912

Concursus
pro beneficio
Szászvár.

Beneficium parochiale Szászvár per supradictam rudedonationem vacans, patronatui Meo obnoxium, praesentibus usque 25. Decembris anni currentis concursui expono. Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati beneficium istud appetentes recursus suos usque terminum supra-fatum Mihi exhibeant.

4821

1912

Alexander Leitner emeritus parochus Kocsola-ensis in statu quietis cum pensione annua 15. Novembris anni currentis animam Deo in Kocsola reddidit anno aetatis 73., sacerdotii vero 49. Ab anno 1878. erat parochus in Kocsola, ubi propter infirmam valetudinem a. 1907. a suo munere relevatus, ac dein pensione annua provisosus est.

Obitus
Alexandri
Léitner.

Animam denati confratris consuetis trium sacrorum suffragiis iuxta statuta Synodi dioecesanæ ven. clero commendo. Requiescat in pace!

4822

1912

Mors Alexandri Leitner vacantiam in numero sacerdotum pensionatorum produxit. Ideoque praesentibus invio Ven. Clerum, ut, qui in statum quietis recedere, annuaque pensione provideri volunt, recursus suos statutis instituti pensionalis conformiter usque 25. Decembris a. c. Officio dioecetano exhibere non intermittant.

Concursus
pro pensione.

4823

1912

Ultima dies 28. Novembris a. c. venerabili fratri nostro Antonio Szandtner em. vicearchidiacono et parcho Dunaszekcsőensi illuxit, qui — annos natus 71 — diuturnis laboribus necnon infirmitate posteriorum annorum confectus, pie sacramentis moribundorum susceptis placide in Domino obdormivit. Anno 1866. sacerdotio initiatus, anno vero 1886. parochus in Dunaszekcső constitutus est. Ab anno 1898. munere vicearchidiaconi districtus Mohács-ensis ditatus per decennium etiam hoc officium zelosè implevit. Fidelis servus erat et prudens, qui usque ad ultimum halitum vita exemplari, zelo indefesso, prudentia eximia omnibus praeluxit. Grati animo memoriam eius semper recolentes e corde suspiramus, ut Supremus Pastor animarum vitam sine termino ipsi donet in patria.

Obitus Anto-
nii Szandtner.

Animam eius candidam ss. Missae sacrificiis, suffragiisque ven. cleri enixe commendo.

4824

1912

Beneficium parochiale Dunaszekcső, postquam onera patronatus regulari conventionie die 4. Julii 1911. inter. compatronos et Ordinariatum inita, a Nobisque die 27. Nov. a. c. ratihabita redempta sunt, liberae collationis

Concursus
pro parochia
Dunaszekcső.

episcopalis evasit. Hisce igitur pro eodem, per decessum parochi proprii vacante usque 25. Decembris anni currentis concursum publico. Qui e sacerdotibus dioecesanis, in examine prosynodali approbatis beneficium istud obtinere cupiunt, recursus suos Mihi inscriptos infra dictum terminum ad Officium dioecesanum promoveant.

4825

1912

Approbati in
examine
prosynodali.

Examen prosynodale huius anni in aedibus Seminarii Nostri maioris diebus 24. et 25. Septembris asservatum cum successu subierunt et ad sexennium approbati sunt: Stephanus Cserti, Carolus Fejes, Georgius Gábor, Ludovicus Kiss, Ludovicus Kun, Franciscus Lippai, Josephus Szentiványi. Praemium Kralianum Ludovico Kun adiudicatum est.

4826

1912

Personalia.

Sua Sacrat. Caes. Apostolica Regia Maiestas *Stephanum Sipos* drem, professorem theologiae et directorem spiritualem cleri iunioris inter capellanos suos aulicos ad hon. clementissime adnumerare dignata est.

Parochus nominatus et investitus est *Simon Nyári* administrator in Feked.

Georgius Reinhardt vicarius in Dunaszekcső constitutus est ibidem administrator parochiae.

Ioannes Kaufmann cooperatore in Püspöknádasd ad interim subsidiarius factus est parochi Kakasd-ensis.

4827

1912

Vallás- és
Közokt.
miniszt. és
egyházható-
sági rend. a
tényleges ka-
tonai szolgál-
atra bevonult
tanítók és
helyetteseik
illetményei
ügyében.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől. 145388/1912. sz.

A tényleges katonai szolgálatra egy éves önkéntesi minőségben bevonuló, állásban levő állami, községi, hitfelekezeti és társulati elemi iskolai tanítók illetményei és helyettesítése ügyében a kir. tanfelügyelőkhöz és tanfelügyelőséghez kirendeltséghez intézett rendeletemet azzal a kéressel van szerencsém a főtiszt. Főhatóságnak megküldeni, méltóztassék intézkedni, hogy az egyházi főhatósága alá tartozó iskolák érdekelt tanítói összes illetményeiket kézhez kapják és hogy helyettesítésükről rendeletemnek megfelelően gondoskodás történjék.

Fogadja a főtiszt. Főhatóság kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.
Budapest, 1912. évi november hó. Zichy s. k.

Valamennyi főtszt. egyházmegyei Főhatóságnak.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől. 145388/1912.

A véderőről szóló 1912. évi XXX. t. c. 21. §-a értelmében nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott elemi népiskoláknál alkalmazott tanítók *kizárólag a m. kir. honvédségnél* egy évi önkéntesi minőségben teljesítendő csupán egy évi tényleges és 11 évi tartaléki szolgálat kedvezményében részesülnek.

Ilykép szükségessé vált, hogy a tényleges szolgálatra bevonuló azon tanítók teendőinek ellátása felől, akik már állásban vannak, gondoskodás történjék.

Ehhez képest addig is, amíg a kérdés végleges rendezése törvényhozási úton eszközöltetni fog: a f. é. okt. hó 24-én tartott minisztertanács hozzájárulásával következőket rendelem el:

1. Az a körülmény, hogy a véglegesen alkalmazott tanító egy évi önkéntesi minőségben tényleges katonai szolgálatra bevonul, az állami, községi, hitfelekezeti és társulati elemi iskolai tanítók szolgálati viszonyát nem érinti s az érdekelt tanító önkéntesi szolgálatának *egész éve alatt illetményeinek élvezetében marad; ezen év a további fokozatos előlépéseknél beszámíttatik.*

2. Az ilykép szükségessé váló helyettesítés költségeit, melyek azonban a *nyolcszáz koronát meg nem haladhatják*, a tényleges szolgálatra bevonult tanító tartozik viselni.

Ha állami elemi népiskolai rendes tanító vonul be egy évi önkéntesi szolgálatra, úgy azt Tanfelügyelő Ur a helyettes kiküldése és a helyettesítési költség levonása iránt teendő intézkedés végett haladéktalanul bejelenteni tartozik.

Községi és társulati iskolai tanítók bevonulása esetén a helyettes kiküldése iránt Tanfelügyelő Ur intézkedik és gondoskodik arról, hogy a helyettesítés díját az iskolafentartó pontosan kiszolgáltassa: jogában állván annak a helyettesített tanító illetményeiből a megfelelő összeget levonni.

A hitfelekezeti iskola tanítójának helyettesítése iránt az illetékes egyházi hatóság intézkedik.

3. A m. kir. honvédelmi miniszter ur a nyilvános elemi népiskoláknál ez idő szerint már rendes alkalmazásban levő azon tanítókat, *akik az új véderőtörvény életbelépte azaz 1912. évi július hó 7-e előtt rendes tanítói alkalmaztatásukra való tekintettel megnősültek*, vagy anyjukkal avagy pedig egyéb nőrokonukkal alkalmaztatásuk helyén háztartást rendeztek be,

kérelmükre hajlandó az 1912. évi XXX. t. c. 32. §-a alapján kivételesen póttartalékba helyezni.

Amennyiben a most említett kivételes kedvezményre a tanító a *jelzett családi körülményekre való tekintettel igényt emelni* óhajtana, a vonatkozó kérvényét mely a jelzett családi állapotot igazoló községi bizonyítvánnyal (házassági anyakönyvi kivonattal), valamint rendes alkalmaztatását és ennek kezdőpontját igazoló kir. tanfelügyelői bizonyítvánnyal felszerelendő — amennyiben már az 1912. évben besoroztatott *azonnal*, amennyiben pedig csak a jövőben soroztatnék be, az 1913-ik évtől kezdve, a fősorozás alkalmával való besoroztatása után, — a járási tisztviselő útján, a m. kir. honvédelmi miniszter urhoz kell benyújtania.

Különösen figyelmeztetendők a tanítók, hogy még azok is közülük, a kik a kivételes póttartalékosi kedvezményt óhajtják igénybe venni mindekelőtt az 1912. évi XXX. t. c. 21. §-ának 2. pontja értelmében őket megillető egy évi tényleges szolgálat kedvezményére vonatkozó igényüket kötelesek a fentiek értelmében érvényesíteni, mert a póttartalékba való sorozás kivételes kedvezményében, csak a m. kir. honvédségbe egy évi önkéntesi kedvezménnyel már besorozott tanítók részesülhetnek.

Végül szükségesnek tartom a tanítókat Tanfelügyelő Ur útján is figyelmeztetni, hogy a tanító az egy évi önkéntesi tényleges szolgálati kedvezményhez való igényét legkésőbb előállításakor és pedig *az orvosi megvizsgáltatást* megelőzően tartozik bejelenteni, mert ennek elmulasztása esetén, rendes katonai szolgálatot köteles teljesíteni, mivel azon a címen, hogy valamely nyilvános elemi iskolánál tanítói minőségben van alkalmazva, a póttartalékba való áthelyezésre igénnyel nem bír.

Budapest, 1912. évi november hó.

Zichy s. k.

Valamennyi kir. tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi kirendeltségnek.

A fent közölt rendelet szerint: „a hitfelekezeti iskola tanítójának helyettesítése iránt az illetékes egyházi hatóság intézkedik,” miből kifolyólag a miniszteri rendelet egyházmegyém területén történő végrehajtása tárgyában az iskolafentartók, illetőleg az iskolaszékek e tárgybeli teendőinek megjelölése végett szigorú miheztartás céljából a következőket rendelem:

1. Helyettesítési időszakul 4661/1909. sz. „Szorgalomidő és szünetek” című rendeletem szerint szeptember 1-től június 30-ig terjedő tanévveendő s ez elvi alapon a helyettesnek ezen időszakra 800 K díjazás álla-

pitandó meg. Mindazonáltal a helyettes fizetését azon naptól kapja, amely napon működését megkezdi s azon napig kapja, amelyen működését befejezi. A helyettesítési 10 hónapos időszak általánosságban csak azon jelentőséggel bír, hogy a 800 koronás helyettesi fizetés ezután nem 12, hanem 10 egyenlő részre osztandó s a helyettes havonta utólagos részletekben, tehát 80 koronánként kapja fizetését. Tört hónapokra a megfelelő részlet jár. Megengedem ezenkívül, hogy az iskolaszékek olyan helyen, ahol a tanítói lakás üresen áll, a helyettesnek a 80 koronán felül lakást is adjon, félreértés kikerülése céljából azonban különösen hangsúlyozom, hogy a helyettes a havi 80 korona fizetésen kívül a törvény értelmében az iskolaszéktől mást nem követelhet.

2. Olyan tanítók helyettesítése esetében, akik semmiféle államsegélyben nem részesülnek, az iskolaszéki gondnok a tanító nyugtája átvétele után a fizetésből a helyettes díját levonja s csak a megmaradt részt fizeti ki a helyettesített tanítónak.

3. Azon tanítók helyettesítése esetében, akik fizetésük kisebb vagy nagyobb részét államsegélyből kapják, a tanítókat arra kötelezem, hogy szabályszerűen kiállított nyugtájukat az iskolaszék egyházi elnökének szolgáltatassák át, aki azt a kir. tanfelügyelővel aláírattja, az államsegélyt felveszi, abból a helyettes díját, a havi 80 koronát levonja s a többi részt megfelelő időben a tanító kezéhez juttatja. Olyan esetekben, amikor a tanító lakáspénze és törzsfizetése együttvéve a 80 koronát eléri államsegély igénybevétele nélkül, az államsegély nyugtáknak az iskolaszéki egyházi elnök kezeihez való beszolgáltatása nem szükséges, s az iskolafentartó által adott lakáspénz és törzsfizetés a helyettes díjazására fordítható.

Jelen rendeletem azon alapelve, hogy a helyettes fizetése havi 80 koronát tegyen ki, azon helyettesítési esetekre is vonatkozik, amikor a tanítót nem az egy évi önkéntesség miatt kell szabadságotolni, de ez utóbbi esetekben a helyettesítési díj forrásának kérdése jelen rendeletem alá nem tartozik s ilyenkor úgy, mint eddig a püspöki rendszabályok s a gyakorlat, valamint az iskolafentartónak az egyházmegyei főhatóság jóváhagyásával tett intézkedései irányadók.

4828

1912

A m. kir. belügyminiszterium íratilag felkérte a hercegprimás Ő ^{Lelencz gyer-}
Főmagasságát, hogy a püspöki kar az *elhagyott és államilag gondozott* ^{mekek ingyen}
gyermek *ingyenes* temetéséről gondoskodjék. ^{temetendők.}

A nm. püspöki karnak folyó évi április hó 25-én tartott értekezletén ez ügyben hozott határozata alapján utasítom tiszt. papságomat, hogy az ily gyermek temetésénél stóladijat ne szedjen.

4829

1912

A tanítók
patronázs
tevékenysége.

A nm. vallás és közokt. m. kir. minister ur folyó évi 40000. számú körrendeletében megbizta a kir. tanfelügyelőket, hogy a tanítók patronázs tevékenységét országszerte szervezzék. E körrendelet kapcsán felhivom a t. lelkeszkedő papságot és kedvelt tanítóimat, hogy a kir. tanfelügyelők által kezdeményezendő nemes célú szervezkedést meleg támogatásban részesítsék.

4830

1912

A tanítók
kötelesek az
országos
nyugdíj- és
gyáminté-
zetbe lépni
és az ott
megszabott
járulékokat
fizetni.

Felmerült eset kapcsán tudomásomra jutott, hogy akadnak tanítók, kik azon véleményben élnek, miszerint tetszésüktől függ, vajjon az országos tanítói nyugdíj- és gyámintézetbe lépnek-e vagy sem? Holott az 1875. évi XXXII. tc. rendelkezései értelmében a nyugdíjra jogosított minden tanító (ovó) az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámintézetbe lépni és az ott megszabott járulékokat fizetni köteles. Ennélfogva a kir. tanfelügyelők a részökre 1905. évi aug. 20-ikán 70000. sz. a. kiadott „Utasítás“ értelmében az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe még fel nem vett tanítókat a belépésre felhívják, ha pedig törvényes kötelezettségüknek ezen felhívás után sem tennének eleget, a kir. tanfelügyelő köteles a születésük, képesítésük, beszámítható szolgálataikra és tanítói javadalmukra vonatkozó nyilvántartás alapján rendelkezésére álló avagy a szükséghez képest az illető iskolafentartó hatóság megkeresésével beszerzendő adatokat az illetőknek hivatalból való felvétele és a nyugdíjintézeti járulékok kirovása végett az illető év végéig a közoktatásügyi miniszterhez bejelenteni, illetve az okmányokat bemutatni.

A felvételhez szükséges okmányok a következők:

- a) születési anyakönyvi kivonat;
- b) az 1868. XXXVIII. t.-c. és az 1879. XVIII. t.-c. követelményeinek megfelelő tanítói oklevél;
- c) az összes szolgálati bizonyítványok;
- d) a díjlevél, illetve kinevezési okmány.

Ezen hivatkozott miniszteri rendelkezésekre azzal hívom föl első sorban összes érdekelt tanítóim figyelmét, hogy egyrészt a rend érdekében,

másrészt a bejelentés elmulasztásából származó törvényes joghátrányokra való tekintetből azoknak, mihelyt annak szüksége felmerül, haladéktalanul tegyenek eleget. Az isk. igazgató és esperes-ker. tanfelügyelő urakat felhivom, hogy a vezetésük alatt álló tanítótestületeket e szempontból is vegyék nyilvántartásba s a netán késedelmeskedőket vagy mulasztókat eme kötelesség teljesítésére figyelmeztessék s egyuttal eljárásukról további intézkedés végett az eh. főtanfelügyelői hivatalnak tegyenek jelentést.

4831

1912

Az országos katolikus segélyalap központi bizottsága Budapesten 1912. augusztus 29-ikén a Szent-István-Társulat nagy termében tartotta meg XXVIII. közgyűlését. A jegyzőkönyvből egyházmegyéim papjainak és tanítóinak tájékoztatása céljából a következőket tartom szükségesnek közreadni.

Az országos
kath. tanítói
segélyalap
közgyűléséről
értesítés.
Ennek, vala-
mint az orsz.
kath. tanítói
árvaháznak
ügye a tanítói
körök köz-
gyűlésének
tárgysoroza-
tába mindig
felveendő.

A bizottság elnöke dr. Walter Gyula v. püspök, praelátus, esztergomi kanonok nyitotta meg az ülést Stark Gyula nagyváradai igazgató társelnökkel együtt. Ugy a nm. püspöki kar, valamint az alap tagjainak képviselői gyanánt igen nagy számmal voltak jelen. Az elnök megnyitójában részletezi mindazokat a jótéteményeket, amelyeknek nyújtására az orsz. kath. segélyalap már eddig is képes volt. Kifejti azon elveket, amelyek indokolják, hogy a segélyalap iránt az érdeklődést minden irányban fel kell kelteni.

A gyűlés jegyzőül Bertalan Vincét választotta meg s érdemleges tárgyalásai során legelőször is táviratot küldött nm. Szmracsányi Lajos érsek urhoz Egerbe, kifejezendő a gyűlésnek Samassa József bibornok, egri érsek elhunytá fölött érzett mély fájdalmát, amelyre a jelenlevő Foltin József püspöki megbízott nyomban a gyűlésen válaszolt, megköszönve a táviratban kifejezett részvétet.

Ezután elnök sorban bemutatja az egyesülethez érkezett különféle leiratokat, melyek között magától a bibornok hercegprimás ur ő eminenciájától négy rendbeli leirat van, melyek ugy nagy számukkal, valamint belső tartalmukkal élénken bizonyítják a hercegprimásnak az egyesület iránt tanúsított élénk érdeklődését.

Bemutatja továbbá a Szent-István-Társulat átíratát, amely szerint a társulat, valahányszor a mérleg a Szent-István-Társulatnál haszonnal záródik, mindig meghatározott összeggel fog az orsz. kath. segélyalap gyarapításához járulni. E pontot különösen kívánom hangsúlyozni, mert ez egyrészt igazolja a magas püspöki kar ama rendelkezését, hogy a tanítóság

már saját érdekében is támogassa a Szent-István-Társulatot, másrészt további felhívást rejt magában arra nézve, hogy a püspöki kar intencióit a tanítóság tegye magáévá s igyekezzék úgy a népiskolai tankönyvek, felszerelések és taneszközök, valamint az iskolai eszközök, s az iskolai és tanítói, továbbá népkönyvtárak beszerzésénél arra törekedni, hogy mindezeknek szállítását, még akkor is, ha egyik-másik dolgot magának a Társulatnak is esetről-esetre kell beszerezni, a Szent-István-Társulat eszközölje, mert e vállalatnak egyáltalán semmi más célja nincs, mint a ker. irodalom megerősítése s ime jövedelmének fölöslegéből még magukat a segélyre szoruló szegény tanítókat is támogatni igyekszik. Saját érdekében cselekszik tehát a kath. tanítóság, ha ezt helyesen felfogva e jótékony testület támogatására siet.

Közli továbbá az elnök, hogy Palásthy Pál püspök, volt esztergomi kanonok hagyatékából 2000—2000, Kőhalmi József 300—300 és Orliczky Ferenc szilincsi plébános hagyatékának szegény harmadából 200—200 K.-t küldött az esztergomi főegyházmegye.

Elnök jelenti, hogy a vallásalapból folyósítandó segély iránti kérvény még nem érkezett vissza, de az ügyet elaludni nem engedi. Indítványozza továbbá, hogy a hazai keresztény hitel- és fogyasztási szövetkezetek évenként jótékony célra fordítani szokott jövedelmei hányadából az orsz. kath. tanítói árvaház javára utalványozandó segély iránt kérelemmel megkerestessenek. Jelenti, hogy az orsz. kath. árvaház céljaira való gyűjtés összege 58,056 K. 52 f-t tesz ki, mely összeg szintén a főalaphoz csatoltatik.

A vendég gyanánt jelenlevő Ember Károly közli, hogy a szent Antal egyesületnek 25 helyen sikerült ingyenes étkezést kieszközölni oly tanulók részére, akik a fővárosban végzik tanulmányaikat s ezen helyeket mind tanítók gyermekei kapták. Ezután a segélyek kiosztása történt meg. Egyházmegyénkből segélyt kaptak Dévai Nep. János pécsi, Tóth János garéi tanítók és Stefán Antalné dunaföldvári özvegy tanítóné.

Visszatérve azon indítványhoz, hogy a hazai kath. ker. szövetkezetek az orsz. kath. segélyalap segélyezésére kérettek fel, ezt összekapcsolom ft. Kolozsváry Mihály váczegyházmegyei kanonok ur azon indítványával, hogy a róm. kath. tanítóegyesületek a segélyalap ügyét állandóan tartsák napirenden s ezen életre való gondolatokat azon felhívással közlöm a Pécsegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület összes szerveivel, hogy tárgysorozatukba a kath. segélyalap ügyét kivétel nélkül minden gyűlésre vegyék be s továbbá nemcsak a ker. szövetkezeteknél, de az összes pénzügyintézeteknél tegyenek olyan értelmű kérelmező előterjesztést, amelyben az orsz. kath.

segélyalapot megismertetik, annak célját feltárják s a pénztézetet arra kérik, hogy az évenként segélyezettnek lajstromába az orsz. kath. tanítói segélyalapot is vegyék be.

Végül közli a jegyzőkönyv mindazokat a számadásokat, amelyek az orsz. kath. segélyalap vagyonára és jövedelmeire vonatkoznak. A segélyalap tőkéje e számadások szerint 357224 K. 58 f-t tesz ki, amiből az árvaházé 146702 K. 99 f., s a tápintézete 11246 K. 80 f. A többi és pedig 199274 K. 79 f. a segélyalap törzstőkéjét képezik.

4832

1912

A „Pécsegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület“ f. évi november hó 7-ikén tartott választmányi ülésének elem terjesztett javaslata alapján elrendelem, hogy a „Katholikus Iskola“ című lap 1913. évi januártól kezdve egyházmegyéim minden iskolája számára az iskolai pénztár terhére egy korona előfizetési díj mellett megrendeltessék és az iskola címére megküldessék. Ezzel kapcsolatban elrendelem, hogy említett lapban összes, az iskola-ügyet érdeklő rendeleteim közöltessenek, — természetesen azok, amelyek ezután adatnak ki s hogy e rendeletek megőrzése céljából nevezett lap minden év végén beköttessek és az iskolai könyvtárban őriztessék. Jelen rendeletem az egyesületi tagok és a „Katholikus Iskola“ című lap között eddig fennálló helyzetet nem érinti.

A „Katholikus Iskola“ című lap minden eh. r. k. iskola által megrendelendő.

4833

1912

„A nemzeti művelődés Geografiája és a geográfiai fatalisták.“ Irta Czirbusz Géza, egyet. tanár. Budapest. Eggenberger-féle könyvkiadó vállalat. (Kecskeméti-utca). E katolikus tudósunk neve is már eléggé ajánlja e munkát. Mint mindenütt ugye művében is a pozitív tudományt nagy, ideális szempontok szerint kezeli s az egyoldalú s kizárólagos irányzatokkal szemben az igazi és teljes kultúra szolgálatába állítja. Ára 8 kor.

Könyv-ajánlás.

4834

1912

A budapesti Kármelita zárda az egyházi év vásár- és ünnepnapjaira szóló szent leckéket és evangéliumokat P. Soós István egyházilag jóváhagyott bibliafordítása szerint nagy nyolcad alaku kötetben 260 oldalon közrebocsátotta. A könyv igen alkalmas és felette célszerű. Maga a magyar szöveg

„Szent Leckék és Evangéliumok.“

az eddig használt régies és sokszor nehézkes szövegtől előnyös eltéréseket mutat, s gördülékeny, magyaros irálya miatt minden dicséretre méltó.

A könyv beszerzését tehát, melynek ára vászonkötésben csupán 4 korona, tartós bőrkötésben pedig 6 korona, melegen ajánlom, s egyben elrendelem, hogy ott, ahol a vásár- és ünnepnapokra szükséges szent leckék és evangéliumok könyvére magyar nyelven szükség van, ezen kiadás alkalmaztassék, s megengedem, hogy a könyv ára a templom pénztárából fedeztessék.

Megrendelhető a Kármelita rendházban Budapesten, VI. kerület Huba-utca 12.

4835

1912

Adományok
a Pius-
internátusra.

A legutóbbi kimutatás óta a következő adományok folytak be a Pius internátus javára:

Magyar Béla s. lelkész	—	—	—	—	—	—	—	—	10 K.
Bonyhádi esp. ker. rk. tanító-egylet	—	—	—	—	—	—	—	—	181 „
Magyar Zsigmond koppányszántói. esp. pl.	—	—	—	—	—	—	—	—	50 „
Holndonner Ferenc c. prépost, ny. plebános értékpapirokban	—	—	—	—	—	—	—	—	4320 „
Dombóvári esp. kerület papsága	—	—	—	—	—	—	—	—	62 „
Sláby Vilma urhölgy	—	—	—	—	—	—	—	—	500 „
Streicher József c. apát, kanonok	—	—	—	—	—	—	—	—	1000 „
Spies János p. prael., c. apát, kanonok	—	—	—	—	—	—	—	—	1000 „
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	650 „
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	98852.73
Mosonyi Dénes dr. püspöki titkár	—	—	—	—	—	—	—	—	200 „
Mérő József dr. szentszéki jegyző	—	—	—	—	—	—	—	—	200 „
N. N.	—	—	—	—	—	—	—	—	100 „

Deus retribuatur.

Datum Quinque-Ecclesiis, 10. Decembris 1912.

† Julius, m. p.
episcopus.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1912.

I. E foundationibus perpetuis:

1. Census foundationis parochi Spiltiner	1340 c. 49 f.
2. Census foundationis Illmi Francisci Troll	1000 „ — „
3. Census foundationis parochi Huimann	21 „ 64 „
4. Census foundationis parochi Mike	5 „ — „
5. Census foundationis parochi Gregorii Andrin 2400	120 „ — „
6. Census foundationis parochi Francisci Krecht	10 „ — „
7. Census foundationis parochi Joannis Németh	10 „ — „
8. Census foundationis parochi Josephi Magyar	5 „ — „
9. Census foundationis parochi Henrici Dobos	10 „ — „
10. Census foundationis parochi Pancratii Gombárovics	12 „ 50 „

Universim: 2534 c. 63 f.

II. Ex oblati Cleri gremialis non curati:

Illmus Dominus Episcopus	5000
Venerabile Capitulum Ecclesiae Cathedralis	2000
Ecclesia Cathedralis	200
Rss. D. Joannes Rézbányay	10
„ Carolus Körmendy	10
„ Ignatius Glatt	10
„ Petrus Streicher	2
A. R. D. Franciscus Kulcsár	5
R. D. Augustinus Herr	4
„ Christophorus Péhm	2
A. R. D. Josephus Rézbányay	10
„ Stephanus Késmárky	10
„ Sigismundus Gyömörey	10
Lat. :	7273

		Translata :	7273
A. R. D.	Stephanus Komócsy		10
"	Dionysius Mosonyi		10
"	Stephanus Sipos		4
"	Otto Szőnyi		5
R. D.	Alexander Mándoky		5
"	Stephanus Szentkirályi		5
"	Sigismundus Kápolnai		3
"	Gabriel Nunkovich		1
"	Adalbertus Jakab		5
"	Julius Lajos		2
"	Stephanus Braun		1
"	Josephus Mérő		5
"	Gabriel Gere		2
"	Nicolaus Gebauer		3
"	Ludovicus Horváth		3
"	Joannes Rumsauer		1
"	Georgius Hajós		1
Alumni	Gymn. Maj. O. Cist.		110
N. N.			150
		Summa :	7599

III. Ex oblatiis Cleri Curati et fidelium.

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa										
	S e m e s t r i																		
	I.		II.		I.		II.				I.		II.						
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.			c.	f.	c.	f.					
Abaliget	2		2		4	12	5	50	2		2		1	88	2	50	22		
Alsómocsolád	1		1		2		2						1	60	2	90	10	50	
Apar	1		1	50	2		2						1		2	18	9	68	
Babarcz	2		3		2		2		1		1		1	74	2	84	15	58	
Bakonya	2		2		2		2						2		2		12		
Bár	3	50	3	25	1		1										8	75	
Baranyabán	5		5		3		3		2		2		15		20		55		
Baranyakisfalud	1		1		1		1						2	35	3		9	35	
Baranyaszentistván	2		2		2		2						4		5		17		
Baranyaszentgyörgy	2		2		1		2						2		2		11		
Baranyavár	3		3		2		2						3	17	6		19	17	
Báta	2		2		2		2						11	22	5	77	24	99	
																	Lat. :	215	02

[illegible]

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa								
	S e m e s t r i																
	I.		II.		I.		II.		I.		II.						
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.			
Translata:												1955	56				
Laskafalu	12		12		2		2		1		1		8		16		54
Lengyel	6		6		1		2						3		3		21
Lippó	250		250		1		2						250		350		14
Lovászhetény	1		1		3		1						1		1		8
Lőcs	720		720		240		240						1152		1161		4233
Mágocs	4		4		4		4				1				1070		2770
Magyarhertelend	5		5		2		2						250		316		1966
Magyarkeszi	2		2		5		5		1		2		1034		663		3397
Magyarszék	4		4		3		3		1		1		242		190		2032
Magyarszentiván	2		2		2		2						2		220		1220
Majs	10		5		2		3						11		8		39
Máriakéménd	250		250		10		5		2		4		806		478		3884
Marijanci	1		1		2		5						588		592		2080
Mecsekjánosi					3		3						3		3		12
Mecsekszabolcs	2		2		4		5		1		1		320		610		2430
Miszla	1		1			50	50						1		1		5
Mohács külváros	2		2		2		2						1811		1020		3631
Mohács belváros	18		16		796		697		2		2		1408		1507		8208
Mozsgó	5		4		3		2						2		1		17
Mözs	2		2		2		2						871		1116		2787
Mucsi	1				1		1						117		255		672
Nagybicsérd	2		2		2		2						190		2		1190
Nagykónyi	2		4		4		10		1		1		120		331		2651
Nagymányok	2		2		1		1						25		25		650
Nagynyárad	2		2		224		205		1		1		476		795		23
Nagyvejke	2		2				2						1		250		950
Nak	6				5		5		3		3		6		2444		5244
Németbóly	4		4		2		2		1		1		1419		1419		4238
Németi	2		2		505		5						595		13		33
Németkér	1		1		2		2						250		4		1250
Németmárok	4		4		2		2						2		5		19
Olasz	6		6		2		2		2		2		5		450		2950
Ozora	6		6		2		2		2		2		754		360		3114
Pári	4		4		2		2						869		1094		3163
Lat.:													2847	66			

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :													2847	66
Paks	5		5		5	3	2	2	14	22	10	76	46	98
Pálfa	1		1	40	1	1	60						5	
Palotabozsok	2		2		2	1			5	24	3	50	15	74
Pécsvár	3		5		3	20	3	1	1	80	8		26	
Pécs székesegyház	4		6					6	6	47	7		76	
„ belváros	2		2		2	2	3	3	43	36	46	19	103	55
„ budai külv.	2		2		2	4	2	4	2		2		20	
„ szigeti külv.					10	10			76		80		176	
„ bányatelep	2	50	2	50	3	3		1	3	50	4	20	19	70
Pélmonostor	2		2		2	2			1		1		10	
Pellérd	10		10		8	30	20	35	21	70	9	65	80	
Petrijevci	7				10	10	2	1	25	97	24	13	80	10
Pinczehely	3		3		2	2	1	1	4	65	4	87	21	52
Podgajci	6		6		2	2	74	2	1	5	50	6	26	31
Püspökbogád	4		4		2	90	2	30	1	1	1	30	1	35
Püspöklak	3		3		2	2			2	50	2	50	15	
Püspöknádasd	4		5		4	5	2		4		5		29	
Püspökpuszta					2	30	3		2	70	3		11	
Püspökszenterzsébet	4		4		2	2	1	1	10		5	50	29	50
Püspökszentlászló	4		4		6	6			4		4		28	
Radikovci	5		4		2	2			3		4		20	
Ráczmecske	2	50	2	50	1	1			1	04		85	8	89
Ráczpetre	5		5		2	1	2	2	13	72	11	57	42	29
Rácztöttös	1		1		1		80		2			62	6	42
Ráczváros	4		4		4	4			3	51	8	70	28	21
Regöly	2		2		3	3	1		5		5		21	
Sásd	3		3		2	2			4	64	6	48	21	12
Siklós	1	50	1	50					5		5		13	
Siklósbadony	2		2		2	3			1		1		11	
Simontornya											5		5	
Sióagárd	4		4		2	50	2	50	10	70	10		33	70
Šljivoševci	4		4		5	5			22	20	9	80	50	
Somberek	4		4		2	2	62	1	1	5		4	38	24
Sumony		50		50	1	1						3	05	6
Lat. :													3980 78	

[illegible]

IV. E censibus intercalaribus :

Census intercalares 328 cor. 23 f.

R e c a p i t u l a t i o :

I. E foundationibus perpetuis	2534 cor. 63 f.
II. Ex oblati Cleri gremialis non curati	7599 „ — „
III. Ex oblati Cleri curati et fidelium	4885 „ 51 „
IV. E censibus intercalaribus	328 „ 23 „
Summa totalis :	15347 cor. 37 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31-a Decembris 1912.

Cancellaria Episcopalis.

PEL

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum S. Missionis
Africanae, Custodum S. Sepulcri et Societatis S. Ladislai
pro a. 1912. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
			Translata :	297	
Illmus D. Steph. Szeifricz	80	—	A. R. D. Otto Szőnyi	5	—
" D. Antonius Walter	50	—	" Stephanus Sipos	4	—
" D. Gabriel Hanny	40	—	R. D. Sigism. Kápolnai	2	—
Rssmus D. Josephus Pozsgay	10	—	" Stephanus Szent-		
Illmus D. Josephus Wurster	10	—	királyi	2	—
" D. Julius Wajdits	10	—	" Gabriel Nunkovich	1	—
Rssmus D. Aloysius Döbrössy	10	—	" Ludovicus Kiss	1	—
" Ludovicus Szilvek	10	—	" Georgius Gábor	1	—
" Adalbertus Igaz	10	—	" Adalbertus Jakab	5	—
" Josephus Streicher	10	—	" Julius Lajos	2	—
" Joannes Rézbányay	5	—	" Josephus Mérő	2	—
" Carolus Körmendy	5	—	" Stephanus Braun	1	—
" Josephus Magenheim	2	—	" Gabriel Gere	1	—
" Ignatius Glatt	5	—	" Nicolaus Gebauer	2	—
" Petrus Streicher	2	—	" Josephus Kéthelyi	1	—
A. R. D. Joannes Kulcsár	5	—	" Ludovicus Horváth	1	—
R. D. Philippus Ollé	4	—	" Ladislaus Bencze	1	—
" Augustinus Herr	4	—	" Georgius Hajós	1	—
A. R. D. Josephus Rézbányay	5	—	Distr. V.-A.-D. Qu.-Eccl.	8	92
" Stephanus Késmárky	5	—	" " Siklósiensis	2	—
" Sigism. Gyömörey	5	—	" " Gödrensis	9	—
" Stephanus Komócsy	5	—	" " Dunaföldvár.	15	—
" Dionysius Mosonyi	5	—	Alex. Szigeti	100	—
Lat. :	297	—	Summa :	464	92

Nota ! Rogantur RD. Parochi, ut pia oblata tempore *praefixo* mittere velint.

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.		Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Abaliget	4	—	Translata :		269 52
Alsómocsolád	4	50			
Apar	8	—	Dunaszekcső	14	58
Babarcz	7	30	Egerág	5	60
Bakonya	2	80	Értény	15	36
Bár	1	44	Fadd	5	—
Baranyabán	26	—	Feked	1	—
Baranyakisfalud	1	68	Felsőireg	20	—
Baranyaszentgyörgy	3	—	Felsőmindszent	28	—
Baranyaszentistván	3	52	Felsőnyék	4	65
Baranyavár	3	07	Felsőszen tmárton	4	32
Báta	3	33	Garé	2	30
Bátaszék	15	—	Gögre	3	—
Bedeg	5	24	Göröcsöny	9	—
Bellye	3	20	Grábócz	1	74
Beremend	7	50	Gyulaj	6	25
Berkesd	20	—	Gyüd	1	—
Bikal	4	—	Harcz	3	—
Bizovac	5	—	Harkanovci	18	10
Bogdása	14	60	Herczegszöllös	9	58
Bonyhád	5	—	Hetvehely	5	—
Bonyhádvarasd	4	—	Himesháza	6	56
Bölcske	2	—	Hird	2	—
Brodjanci	9	40	Hosszuhetény	6	—
Bükkösd	4	62	Högyész	8	77
Čepin	8	—	Ibafa	4	80
Czikó	5	—	Izsép	3	—
Darázs	6	—	Kajdacs	3	78
Dályok	5	—	Kakasd	13	—
Dárda	16	—	Kánya	15	85
Diósberény	5	42	Kárász	23	—
Dolnji-Miholjac	10	—	Keszü	8	25
Dombóvár	10	—	Kisasszonyfa	7	—
Döbrököz	24	50	Kisdorog	5	—
Dunaföldvár	7	40	Kiskőszeg	7	—
Dunakömlőd	4	—	Kisszékely	2	50
Lat. : 269 52			Lat. : 543 51		

Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Ex oblati parochiarum	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Translata :	543	51	Translata :	931	24
Kisvaszar	5	20	Nagyvejke	1	49
Kocsola	2	—	Nak	57	—
Koppányszántó	18	01	Németbóly	40	—
Köblény	10	11	Németi	10	—
Kővágószőlős	14	—	Németkér	3	—
Kurd	9	51	Németmárok	7	—
Lakócsa	10	—	Olasz	8	50
Lánycsók	6	06	Ozora	4	06
Lapáncsa	5	56	Pári	5	—
Laskafalu	81	59	Paks	23	50
Lengyel	3	30	Pálfa	2	—
Lippó	5	—	Palotabozsok	14	42
Lovászhetény	2	—	Pécs székesegyház	19	—
Lőcs	8	94	„ belváros	13	50
Magyarhertelend	33	04	„ budai külv.	5	15
Magyarkeszi	14	—	„ szigeti külv.	34	54
Magyarszék	9	45	„ bányatelep	3	—
Magyarszentiván	3	36	Pécsvárad	4	12
Majs	12	50	Pellérd	28	—
Mágocs	14	—	Pélmonostor	2	—
Máriakéménd	10	14	Petrijevci	35	19
Marijanci	4	56	Pinczehely	11	75
Mecsekjánosi	2	—	Podgajci	6	—
Mecsekszabolcs	8	60	Püspökbogád	2	38
Miszla	4	—	Püspöklak	8	—
Mohács ad s. Cruc.	5	—	Püspöknádasd	5	—
Mohács ad s. Mich.	20	—	Püspökpusztá	3	09
Mozsgó	4	—	Püspökszenterzsébet	4	27
Mőzs	6	—	Püspökszentlászló	5	30
Mucsi	4	44	Ráczmecske	2	65
Nagybicsérd	31	20	Ráczpetre	11	02
Nagykónyi	5	—	Rácztöttös	—	—
Nagymányok	3	—	Ráczváros	11	50
Nagynyárád	11	56	Radikovci	5	—
Lat. :	931	24	Lat. :	1327	67

Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Ex oblati parochiarum	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Translata :	1327	67	Translata :	1526	26
Regöly	24	—	Tamási	11	90
Sásd	5	30	Tengőd	—	94
Siklós	5	—	Tevel	5	20
Siklósbodony	8	49	Tolna	8	50
Simontornya	4	—	Vajszló	3	14
Sióagárd	8	34	Valpó	20	—
Šljivoševci	5	50	Várdomb	2	—
Somberek	3	10	Vásárosdombó	15	—
Sumony	7	—	Veliškovci	7	—
Szabadszentkirály	5	—	Véménd	5	—
Szajk	8	—	Viljevo	12	—
Szakadát	3	—	Villány	40	—
Szakály	22	06	Vókány	4	40
Szakcs	15	06	Vörösmart	8	—
Szalatnak	3	—	Závod	7	—
Szálka	5	—	Zomba	4	10
Szászvár	5	40			
Szebény	3	—	Summa :	1680	44
Szekszárd-Ujváros	10	—	Cum oblati cleri grem.,		
Szekszárd-Belváros	28	—	district. V.-A.-D.		
Szentdienes	5	—	et censibus interc.		
Szentlászló	2	32	(75 cor. 71 f.)	2221	07
Szentlőrincz	7	56			
Szigetvár	5	46			
Lat. :	1526	26			

II. Pro custodibus S. Sepulcri: Josephus Kuzmics 2 cor., Georgius Moransch 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Antonius Mátya 2 cor., Ladislaus Charvát 2 cor., Pancratius Gombárovics 2 cor., Michael Horváth 1 cor., Beneficium Valpó 1 cor., Vincentius Hajdinyák 1 cor., Antonius Evetović 2 cor., Joannes Horváth 1 cor., Franciscus Márovics 1 cor., Stephanus Deutschbauer 2 cor. — Summa 25 cor.

III. Pro Societate S. Ladislai: *In civitate et districtu Qu-Eccles.:* Ignatius Károly 4 cor., — *II. Distr. Némethi:* Paulus Németh 2 cor., Ferdin. Csonka 2 cor., Adalbertus Horváth 2 cor., Martinus Molnár 2 cor., Steph. Stokinger 2 cor., Andreas Horacek 2 cor., Franciscus Varga 2 cor., univ.: 14 cor. — *III. Distr. Szentlőrincz:* Franc. Krecht 2 cor., Steph. Ábrahám 2 cor., Ignatius Dreven 2 cor., Franciscus Fehér 2 cor., Julius Tóth 2 cor., Abel Káin 2 cor., Ludovicus Beck 2 cor., Adalbertus Csurda 2 cor., Geysa Ujváry 2 cor., univ.: 18 cor. — *IV. Distr. Siklós:* Carolus Schultz 2 cor., Antonius Pataki 2 cor., Eduardus Koch 2 cor., Josephus Kuhl 2 cor., Gerardus Kovács 2 cor., Camillus Kimmel 2 cor., Guilelmus Fuchs 2 cor., univ.: 14 cor. — *V. Distr. Dárda:* — *VI. Distr. Baranyavár:* Aloysius Zádor 2 cor., Geysa Fridrik 2 cor., Michael Zsivkó 2 cor., Edm. Kirschaneck 2 cor., Steph. Krisztánics 2 cor., Theodorus Klein 2 cor., Desiderius C. Ujlaki 2 cor., Emericus Moyzis 2 cor., univ.: 16 cor. — *VII. Distr. Mohács:* — *VIII. Distr. M.-Kéménd:* Dr. Joannes Frey 2 cor., Michael Takács 2 cor., Geysa Éber 2 cor., Ludovicus Liebbald 2 cor., Ant. Reisz 2 cor., Adamus Gött 2 cor., Aloysius Schmeller 2 cor., Josephus Balog 2 cor., univ.: 16 cor., — *IX. Distr. Némethbóly:* Antonius Schell 1·44 cor., Camillus Plank 1·44 cor., Dr. Conr. Heckenberger 1·44 cor., univ.: 4 cor. 32 f. — *X. Distr. Pécsvárad:* Adalb. Schmidt 2 cor. — *XI. Distr. Mágocs:* — *XII. Distr. Gödre:* Balth. Kemény 2 cor., Ludov. Fájth 2 cor., Ludov. Horváth 2 cor., Matth. Rudolf 2 cor., Stephanus Fülöp 2 cor., Joseph. Szücs 2 cor., Joannes Cselenkó 2 cor., Joannes Polgár 2 cor., univ.: 16 cor. — *XIII. Distr. Szigetvár:* Franciscus Hofmeister 1·44 cor., Josephus Pál 1·44 cor., Henricus Dobos 1·44 cor., Ferdin. Hirling 1·44 cor., Eugen. Gosztonyi 1·44 cor., Josephus Herger 1·44 cor., Franciscus Rösztler 1·44 cor., Ludov. Iselstöger 0·72 cor., Barthol. Tolnai 1·45 cor., Antonius Milfajt 1·44 cor., Fr. Fehérváry 1·44 cor., univ.: 15·12 cor. — *XIV. Distr. Valpó:* Pancratius Gombárovics 2 cor., Josephus Zserdin 2 cor., Stephanus Deutschbauer 2 cor., Ladislaus Charvát 2 cor., Joannes Horváth jun. 2 cor., Franciscus Márovics 1 cor., Joannes Martinkovics 1 cor., Aloysius Wagner 1 cor., Franciscus Navracsics 1 cor., univ.: 14 cor. — *XV. Distr. Miholjac:* Josephus Kuzmics 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Georg. Moransch 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Steph. Deutschbauer 1 cor., Antonius Mátya 2 cor., Georgius Gasparics 2 cor., Joannes Martinkovics 1 cor., Steph. Csizmadia 1 cor., Mich. Bergovecz 2 cor., univ.: 19 cor., — *XVI. Distr. Bonyhád:* Josephus Klein 2 cor., Dr. Joannes Jozgits 2 cor., Aloysius Rausz 1 cor., Josephus Anderle 2 cor., univ.: 7 cor. — *XVII. Distr. Dombóvár:* Geysa Frühwirth 2 cor., Carolus Hradek 2 cor., Aladarus Nyárády 2 cor., Josephus Kristóf 2 cor., Julius Kömüves 2 cor., Antonius Kovács 2 cor., Francisc. Vitkovits 2 cor., Sig. Offenmüller 2 cor., univ.: 16 cor. — *XVIII. Distr. Értény:* Julius Fetter 2 cor., Joseph. Kovács 2 cor., Joannes Kövesdy 2 cor., Stephanus Kiss 2 cor., Emmanuel Warga 2 cor., Sigism. Magyar 2 cor., Christoph. Vörös 2 cor., Colomannus Varga 2 cor., Andreas Kemény 2 cor., univ.: 18 cor. — *XIX. Distr. Simontornya:* Paulus Francsics 2 cor., Steph. Palkó

2 cor., Arnoldus Dréher 2 cor., Steph. Mozolányi 2 cor., Carolus Pintér 2 cor., Fr. Schunk 2 cor., Ignatius Szánthó 2 cor., Vinc. Budanovich 2 cor., Simontornya 2 cor., Aloysius Koch 2 cor., Adalb. Csokonay 2 cor., Joan. Kapossy 2 cor., Steph. Cséplő 2 cor., Joseph. Reif 1 cor., Steph. Németh 1 cor., univ.: 28 cor. — XX. *Distr. Duna-földvár*: Dr. Geysa Onczay 2 cor., Emericus Biró 2 cor., Dr. Josephus Loncsár 2 cor., Dionys. Horváth 2 cor., Franc. Virág 2 cor., univ.: 10 cor. — XXI. *Distr. Szekszárd*: Georgius Zányi 2 cor. — XXII. *Distr. Völgyesség*: Josephus Schäfer 2 cor., Carolus Prikler 2 cor., Carol. Major 2 cor., Guilelmus Pévald 2 cor., Ladislaus Dubniczky 2 cor., Josephus Palkó 2 cor., Adamus Faludi 2 cor., Steph. Lerch 2 cor., Arpadus Pelz 2 cor., Ludovicus Razgha 2 cor., Joannes Rajczi 2 cor., univ.: 22 cor. — **Summa gen.**: 255 cor. 44 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31-a Dec. 1912.

Cancellaria Episcopalis.

PEL

CONSIGNATIO OBOLORUM PRO PRELO
CATHOLICO.

[illegible]

[illegible]

Parochiae:	E fiscis Eccl.	A Parocho		A Cooperat.		Afidelibus		Summa	
	C.	C.	f.	C.	f.	C.	f.	C.	f.
Translata:								2078	03
Nagyvejke	10	3	81	—		1	19	15	—
Nak	10	5	—	20		5	24	40	24
Németbóly	—	—	—	—		68	45	68	45
Németi	10	—	—	—		6	—	16	—
Németkér	—	3	—	—		4	—	7	—
Németmárok	—	—	—	—		14	—	14	—
Olasz	18	10	—	4		26	—	58	—
Ozora	—	—	—	—		17	—	17	—
Pári	10	2	—	—		1	79	13	79
Paks	—	—	—	—		28	—	28	—
Pálfa	—	—	—	—		3	—	3	—
Palotabozsok	6	2	—	—		5	75	13	75
Pécsvárad	—	—	—	—		5	—	5	—
Pécs székesegyház	—	—	—	—		170	70	170	70
„ belváros	20	2	95	—		54	05	80	—
„ budai külv.	10	2	50	—		7	50	20	—
„ szigeti külv.	20	10	—	—		65	20	95	20
„ bányatelep	10	—	—	—		5	—	15	—
Pélmonostor	—	4	—	—		9	50	13	50
Pellérd	10	25	—	—		15	—	50	—
Pinczehely	—	—	—	—		55	—	55	—
Püspökbogád	—	—	—	—		30	—	30	—
Püspöklak	30	6	—	—		4	—	40	—
Püspöknádasd	—	—	—	—		6	—	6	—
Püspökpuszta	—	13	—	—		7	—	20	—
Püspökszenterzsébet	10	—	—	—		3	50	13	50
Püspökszentlászló	—	—	—	—		10	—	10	—
Ráczmecske	—	—	—	—		3	20	3	20
Ráczipetre	—	—	—	—		15	88	15	88
Rácztöttös	—	—	—	—		5	06	5	06
Ráczváros	—	—	—	—		13	11	13	11
Regöly	10	—	—	—		8	85	18	85
Lat.:								3052	26

Parochiae:		E fiscis Eccl.	A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
		C.	C.	f.	C.	f.	C.	f.	C.	f.
Translata:									3052	26
Sásd	10	—	—	—	—	5	08	15	08	
Siklós	—	—	—	—	—	10	—	10	—	
Siklósbodony	—	—	—	—	—	5	—	5	—	
Simontornya	—	5	—	—	—	3	93	8	93	
Sióagárd	10	5	—	—	—	4	—	19	—	
Somberek	10	3	04	1	—	6	96	21	—	
Sumony	10	2	85	—	—	3	15	16	—	
Szabadszentkirály	10	—	—	—	—	8	48	18	48	
Szajk	—	10	—	—	—	7	45	17	45	
Szakadát	5	—	—	—	—	12	—	17	—	
Szakály	10	3	—	—	—	8	61	21	61	
Szakcs	10	10	—	2	—	10	12	32	12	
Szalatnak	5	3	—	—	—	—	78	8	78	
Szálla	—	—	—	—	—	3	—	3	—	
Szászvár	—	—	—	—	—	27	60	27	60	
Szebény	—	—	—	—	—	13	70	13	70	
Szekszárd-Ujváros	10	5	—	—	—	30	—	45	—	
Szekszárd-Belváros	10	10	44	2	—	17	56	40	—	
Szentdienes	10	6	24	—	—	3	76	20	—	
Szentlászló	10	1	—	—	—	3	16	14	16	
Szentlőrincz	10	10	18	—	—	3	82	24	—	
Szigetvár	20	7	—	—	—	13	37	40	37	
Tamási	—	3	—	1	—	18	40	22	40	
Tengőd	—	2	—	—	—	—	57	2	57	
Tevel	10	10	—	—	—	11	91	31	91	
Tolna	—	—	—	—	—	30	—	30	—	
Vajszló	—	1	—	1	—	6	—	8	—	
Valpó	—	—	—	—	—	7	—	7	—	
Várdomb	—	2	—	—	—	1	50	3	50	
Vásárosdombó	10	20	—	—	—	12	—	42	—	
Véménd	10	6	42	—	—	13	58	30	—	
Villány	—	—	—	—	—	50	—	50	—	
Vókány	—	—	—	—	—	3	60	3	60	
Vörösmart	10	9	74	—	—	6	26	26	—	
Závod	—	3	—	—	—	7	—	10	—	
Zomba	10	—	—	—	—	8	60	18	60	
Lat.:									3776	12

Offerentes:		Summa	
		C.	f.
Translata:		3776	12
Illmus ac Rssmus D. Episcopus		10033	88
Districtus V. A. D. Pécsvárad		40	—
		13850	00

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Novembris, 1912.

Cancellaria Episcopalis.

KIVONAT

A PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

1912.

ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁBÓL.

A FŐTISZTELENDŐ

EGYHÁZMEGYEI PAPSÁGOT ÉRDEKLŐ PÉNZTÁRAKRÓL.

DUNÁNTÚL NYOMDA R. T. PÉCS.

BEVÉTEL.

Aggpapi

K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1911. évi maradvány	211198	93	—	—
"	1	1912. évi kamat	—	—	9064	95
Decemb.	31	Értékpapírok kamata	—	—	1233	20
Bevétel:			211198	93	10298	15
Kiadás:			—	—	10298	15
Maradvány:			211198	93	—	—

pénztár 1912.

KIADÁS.

K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Decemb.	31	Nyugdíjakra: bevételbe a papi nyugdíjalap számadás 5. tétele alatt	—	—	10298	15
Összesen:			—	—	10298	15

PEL

BEVÉTEL.

Papi nyugdíj-

K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1911. évi maradvány	509600	—	15864	22
"	1	1912. évi kamatok	—	—	22815	50
		456,310 K. 72 f. után 5 %	—	—	1627	25
		39,689 " 28 f. " 4 1/10 %	—	—	240	—
		6,000 " — " 4 %	—	—	—	—
Decemb.	31	† Dulánszky Nándor püspök alapítványából	2500	—	—	—
"	31	Aggpapi pénztár kamata	—	—	10298	15
"	31	Adományok és hagyományok	29500	—	871	86
"	31	Járulékok	—	—	16356	40
"	31	Értékpapírok utáni kamat	—	—	304	—
"	31	Tőkésített kamat	16000	—	—	—
Bevétel:			557600	—	68377	38
Kiadás:			—	—	58130	08
Maradvány:			557600	—	10247	30
A tőke fedezete:						
1. Telekkönyvileg biztosított tőkék			504310	72		
2. Értékpapírokban fekvő "			45689	28		
3. Magyar koronajáradék kötvény			7500	—		
4. Pécsi kath. köri "			100	—		
Összesen:			557600	—		

alap 1912.

KIADÁS.

Tételszám	T á r g y	Illetmény		Kiadás		Kifizetendő hátralék	
		korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
A) Nyugdíjak:							
1	T. Bundalla Béla	2000	—	2000	—	—	—
2	T. † Erdélyi János	1277	77	1000	—	277	77
3	T. Fekete Sándor	2000	—	2000	—	—	—
4	T. Fülöp György	2000	—	2000	—	—	—
5	T. Gianone Gyula	2000	—	1500	—	500	—
6	T. Götz Sándor 1911/12	2500	—	2000	—	500	—
7	T. Haragó József	2000	—	1500	—	500	—
8	T. Herr Ágoston	2000	—	2000	—	—	—
9	T. Holndonner Ferenc	2000	—	2000	—	—	—
10	T. Kulcsár János 1911/12	2500	—	2500	—	—	—
11	T. † Leitner Sándor	1832	37	1249	02	583	35
12	T. Ollé Fülöp	2000	—	2000	—	—	—
13	T. Péhm Kristóf	2000	—	2000	—	—	—
14	T. † Piszacics Ferenc	879	50	879	50	—	—
15	T. Rang Nándor	2000	—	1800	—	200	—
16	T. Sipos Imre	2000	—	2000	—	—	—
17	T. Streicher Péter	2000	—	2000	—	—	—
18	T. Szabó Imre	666	66	500	—	166	66
19	T. Szalay Alajos	1972	20	1472	20	500	—
20	T. Szalczer Sándor	2000	—	2000	—	—	—
21	T. Szikora Ignác	2000	—	2000	—	—	—
22	T. Teppert József	2000	—	1500	—	500	—
		41628	50	37900	72	3727	78
B) Segélyek:							
1	T. Paulay Ferenc	2000	—	1600	—	400	—
2	T. Aulik Dávid	395	10	395	10	—	—
3	T. Svercsics Domonkos	800	—	600	—	200	—
C) Kikötött kamatok:							
1	László Teréz 5289.28 K. után $4\frac{1}{10}\%$	216	86	216	86	—	—
2	Gauzer Anna 4400 K. után $4\frac{1}{10}\%$	180	40	180	40	—	—
3	Glazer Mária 10000 K. után $4\frac{1}{10}\%$	410	—	410	—	—	—
4	Pfiszterer Emil 10000 K. után $4\frac{1}{10}\%$	410	—	410	—	—	—
5	Szabó Julianna 1800 K. után $4\frac{1}{10}\%$	41	67	—	—	41	67
D) Idegen pénzek:							
1	† Kollár József h. Keserics Ferenc	417	—	417	—	—	—
E) Tőkésítés:							
1	Tőkésített kamat	16000	—	16000	—	—	—
Összesen:		62499	53	48130	08	4369	45

BEVÉTEL.

Tanítói

K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1911. évi maradvány	57400	—	1080	30
„	1	1912. évi kamat	—	—	2870	—
„	20	Mohács-vidéki tanító egyesület .	160	—	6	58
Decemb.	31	Tőkésített kamat	1440	—	—	—
			Bevétel:	590000	—	3956 88
			Kiadás:	—	—	3008 33
			Maradvány:	59000	—	948 55
			A tőke fedezete:			
			Telekkönyvileg biztosított tőke	59000	—	—

A tisztelendő plébánia-hivatalokat felkéri a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatal:
ha netán a nyugdíjasok közül valaki elhal, ezt a hivatallal közölni sziveskedjenek.

nyugdíj 1912.

KIADÁS.

K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Decemb.	31	Nyugdíjakra	—	—	1518	33
"	"	Segélyre özv. Schreck Józsefné .	—	—	50	—
"	"	Tőkésített kamat	—	—	1440	—
Összesen:			—	—	3008	33

Névjegyzéke

a tanítói nyugdíjalap illetményeseinek.

Sorszám		Évi illetmény		Sorszám		Évi illetmény	
		kor.	fill.			kor.	fill.
	I. osztály.				Áthozat:	1075	—
1	Kapossy György	100	—		II. osztály.		
2	Petz András	100	—	12	Schmeller József	35	—
3	özv. Elter Ferencné	100	—	13	özv. Weber Sebestyénne	58	33
4	" Csizmadia Alajosné	100	—	14	" Horváth Józsefné	70	—
5	Heyer István	75	—	15	" Mezey Józsefné	70	—
6	özv. Szekeres Ágostonné	100	—	16	" Goszmann Ádámné	70	—
7	Fuchs Simon	100	—	17	" Moszbacher Antalné	10	—
8	özv. Czury Józsefné	100	—	18	Szondy Alajos	70	—
9	" Kapossy Józsefné	100	—		III. osztály.		
10	" Kerner Jánosné	100	—				
11	" Farkas Józsefné	100	—				
	Átvitel:	1075	—		Összesen:	1518	33

Pécsi magyar kath. egyetem a. 1912.

K e l e t		B e v é t e l	K a m a t		T ő k e	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1911. évi maradvány			72270	68
"	1	1911. évi kamat	3601	04		
"	1	1911. évi kamat	10	—		
Decemb.	18	bonyhádi esp. ker. adománya .	—	—	12	—
"	31	Tőkésített kamat	3611	04	3611	04
			—	—	75893	72
A tőke fedezete:						
		Telekkönyvileg biztosított tőke .	—	—	75643	72
		Pécsi katolikus körü kötvény .	—	—	250	—
		Összesen:	—	—	75893	72

Müllherr Ferenc,
I. könyvvezető.

Auguszt Ferenc,
igazgató.

Ezen számadásokat átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és naplókkal egyezők és helyesek.

Pécs, 1913. február hó 1-én.

Wajdits Gyula,
számvizsg. kanonok.

Márkus Gyula,
számvevő.

Dr. Wurster József,
számvizsg. kanonok.

